พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีต่อนายกรัฐมนตรี และพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า (เฉพาะเรื่องยาเสพติด) เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา วันพฤหัสบดีที่ 11 สิงหาคม 2554 เวลา 17.00 น.

"...เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากขอความร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาตินั่นคือ การแก้ปัญหายาเสพติด ที่บ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายสิบปี และนับวันแต่จะรุนแรงขึ้น สมัยก่อนชาวไทยภูเขาเคยปลูกฝิ่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุตส่าห์อาบเหงื่อต่างน้ำตั้งโครงการหลวงขึ้นมาแก้ไข ชวนชาวไทยภูเขาให้หันมาปลูกพืชเมืองหนาวแทนจนขณะนี้พวกเขาเลิกปลูกฝิ่นไปแล้ว พืชเมืองหนาวทำรายได้ดีกว่ามาก ข้าพเจ้าก็นึกว่าจะเบาใจเรื่องยาเสพติดไปได้ ที่ไหนได้ กลับมีผู้ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติด และยังมีผู้ลักลอบผลิตอีกด้วย โดยเฉพาะชนิดที่แพร่ได้เร็วยิ่งกว่าเชื้อโรค คือ ยาบ้า เพราะสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้าหาได้ง่าย ผลก็คือคนไทยตกเป็นทาสยาบ้าแล้วล้าน ๆ คน ทุกคนมีสุขภาพทรุดโทรมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาเสื่อมถอย ยาบ้าและยาเสพติดทั้งหลายกำลังทำลายสังคมไทยอย่างน่ากลัว ข้าพเจ้าไม่สบายใจเลยที่มีข่าวว่ายาบ้ามีขายทุกตรอกซอกซอย แม้กระทั่งในโรงเรียน หรือในวัด ผู้ผลิตยาเสพติด และผู้ขายกำลังทำตนเป็นฆาตกรฆ่าลูกหลานไทยอย่างเลือดเย็น น่าเป็นห่วงเหลือเกิน

เมื่อ พ.ศ. 2546 ข้าพเจ้าได้เคยมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้นำเงินนี้ไปสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน จัดตั้งเป็นกองทุนต่อต้านยาเสพติดขึ้น โดยขอใช้ชื่อว่า"กองทุนแม่ของแผ่นดิน" มอบให้หมู่บ้านที่เข้าร่วมการแก้ปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 672 หมู่บ้าน จากนั้นรัฐบาลสมัยคุณอภิสิทธิ์ ได้นำไปขยายผลจัดตั้งหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้นทั่วประเทศ เวลานี้มีหมู่บ้านต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 12,189 หมู่บ้าน และรัฐบาลนายกอภิสิทธิ์ ได้จัดงานหาเงินสมทบทุนโครงการนี้ได้เป็นเงินประมาณ 300 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ ข้าพเจ้าได้มอบเงินดังกล่าว แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดสำหรับนำไปดำเนินการโครงการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่ารัฐบาลต่อไปจะสานต่อโครงการนี้ อนึ่ง ถ้าสังคมไทยปล่อยให้รัฐบาลทำงานฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ คนไทยทุกคนต้องผนึกกำลังมาช่วยกัน โดยเริ่มจากคนในครอบครัวก่อน ต่อจากนั้นคือคนในสังคมทั้งหมดต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กันและกันควรต่อต้านและประณามผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ทำไมปล่อยให้ลูกหลานติดยา โดยไม่พาไปรักษา ท่านต้องให้เวลาและกำลังใจในการฟื้นฟูลูกหลานที่ติดยา เพื่อให้เขากลับคืนมาเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมและเป็นกำลังของครอบครัวต่อไป..."

กองทุน
ของแผ่นดิน

คำนิยม

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

.....

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยต่อปัญหายาเสพติด ในปี 2546 ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ซึ่งต่อมาในปี 2547 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม ได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตนำพระราชทรัพย์ดังกล่าวจัดตั้งเป็น “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคนในหมู่บ้านชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินจึงเปรียบดั่งน้ำพระราชหฤทัยของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่พระราชทานสู่พสกนิกรให้เป็น “ทุนตั้งต้นแห่งความดีงาม” เพื่อสร้างให้ชุมชนมีความรัก ความสามัคคีและความเข้มแข็งบนแนวทางสันติวิธี อันก่อให้เกิดความปลอดภัยและความสงบสุขในพื้นที่อย่างยั่งยืน

รัฐบาล โดยกระทรวงยุติธรรม ได้น้อมนำ และสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาอย่างต่อเนื่องได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) เสริมสร้างกองทุนแม่ของแผ่นดิน จนถึงปัจจุบันมีหมู่บ้านชุมชนได้รับการส่งเสริมและผ่านเกณฑ์เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 24,455 แห่ง นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการปราบปรามผู้ค้า การขยายผลและยึดทรัพย์อย่างจริงจังควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถลดปัญหาการแพร่ระบาดยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนได้อย่างแท้จริง

บุคลากรผู้สืบสานการดำเนินงาน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” จำเป็นต้องมีองค์ความรู้เพื่อให้สามารถเสริมสร้างและรักษากองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน ผมขอขอบคุณ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กอ.รมน. และสำนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือการดำเนินงานขึ้นเพื่อเป็นองค์ความรู้ในการดำเนินงาน รวมทั้งขอชื่นชมและเป็นกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และประชาชนทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมเสริมสร้างให้หมู่บ้านชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และมีความปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด เพื่อสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

กองทุน
ของแผ่นดิน

คำนิยม

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นกองทุนที่รวมจิตใจของคนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ยาก นับเป็นทุนตั้งต้นแห่งความดีงามซึ่งน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยต่อวิกฤติมหันตภัยจากปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายในการขจัดปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนด้วยพลังสามัคคีของชาวบ้านให้พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนศักดิ์สิทธิ์ ทุนศรัทธา และทุนปัญญา โดยเป็นการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่ของแต่ละชุมชน ต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน เป็นการสร้างและใช้ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อแก้ไขปัญหาของบุคคล ครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หนังสือ “คู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) เพื่อเป็นการรวบรวมแนวพระราชดำริ แนวคิดการจัดการกับปัญหาของชุมชนแบบมีส่วนร่วมและแนวทางการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน ใช้สร้างความเข้าใจ ขับเคลื่อนและบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปในแนวทางเดียวกัน มีความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้พระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์

ผมเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน คือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยพลังสามัคคี สร้างความสมานฉันท์ของคนในชุมชน และการสนับสนุนจากส่วนราชการ และภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนให้รู้รักสามัคคี บนพื้นฐานของการให้อภัยทางสังคม ร่วมกันเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยแนวทางสันติ ร่วมพัฒนาโดยเริ่มจากการพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่ และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนวิถีแห่งความพอเพียงซึ่งหากสังคมไทยมีการรวมพลังแห่งความดีงามเหล่านี้จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ มีความเข้มแข็งและสังคมปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืนและเป็นสังคมแห่งคุณธรรมอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณทุกท่าน ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน และทุกองค์กร ที่ร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” ซึ่งเป็นการร่วมกันสร้างสังคมดีที่อยู่อาศัยได้อย่างมีความสุขไปด้วยกัน และในโอกาสนี้ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ พระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ โปรดบันดาลประทานพรให้ท่านญาติมิตร และผู้ที่ท่านรักใคร่มีกำลังกายกำลังใจที่ดี มีความสุข ประสบความสำเร็จทั้งหน้าที่การงาน และการดำรงชีวิต

พลเอก
(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กองทุน
ชุมชน
ของแผ่นดิน

คำนำ

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อปวงชนชาวไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยต่อปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทยที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้นำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน จึงเป็นจุดกำเนิดของโครงการ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) จึงได้นำพระราชทรัพย์ดังกล่าวสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. จัดตั้งเป็น “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” เพื่อมอบเงินกองทุนให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเงินประเดิมเริ่มต้นกองทุนละ 8,000 บาท โดยมีพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 และมีการดำเนินงานต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 กรมการพัฒนาชุมชนได้รับความไว้วางใจจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักงาน ป.ป.ส. ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงาน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับ และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้พระบารมีของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน
2 ธันวาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
ทำความรู้จัก : “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”	1
ความเป็นมา	1
ปรัชญาแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดิน	2
วิสัยทัศน์การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน	3
วัตถุประสงค์ของกองทุน	3
ลักษณะที่แตกต่างจากกองทุนอื่น ๆ	3
การสร้างความเข้าใจต่อคุณค่าของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4
ความเชื่อมโยงระหว่างกองทุนแม่ของแผ่นดินกับกรมการพัฒนาชุมชน	4
กรอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4
กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4
ขั้นตอนการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	5
กลไกการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	5
บริบทการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน	6
แนวคิดความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับราชการ	6
กติกาการขับเคลื่อนหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	8
10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	8
ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน	9
ขั้นที่ 2 การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	10
ขั้นที่ 3 รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ	12
ขั้นที่ 4 จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง	14
ขั้นที่ 5 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด	15
ขั้นที่ 6 จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด	16
ขั้นที่ 7 ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี	18
ขั้นที่ 8 การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันของสมาชิก	19
ขั้นที่ 9 รับรองครัวเรือนปลอดภัย	21
ขั้นที่ 10 รักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง	24
การใช้จ่ายเงิน และการสมทบทุน กองทุนแม่ของแผ่นดิน	24
พิธีแห่อัญเชิญเงินขวัญถุงพระราชทาน/แลกเงินขวัญถุง	25
การตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ระดับหมู่บ้าน)	26
การจัดระดับสุขภาพของทุนของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	29
วิธีการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน	29

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน 30
ตัวชี้วัดหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน 32
การดำเนินการเมื่อหมู่บ้านได้รับคัดเลือกให้รับพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน 34
การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน 37
ตัวชี้วัดความสำเร็จการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน 42
ผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของกรมการพัฒนาชุมชน 43
(เดือนธันวาคม 2554 ถึงปัจจุบัน)
ภาคผนวก 45
แบบฟอร์มที่ 1 ใบสมัครโครงการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติด 46
“กองทุนแม่ของแผ่นดิน”
แบบฟอร์มที่ 2 ใบสมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัย 47
ยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”
แบบฟอร์มที่ 3 ใบสมัครครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัย 48
ยาเสพติดกองทุนแม่ของแผ่นดิน
แบบฟอร์มที่ 4 ทะเบียนคุมความรับผิดชอบคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกัน 49
ภัยยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”
แบบฟอร์มที่ 5 บัญชีรายชื่อครัวเรือนสมาชิกชุมชนเข้มแข็ง 50
“กองทุนแม่ของแผ่นดิน”
แบบฟอร์มที่ 6 ใบรับรองครัวเรือนปลอดภัย 51
แบบฟอร์มที่ 7 กำหนดการพิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด 52
แบบฟอร์มที่ 8 ตัวอย่างคำกล่าวรายงานของประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน 53
แบบฟอร์มที่ 9 ตัวอย่างคำกล่าวเปิดของประธานในพิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือน 55
ปลอดภัยจากยาเสพติด
แบบฟอร์มที่ 10 แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน 56
แบบฟอร์มที่ 11 ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน 64
แบบฟอร์มที่ 12 แบบประเมินคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน 67
แบบฟอร์มที่ 13 ขั้นตอนการนำเข้าข้อมูลในเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน 72
แบบฟอร์มที่ 14 (ตัวอย่าง) ระเบียบคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน 79
จังหวัด.....ว่าด้วย เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน
จังหวัด.....พ.ศ. .....

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 1 กฎหลัก 84

ภาพที่ 2 กฎรอง 85

ภาพที่ 3 แบบการคัดแยกโดยสันติวิธี และบัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยกผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 86

ภาพที่ 4 แบบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด 87

ภาพที่ 5 การจัดขบวนแห่อัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด 88

ภาพที่ 6 บอร์ดการบันทึกข้อมูลการรักษาสถานะชุมชนเข้มแข็งแก้ไขปัญหายาเสพติด 89

ภาพที่ 7 กิจกรรม 10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน 90

เพลง แม่ของแผ่นดิน 97

เพลง กองทุนแม่ของแผ่นดิน 98

เพลง กองทุนแม่ของแผ่นดิน (รำวงสี่ภาค) 99

ทำความรู้จัก : “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

ตามที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้มีกระแสพระราชดำรัสในโอกาสที่คณะบุคคลได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2554 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต นั้น พระองค์ได้แสดงความกังวลพระราชหฤทัยเป็นอย่างมากต่อปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและได้ทรงพระราชทานแนวทางการให้ภาคประชาชนได้ร่วมมือกันช่วยเหลือรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งแนวทางหนึ่งที่ได้ทรงมีพระราชปรารภถึงก็คือ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” พระองค์ได้ทรงทบทวนว่าเคยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ทรงมีความมุ่งหวังว่ากองทุนแม่ของแผ่นดินจะสามารถช่วยเหลือการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศได้อย่างมาก

เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นไปตามพระราชประสงค์ สามารถตอบโจทย์การแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชนได้โดยตรง กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้น เพื่อให้ผู้นำกองทุนแม่ของแผ่นดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ดำเนินงานได้เองให้เป็นแนวทางเดียวกันโดยให้มีการรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละห้วงระยะเวลาใดอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีผลการดำเนินงานในระดับศูนย์เรียนรู้กองทุนดีเด่นหรือกองทุนของหมู่บ้าน/ชุมชนที่อยู่ในระดับทั่วไปเพื่อร่วมกันสนองพระราชปณิธานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้พระบารมีสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อไป

ความเป็นมา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จแปรพระราชฐานไปเยี่ยมพสกนิกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระองค์ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรในหมู่บ้านที่เคยมีปัญหายาเสพติดและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยพลังของประชาชน ที่ อ.วังสามหมอ จ.อุดรธานี ตามกระบวนการชุมชนเข้มแข็งด้วยการใช้แนวทางสันติวิธี ให้ผู้เคยค้าเคยเสพในระดับหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ที่เป็น “ภาระ” ให้กลับมาเป็น “พลัง” ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้านของตนเอง โดยที่ภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทรงพอพระราชหฤทัยในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีนี้อย่างมาก และในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2546 ได้เสด็จลงเยี่ยมราษฎรที่เป็นมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ไปเข้าเฝ้าฯ ณ หอประชุมโครงการชลประทานสกลนคร (ห้วยเดียก) อ.ภูพาน จ.สกลนคร พล.ต.อ.ชิดชัย วรรณสถิตย์ เลขาธิการ ป.ป.ส. (ในขณะนั้น) จึงได้ขอพระราชทานพระราชวโรกาสนำตัวแทนกลุ่มราษฎรอาสาป้องกันภัยยาเสพติด (สปส.) เข้าเฝ้าฯ ด้วยมีการแสดงละครหน้าพระที่นั่งเพื่อสื่อให้ทอดพระเนตรถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยพลังของชุมชน และการให้อภัยผู้ค้าผู้เสพระดับหมู่บ้านตามแนวทางสันติแล้วมีการปฏิญาณตนขอเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและขอเป็นกำลังในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติตลอดไป

ในวันนั้นพระองค์ท่านได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้กับเลขาธิการ ป.ป.ส. จำนวนหนึ่งเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับประชาชนต่อไป

ตั้งแต่ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ผ่านเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อให้เป็นประโยชน์ของหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งราษฎรอาสาสมัครทั้งหลาย จึงมีความเห็นร่วมกันว่าพระราชทรัพย์ที่ได้รับพระราชทานนั้นถือเป็นมงคลสูงสุดเป็นเสมือนพระราชปณิธานของพระองค์ที่ทรงจะให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน หากได้นำพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ไปไว้ที่หมู่บ้านและชุมชนก็จะเป็นขวัญกำลังใจสูงสุดของปวงราษฎรทั้งหลายที่จะดำเนินการให้พระราชปณิธานของพระองค์

บรรลุผล ซึ่งย่อมหมายถึงความสงบสุข ร่มเย็นปราศจากปัญหายาเสพติด จึงได้เรียกพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” และเรียกชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินว่า “หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน” โดยมีการพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินครั้งแรก เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2547 ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ได้เสด็จแทนพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเป็นประธานในพิธีพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจำนวน 672 หมู่บ้าน/ชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับมอบหมายภารกิจจากกระทรวงมหาดไทยให้รับผิดชอบดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน เมื่อเดือนธันวาคม 2554 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยต่อวิกฤติมหันตภัยจากปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายในการขจัดปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนด้วยพลังสามัคคีของชาวบ้าน ให้พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีเจตนารมณ์สูงสุดเพื่อมุ่งหวังให้เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนในการร่วมกันประกอบกรรมดีเป็นการน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในงานพัฒนาทั้งมวล มุ่งเน้นให้พสกนิกรมีอาชีพสร้างรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ฟื้นฟูวัฒนธรรมสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการพึ่งพาความเข้มแข็งของตนเองร่วมกันขจัดปัญหายาเสพติด บนพื้นฐานของการให้อภัยทางสังคม ให้ความรู้รักสามัคคี สร้างความสมานฉันท์ของคนในชุมชนร่วมกันเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยแนวทางสันติ การสร้างพลังแห่งความดีงามเหล่านี้ หากปรากฏมากขึ้นจะทำให้สังคมและชุมชนนั้น ๆ เป็นสังคมแห่งคุณธรรมอย่างแท้จริง จนกล่าวได้ว่ากองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ กองทุนที่รวมจิตใจของผู้คนเพื่อช่วยเหลือผู้คนที่ทุกข์ยาก นับเป็นทุนเริ่มต้นแห่งความดีงาม

ปรัชญาแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดิน

คำว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เรียกว่า เงินขวัญถุงพระราชทาน เป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้สมทบงบประมาณส่วนหนึ่งนำมาจัดสรรให้กับหมู่บ้านและชุมชนแห่งละ 8,000 บาท เงินจำนวนนี้เปรียบเสมือนสิ่งที่ระลึกถึงแห่งพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นเงินพระราชทานอันเป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงถือเป็นเงินศักดิ์สิทธิ์อันหาที่เสมอเหมือนมิได้ จึงเก็บไว้เป็นเงินขวัญถุงในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยไม่มีการใช้จ่าย

ส่วนที่ 2 เรียกว่า ทุนศรัทธา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินจะร่วมกันบริจาคอย่างต่อเนื่องและรวบรวมขึ้นด้วยพลังความศรัทธาสมทบเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละหมู่บ้าน เป็นการแสดงออกถึงทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ต้องการไม่ให้มีปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 3 เรียกว่า ทุนปัญญา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนดังกล่าวคิดค้นขึ้นด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน ให้กองทุนมีการงอกเงยขึ้นจนสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอต่อไป

กองทุนแม่ของแผ่นดินที่เป็นผลจากการระดมทุนจากทุนศรัทธาและทุนปัญญา ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชน จะนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งปัญหาอื่น ๆ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนวิถีแห่งความพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการสมทบทุนช่วยเหลือการบำบัดรักษาของผู้เสพยาเสพติด การส่งเสริมอาชีพ การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเสี่ยงยาเสพติดและกิจกรรมเยาวชน การเฝ้าระวังและรักษาพื้นที่ การสนับสนุนทุนการศึกษาของเยาวชน การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยเหลือความเดือดร้อนต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ฯลฯ จนแทบจะกล่าวได้ว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือกองทุนที่รวมจิตใจของผู้คน เพื่อช่วยเหลือผู้คนที่ทุกข์ยาก นับเป็นทุนเริ่มต้นแห่งความดีงาม

วิสัยทัศน์การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

“ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนด้วยพลังสามัคคีของชาวบ้านให้พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง”

วัตถุประสงค์ของกองทุน

1. เพื่อขยายพลังแห่งความดีของคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้กว้างขวางขึ้น

2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการในหมู่บ้านชุมชนด้านความคิด ความรู้ การแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มและความตื่นตัว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดเพื่อให้หมู่บ้าน ชุมชน ใช้กระบวนการดังกล่าวให้บรรลุถึงความเข้มแข็งได้อย่างแท้จริง

3. เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ สนับสนุนให้คนทำดี และเสียสละเพื่อหมู่บ้าน/ชุมชน

4. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างยั่งยืน เป็นผลทำให้ปัญหาพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน ลดลง

5. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชน อย่างยั่งยืนและพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนทั้งภายในและระหว่างหมู่บ้าน ชุมชน

ลักษณะที่แตกต่างจากกองทุนอื่น ๆ

กองทุนแม่ของแผ่นดินมีลักษณะแตกต่างจากกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เป็นกองทุนที่มีจุดเริ่มต้นจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงเป็นเสมือนกองทุนพระราชทาน

ประการที่ 2 เป็นกองทุนที่กระจายอยู่ตามหมู่บ้านชุมชนเท่านั้นไม่มีกองทุนรวมในส่วนกลาง

ประการที่ 3 เป็นกองทุนที่มีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะในการแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมถึงปัญหาอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการให้กู้ยืมและไม่มีดอกเบี้ย

ประการที่ 4 เป็นกองทุนที่คนในหมู่บ้าน ชุมชน ร่วมกันระดมทุนโดยไม่ได้เกิดจากภายนอกเพียงช่องทางเดียว ซึ่งเป็นการทำให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง เห็นพลังของตนเอง

การสร้างความเข้าใจต่อคุณค่าของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นการแสดงออกถึงพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่พระราชทานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สมควรที่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าจะน้อมรับใส่เกล้าใส่กระหม่อมและถือปฏิบัติอย่างจริงจัง สำหรับหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับคัดเลือกให้ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินในครั้งนี้ถือเป็นเกียรติสูงสุด จึงสมควรสร้างกระบวนการให้คนทั้งหมู่บ้าน ชุมชน เกิดจิตสำนึกร่วมกันสนองพระราชปณิธานซึ่งจะนำไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับพื้นที่อื่นต่อไป ดังนั้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่คัดสรรเพื่อรองรับกองทุนแม่ของแผ่นดินในจังหวัด และหมู่บ้าน ชุมชน จึงถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ความเชื่อมโยงระหว่างกองทุนแม่ของแผ่นดินกับกรมการพัฒนาชุมชน

ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นการขยายพลังแห่งความดีของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เสริมสร้างกระบวนการแลกปลี่ยนความคิดความรู้ร่วมกันภายในหมู่บ้าน/ชุมชน สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงพึ่งพาตนเอง ทั้งนี้เพื่อร่วมกันแก้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างยั่งยืนและพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ทั้งภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงมอบหมายภารกิจให้กรมการพัฒนาชุมชนรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกรอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังนี้

1. สร้างกลไกการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ/จังหวัด
   - ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด
   - ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ
   - จัดตั้งเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และกลไกการขับเคลื่อนกิจกรรมระดับอำเภอ/จังหวัด
2. สร้างเครื่องมือการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน
   - จัดทำแนวทาง/คู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน
3. สร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน
   - ประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินและแนวทางการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

เป้าหมาย : เพื่อให้กองทุนแม่ของแผ่นดินเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

กระบวนงาน : กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกลยุทธ์การสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน 3 กระบวนงาน ดังนี้

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน กิจกรรมสำคัญคือตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน พัฒนาโปรแกรมการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดทำคู่มือดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดการความรู้ “สุดยอดต้นแบบกองทุนแม่ของแผ่นดิน (Best Practice)” และสนับสนุนติดตามงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. พัฒนาหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน กิจกรรมสำคัญ คือ ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน สนับสนุนกิจกรรมต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินและเตรียมความพร้อมหมู่บ้านที่จะเข้ารับเงินขวัญถุงพระราชทาน

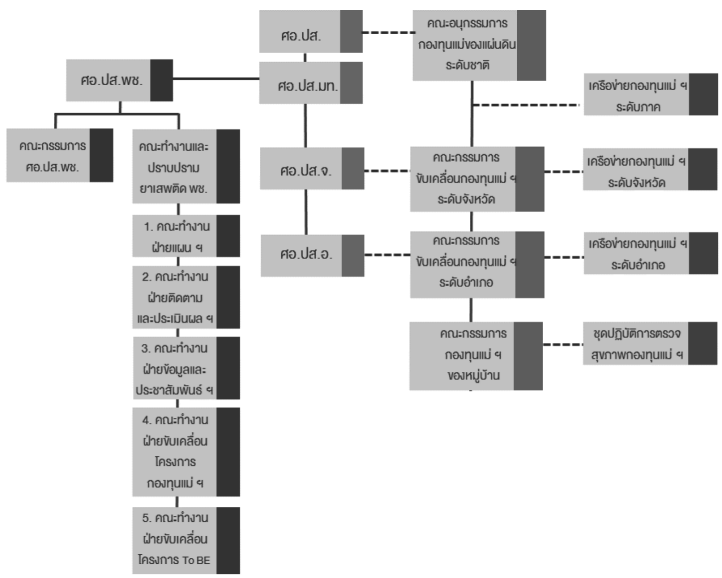
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กิจกรรมสำคัญ คือ ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และรายงาน/สรุปผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ขั้นตอนการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. ตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. ส่งเสริมและพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้ 10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน
3. ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน
4. คัดเลือกหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน
5. ส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้ 10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน
6. ประเมินต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน
7. เตรียมความพร้อมต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินเข้ารับเงินพระราชทาน

กลไกการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ให้มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละระดับโดยอาจมีองค์ประกอบ ดังนี้

- คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน, ท้องถิ่นจังหวัด, เกษตรจังหวัด, สาธารณสุขจังหวัด, ผอ.กศน., ผู้แทนเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือ องค์กรภาคประชาชน 3 - 5 คน ตามเหมาะสม, หัวหน้า ศอ.ปส.จ., ผู้แทน ป.ป.ส.ภาค เป็นคณะทำงาน พัฒนาการจังหวัดเป็นเลขานุการ และหัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบงานยาเสพติดของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในคำสั่ง

- คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน, ท้องถิ่นอำเภอ, เกษตรอำเภอ, สาธารณสุขอำเภอ, ผอ.กศน. ผู้แทนเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือ องค์กรภาคประชาชน 3 - 5 คน ตามเหมาะสม, ผู้แทน ศป.ปส.อ. เป็นคณะทำงาน พัฒนาการอำเภอ เป็นเลขานุการและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบงานยาเสพติด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยนายอำเภอเป็นผู้ลงนามในคำสั่ง

บริบทการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

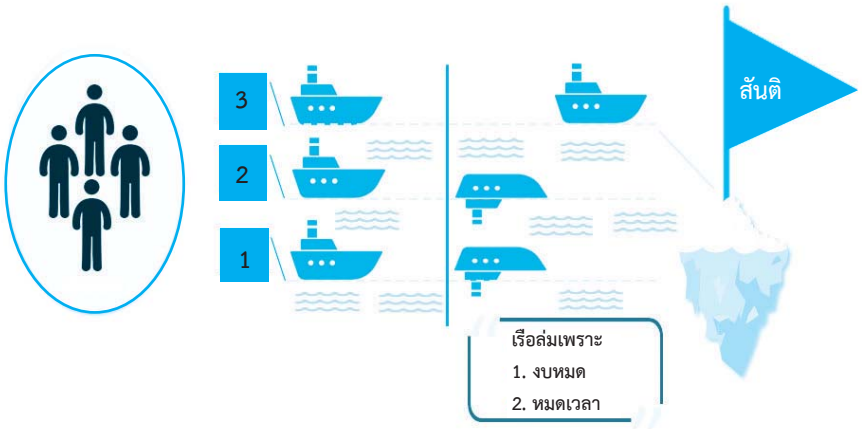
บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่เอื้อต่อการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ประสบความสำเร็จ คือ เจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนและส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมแบบบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. การพัฒนาศักยภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน
3. การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน
4. การสร้างวิทยากรชุมชนสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน
5. การสร้างเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ/จังหวัด
6. การส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน

แนวคิดความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับราชการ

มีข้อคิดสำคัญในการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชนว่า ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่ผ่านมาไม่ว่าการแก้ไขปัญหาใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาด้านสังคม หากให้รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวจะได้ผลไม่ถึงเป้าหมายที่ต้องการ และหากให้ประชาชนดำเนินการเองทั้งหมดก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่สมบูรณ์ได้เช่นกัน ฉะนั้น หากเห็นแล้วว่าทั้ง 2 ภาคส่วนมีเป้าหมายร่วมกันก็ควรให้มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันโดยมีบทบาทที่ชัดเจน ของแต่ละภาคส่วนอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเป็นภาพดังนี้

1. ให้นำเสนอเรื่อง เรือ 3 ลำ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการดังนี้

อธิบาย

เรือลำที่1: ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ผ่านมาจะมีลักษณะคล้ายกับการช่วยเหลือประชาชนแบบเรือลำที่ 1 คือ เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อนในเรื่องใดก็จะมีหน่วยงานหรือคนภายนอกชุมชนมาชวนให้ขึ้นเรือเพื่อนำไปสู่ฝั่งโน้นที่เรียกว่า “สันติสุข” หรือแก้ไขปัญหาได้แต่เรือแล่นไปโดยยังไม่ทันจะถึงฝั่งหรือยังมองไม่เห็นฝั่งเลยก็ต้องล่มเสีย อันเป็นสาเหตุมาจาก (1) หมดงบ หรือ (2) หมดเวลา (เจ้าหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการหมดเวลาการปฏิบัติงานเสียก่อน)

เรือลำที่2: คล้ายกับเรือลำที่ 1 คือ เมื่อประชาชนเดือดร้อนอีกทางราชการก็มีงบประมาณมาอีกก็มาชักชวนประชาชน ให้ขึ้นเรือเพื่อจะได้นำไปฝั่ง “สันติสุข” โน้นอีก แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดกรณีเรือลำที่ 1 เป็นเหตุทำให้ประชาชนไม่เชื่อมั่น ในการชักชวนของรัฐว่าจะไปถึงฝั่งได้จริง ทำให้ราชการต้องทำงานทางความคิดเพิ่มขึ้น เช่น ต้องมีค่าตอบแทนเป็นค่าเสียเวลาให้กับชาวบ้านจำนวนที่มากพอชาวบ้านจึงจะยอมขึ้นเรือไปด้วยเพื่อให้ราชการสามารถดำเนินโครงการได้แต่แล่นเรือไปได้ ไม่นานเรือก็ต้องล่มอีกเช่นเคยด้วยสาเหตุเดียวกัน คือ (1) หมดงบ (2) หมดเวลา และก็ได้ผลทำนองเดียวกัน คือ ยังไม่ทันได้เห็นฝั่งโน้นเลยก็ต้องว่ายน้ำกลับฝั่งเดิมอีก

เรือลำที่3: เป็นการชี้ให้เห็นว่า หากชาวบ้านเห็นได้ว่าความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเป็นทุกข์ของชาวบ้านเองหากไม่ร่วมมือในการแก้ไขปัญหาย่อมเดือดร้อนเองอย่างไม่สิ้นสุด ยกตัวอย่าง เรือลำที่ 1 และ 2 เมื่อชาวบ้านยอมเห็นด้วยและขึ้นเรือมาแล้วแต่ก็ไม่มีส่วนร่วมอะไรเลยต่างก็นั่งกอดอกเฉย ๆ ปล่อยให้ทางราชการขับเรือด้วยกำลังงบประมาณของรัฐฝ่ายเดียว หากชาวบ้านยังต้องการแต่ที่จะให้ราชการทำฝ่ายเดียวก็จะได้ผลเท่าที่ผ่านมาอีกอย่างแน่นอน ซึ่งย่อมเสียเวลาทั้ง 2 ฝ่าย และต่างเห็นแล้วว่าไม่ได้ผล เพราะแล่นไปได้ไม่นานเรือก็จะล่มอีก ฉะนั้นหากว่าชาวบ้านมีความทุกข์จริง เมื่อขึ้นมาบนเรือแล้วต้องสัญญากันว่าจะช่วยกันพายเรือด้วยกำลังของตนที่มีอยู่ แน่นอนว่าเรือลำที่ 3 นี้ เมื่อหมดงบราชการแล้วเรือลำนี้จะแล่นไปได้ไกลมากกว่าเดิมซึ่งจะทำให้เรามองเห็นฝั่งข้างหน้าซึ่งเหลืออีกไม่ไกลแล้วระยะทางที่เหลือไม่ไกลแล้วนี่ชาวบ้านย่อมจะพากันไปเองได้จนถึงฝั่งข้างหน้าอย่างแน่นอน

2. หลังจากเข้าใจเรื่อง เรือ 3 ลำ แล้วให้ผู้นำกล่าวถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” จะเป็นโครงการที่ช่วยเหลือพี่น้องประชาชนได้จริงแต่ต้องดำเนินการในลักษณะเดียวกับเรือลำที่ 3 คือทุกคนต้องช่วยกันต้องถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นทุกข์เป็นปัญหาของชุมชนที่รอการแก้ไขมานานเป็นความโชคดีอย่างมากที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และทางราชการมีน้ำใจมาช่วยเหลือด้วยอย่างไม่ทอดทิ้งให้เป็นปัญหาของประชาชนเพียงฝ่ายเดียว

“พลังของประชาชนร่วมกับราชการ ช่วยก่อช่วยสานให้งานยั่งยืน”

กติกาการขับเคลื่อนหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. จะต้องดำเนินการโดยสันติวิธี

โดยใช้หลักชุมชนดูแลชุมชน ใช้กฎชุมชนเข้มแข็ง ใช้มาตรการทางสังคมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยสันติวิธี ไม่เกิดความแตกแยกของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

2. จะต้องดำเนินการโดยการให้อภัยทางสังคม

ชุมชนต้องให้อภัยซึ่งกันและกัน นำผู้ที่หลงผิดให้กลับตัวกลับใจมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการย้อนถึงอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้คนในชุมชนได้การอยู่ร่วมกันในอดีตซึ่งมีความรักความสามัคคีเป็นสังคมเครือญาติ

3. จะต้องดำเนินการภายใต้บารมี สถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน วิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้คนในชุมชนสามัคคีกันโดยการอ้างอิงถึงสิ่งที่ประชาชนเคารพนับถือ ซึ่งประเทศไทยของเรา สิ่งที่ยังถือว่าเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนนั่นก็คือสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นการเปิดประชุมประจำเดือนทุกครั้งต้องน้อมนำสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อให้เกิดการสำนึกที่จะร่วมกันสร้างความดี

10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินตามแนวทางนี้จะเป็นการดำเนินงานโดยคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นหลัก โดยให้วิทยากรที่จัดตั้งขึ้นโดยทางราชการเป็นผู้สนับสนุนหรือเพียงเป็นผู้คอยให้คำแนะนำเท่านั้น เพื่อมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในระยะยาวในลักษณะของการให้ชุมชนดูแลชุมชนเองให้มากที่สุด ในส่วนของการแก้ไขผู้เสพ ก็ใช้หลักการใช้หมู่บ้านเป็นโรงพยาบาล กรรมการเป็นหมอ ใช้ครอบครัวเป็นเตียงผู้ป่วย และให้คนในชุมชนเป็นผู้ช่วยหมอให้การดูแลรักษา ยารักษาคือความรักความเมตตา

การขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ก็ต่อเมื่อภาคประชาชนเป็นผู้ดำเนินงานเอง เพื่อให้เกิดความง่ายในการดำเนินงานโดยภาคประชาชน สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้กำหนดเป็นขั้นตอน ในการดำเนินงานไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน
ขั้นที่ 2 จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ขั้นที่ 3 รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ
ขั้นที่ 4 จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง
ขั้นที่ 5 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด
ขั้นที่ 6 จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด
ขั้นที่ 7 ประชาคมคัดแยกโดยสันติวิธี
ขั้นที่ 8 ทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน (อย่างต่อเนื่อง)
ขั้นที่ 9 การรับรองครัวเรือนปลอดภัย
ขั้นที่ 10 การรักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง

ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนนั้นจะมีการดำเนินการในทุกรอบ 1 เดือน บางหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหามากอาจให้มีการดำเนินงานซ้ำทุกขั้นตอนในทุกรอบ 1 สัปดาห์ แต่สำหรับการจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องดำเนินการเรื่องทุนศรัทธาทุกรอบ 7 วัน เพื่อให้เกิดกิจกรรมความเคลื่อนไหวในการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างต่อเนื่องตามปรัชญาแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังที่จะได้กล่าวโดยลำดับต่อไป

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน

ในขั้นแรกให้มีการทบทวนความเข้าใจให้กับทุกครัวเรือนในหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่ปี 2547 ให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานใหม่ทั้งหมด และเป็นการทำให้ทุกคนยอมรับว่าหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีกองทุนแม่ของแผ่นดินอาจยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ กระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยน้อมนำเอากระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และการกำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาล มากำหนดเป็นภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดินว่ากองทุนแม่ของแผ่นดินมีภารกิจหลักในการขยายพื้นที่สีขาวด้วยแนวทางสันติวิธีให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน

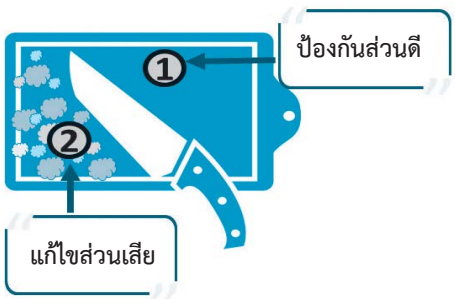
จากภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดินดังกล่าว จึงได้กำหนดให้กองทุนแม่ของแผ่นดินแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน มีบทบาทหลัก 2 ประการ ดังนี้

1. รับรองครัวเรือน - กองทุนแม่ของแผ่นดินจะรับรองครัวเรือนที่ปลอดภัยแล้วโดยการมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับครัวเรือนสมาชิกเพื่อรณรงค์ให้มีครัวเรือนที่ปลอดภัยจากยาเสพติดให้ได้มากที่สุด

2. รับรองบุคคล - กองทุนแม่ของแผ่นดินจะมีบทบาทดูแลผู้ที่เคยหลงผิดไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในลักษณะของผู้เคยค้าหรือเคยเสพที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการให้เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

ทั้งนี้เพื่อให้พลังของภาคประชาชนกองทุนแม่ของแผ่นดินช่วยเหลืองานการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐได้อย่างมาก เมื่อจัดลำดับความเร่งด่วนแล้วจะสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของแต่ละกองทุนเพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ ได้ 2 เป้าหมาย ดังภาพ

2. เป้าหมายกองทุนแม่

จากภาพ : เมื่อวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนแล้ว จะเห็นว่ามีครัวเรือนที่มีปัญหายาเสพติดส่วนหนึ่ง และครัวเรือนที่ยังไม่มีปัญหายาเสพติดอีกส่วนหนึ่ง ภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดินจึงกำหนดเป้าหมาย ในการดำเนินการในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนไว้ 2 เป้าหมาย ได้แก่

เป้าหมายที่ 1 ป้องกันส่วนดี

เป้าหมายที่ 2 แก้ไขส่วนเสีย

ในขั้นแรกให้ทำความเข้าใจให้กับราษฎรทุกครัวเรือนในหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเป็นการทำให้ทุกคนยอมรับว่าหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาจจะยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่และให้มีระบบการป้องกันอย่าให้จำนวนผู้ค้า/ผู้เสพเพิ่มขึ้น กระตุ้นให้หมู่บ้าน/ชุมชนเกิดการตื่นตัวที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันหลวงปี สร้างความเข้าใจให้รู้ว่าการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินจะได้รับประโยชน์ ได้รับการช่วยเหลือ/ดูแลซึ่งกันและกันจากสมาชิกตามเงื่อนไขของกฎ / ระเบียบของการใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่สมาชิกร่วมกันจัดทำขึ้น สุดท้ายจะเกิดประโยชน์ต่อภาพรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน

ให้ทำความเข้าใจเพิ่มเติมว่าต่อจากนี้ไปโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องมีกลุ่มสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างชัดเจน ไม่ได้หมายถึงการดำเนินงานทั้งหมู่บ้าน แต่อาจมีผลดีต่อประชาชนทั้งหมู่บ้านด้วย ซึ่งมีเป้าหมายในการขยายสมาชิกอย่างมีคุณภาพให้เกิดขึ้นทั้งหมู่บ้านในที่สุด

ในการอยู่ร่วมกันในลักษณะของชุมชนเข้มแข็งซึ่งจะต้องมีการร่วมบริจาคเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างหลักประกันความปลอดภัยจากยาเสพติดให้กับครัวเรือนสมาชิก โครงการนี้จะใช้แนวทางสันติวิธีในการลดผู้ค้า - ผู้เสพ คือ จะไม่มีเรื่องกับผู้ค้าและไม่มีปัญหากับผู้เสพอย่างเด็ดขาด

วิธีการดำเนินกิจกรรม

เชิญราษฎรในหมู่บ้านครัวเรือนละ 1 คน เข้าร่วมรับฟังการสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อกลับไปพูดคุยกันในครอบครัว และสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินต่อไป (ใบสมัครฯ ตามแบบ ฟอร์มที่ 1 ภาคผนวก)

ข้อเน้นย้ำ

เชิญชวนราษฎรในหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด เป็นเวทีที่ 1 ดำเนินการโดยวิทยากร/ผู้นำ

ขั้นที่ 2 การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ในขั้นตอนนี้เป็นการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้นมาใหม่ โดยหลังจากที่ได้มีการทำความเข้าใจภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดินและแนวทางการขับเคลื่อนใหม่แล้ว ให้มีการรับสมัครผู้นำทุกฝ่ายในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยยึดหลักความสมัครใจและทุกคนที่เป็นกรรมการต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนด้วย

คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ควรดำเนินการคัดเลือกมาจากผู้นำในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำธรรมชาติ, กลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, หัวหน้าคุ้มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, จิตอาสา, อสม. ฯลฯ แล้วแต่จะเห็นสมควรซึ่งผู้นำเหล่านี้จะเป็นแกนนำหลักสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน เพราะบุคคลเหล่านี้จะมีคุณสมบัติที่โดดเด่น เช่น การตัดสินใจ, การรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการได้เรียบร้อยแล้ว ต้องเชิญคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกคนเข้าร่วมประชุมเพื่อสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หลังจากนั้นให้กรรมการเขียนใบสมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ใบสมัครฯ ตามแบบฟอร์มที่ 2 ภาคผนวก) พร้อมกับมอบใบสมัครสมาชิกให้แก่คณะกรรมการจำนวน 4 ใบ เพื่อให้กรรมการไปดำเนินการหาสมาชิกเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้อัตราส่วน 1/4 (กรรมการ 1 คน ดูแล 4 ครัวเรือน) เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน มี 10 ประการ ได้แก่

1. รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. เป็นตัวอย่างในการแสดงความจงรักภักดีอย่างสูงสุดในหมู่บ้าน/ชุมชน
3. ร่วมบริหารและดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินไม่ให้หยุดนิ่ง ให้มีความต่อเนื่องอยู่เสมอ
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปมีความศรัทธากองทุนแม่ของแผ่นดินด้วยการปฏิบัติและด้วยการเชิญชวน
5. ดูแลครัวเรือนสมาชิกของกองทุนแม่ของแผ่นดินตามที่ได้อาสาดูแลหรือได้รับมอบให้ดูแลอย่างใกล้ชิด
6. ร่วมพิจารณาการใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นไปตามปรัชญาแนวคิดของโครงการ
7. ดำเนินการจัดเก็บเงินกองทุนแห่งศรัทธาจากสมาชิกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
8. ร่วมพิจารณาการจัดกิจกรรมเพื่อขยายกองทุนตามแนวทางแห่งปัญญา
9. ร่วมขับเคลื่อนกองทุนให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนอย่างยั่งยืน
10. ดำเนินการใด ๆ ตามความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ข้อเน้นย้ำ

ข้อที่ 5 กรรมการ จะต้องดูแลสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด 2 ข้อ ได้แก่

1. ดูแลว่าสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบมีการดำเนินความเป็นอยู่ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่ออยู่ดีกินดี แล้วครัวเรือนนั้นจะไม่ยุ่งกับยาเสพติด

2. ดูแลว่าสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ หากมีการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กรรมการสามารถตักเตือนหรือขอความร่วมมือให้เลิกยุ่งเกี่ยวฯ โดยให้ใช้เวที ต่อ ๆ ไปในการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี (เมื่อเป็นเช่นนี้กรรมการจะหาสมาชิกด้วยตนเองเพื่อให้ง่ายในการว่ากล่าวตักเตือน)

ข้อที่ 7 กรรมการ จะต้องดำเนินการจัดเก็บเงินแห่งศรัทธาจากสมาชิกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยการจัดเก็บคนละ 1 บาท/สัปดาห์ เป็นเวลา 4 สัปดาห์หรือ 1 เดือน (เช่น ครัวเรือนนาย ก. มีสมาชิก 3 คน ใน 1 สัปดาห์ ครัวเรือนนาย ก. จะจ่ายเงินแห่งศรัทธา จำนวน 3 บาท เพราะฉะนั้น 4 สัปดาห์ ครัวเรือนนาย ก. จะจ่ายเงินแห่งศรัทธา จำนวน 12 บาท)

จะต้องจัดเก็บเงินทุกสัปดาห์จนครบ 4 สัปดาห์ ซึ่งเป็นวิธีการให้กรรมการได้พบปะพูดคุยกับสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกกล้าที่จะพูดคุย กล้าที่จะเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้กันฟัง ตลอดจนขอความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ในการจัดตั้งคณะกรรมการให้ผู้นำธรรมชาติมีบทบาทให้มากที่สุดคือเป็นประธานกรรมการและให้ผู้นำทางการ ได้แก่ ผู้นำท้องที่/ผู้นำท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา (หากผู้นำทางการยังมีบทบาทในการเป็นประธานอย่างต่อเนื่องอยู่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่นั้นต่อไปจนกว่าคณะกรรมการจะพิจารณาเห็นสมควร)

ในขั้นตอนนี้อาจเชิญวิทยากรภายนอกให้เข้ามามีส่วนช่วยในการใช้เทคนิคการค้นหาผู้นำธรรมชาติให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเราจะได้รับทราบว่าบุคคลใดมีความเป็นผู้นำธรรมชาติ แต่ที่ผ่านมาอาจถูกปกปิดบทบาทโดยระบบต่าง ๆ ไว้โดยตลอด เมื่อได้ค้นพบผู้นำธรรมชาติแล้วจึงให้ชุมชนมีมติเชิญชวนเขาให้มีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน

การแบ่งความรับผิดชอบ : กรรมการแต่ละคนต้องมีความพร้อมในการดูแลคนในชุมชนเองในสัดส่วนกรรมการ 1 คน ต่อครัวเรือนสมาชิกไม่เกิน 4 ครัวเรือน (1 : 4) ซึ่งครัวเรือนสมาชิกที่จะอยู่ในการดูแลของกรรมการ

คนใดนั้นกรรมการคนนั้นอาจเป็นผู้นำมาสมัครเข้าร่วมโครงการเองหรืออาจเป็นครัวเรือนที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการดูแลก็ได้ สำหรับหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยนั้น ให้ประธานกรรมการพิจารณาดำเนินการแบ่งมอบหน้าที่ตามความเหมาะสม เช่น รองประธานกรรมการ เลขานุการ ฝ่ายประสานงานส่วนราชการ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพิธีการ ฯลฯ เป็นต้น

ที่ปรึกษา : ให้คณะกรรมการจัดตั้งที่ปรึกษา 2 ประเภท ได้แก่ ที่ปรึกษาที่เป็นชาวบ้าน และที่ปรึกษาจากส่วนราชการ เพื่อให้มีบทบาทเข้ามาให้คำแนะนำในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย ในส่วนของที่ปรึกษาชาวบ้านอาจ ได้แก่ ผู้อาวุโส ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน หากแต่ไม่มีเวลาช่วยทำหน้าที่เป็นกรรมการ สำหรับที่ปรึกษาจากส่วนราชการนั้น อาจได้แก่ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส., วิทยากรกระบวนการ, เจ้าหน้าที่ ศอ.ปส.จ., เจ้าหน้าที่ ศป.ปส.อ., เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง, เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ ตามแต่ที่คณะกรรมการจะพิจารณาเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำปรึกษา การร่วมประชุมคณะกรรมการ และร่วมกิจกรรมตามโอกาสเป็นครั้งคราว และจะไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ จากกองทุนแม่ของแผ่นดิน นอกจากความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินสนองพระราชปณิธาน

วาระของคณะกรรมการ : การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ 2 ปี

เงื่อนไขของคณะกรรมการ : กรรมการทุกคนต้องยอมรับว่าจะไม่ขอรับเงินเดือนเบี้ยเลี้ยง หรือค่าตอบแทนใด ๆ จากการปฏิบัติงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน นอกจากความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมสนองพระราชปณิธานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนของตน และเพื่อขอใช้ความเป็นกรรมการเป็นโอกาสในการทำความดีเพื่อแผ่นดินเท่านั้น

ขั้นที่ 3 รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

จะมีการดำเนินการไปพร้อม ๆ กับขั้นตอนที่ 2 หลังจากมีการจัดตั้งคณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว กรรมการจะมีหน้าที่ไปรับสมัครสมาชิกครัวเรือน โดยแจ้งเงื่อนไขให้สมาชิกทราบดังนี้

เงื่อนไขในการรับสมัครครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินนั้นกำหนดไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ครัวเรือนต้องยอมรับกฎชุมชนเข้มแข็ง 7 ประการ (กฎหลัก)
2. ทุกคนในครัวเรือนยินดีบริจาคเงินเป็นทุนศรัทธา 1 บาท/คน/สัปดาห์
3. ต้องยอมรับการดูแลของกรรมการในการตักเตือนทุกคนในครอบครัวได้

เป็นการจัดตั้งสมาชิกของโครงการด้วยความสมัครใจโดยอาจเป็นสมาชิกที่สมัครอยู่ในความดูแลของผู้ที่สมัครเป็นกรรมการ (Down Line) หรือสมัครโดยตรงต่อคณะกรรมการก็ได้ซึ่งคณะกรรมการจะพิจารณาให้อยู่ในความดูแลของกรรมการคนใดคนหนึ่งต่อไป

การกำหนดให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมาจากการสมัครนั้นก็เพื่อที่จะให้การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะไม่มีความขัดแย้งหรือถูกขัดขวางจากผู้ที่ยังไม่ศรัทธา เพราะเราจะมีกิจกรรมดำเนินการต่อเฉพาะกับสมาชิกเท่านั้น ผู้ใดยังไม่สมัครก็จะไม่มีกิจกรรม

ครัวเรือนที่สมัคร เข้าร่วมโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดินจะมี 2 ประเภท ได้แก่

1. ครัวเรือนที่มีความปลอดภัยจากยาเสพติดมาก่อนแล้ว
2. ครัวเรือนที่อาจไม่ปลอดภัยจากยาเสพติดมาก่อน

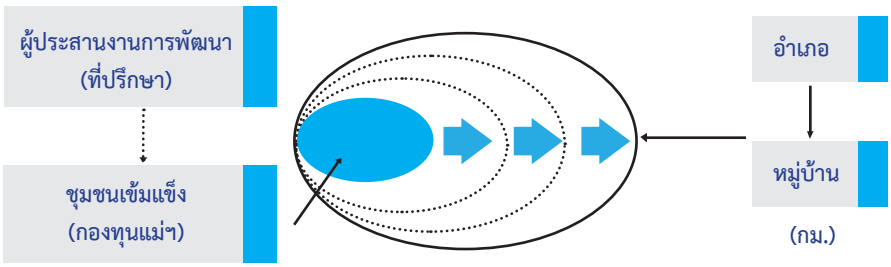
ในการสมัครของครัวเรือนประเภทแรกก็เพื่อต้องการให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินรับรองความปลอดภัยให้กับครัวเรือนของเขาและเพื่อร่วมแสดงศรัทธาว่าครัวเรือนของเขาต้องการสนับสนุนให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดตลอดไปภายใต้พระบารมีแม่ของแผ่นดิน

ในการสมัครของครัวเรือนประเภทที่สองก็เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้การดูแลคนในครอบครัวของเขา เพื่อให้ได้รับการแก้ไขด้วยระบบของสังคมของชุมชนเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกแสดงว่าคนในครอบครัวของเขาพร้อมให้คณะกรรมการและสมาชิกในชุมชนดูแลเขาได้ไม่เกิดความขัดแย้งขึ้นภายหลัง

การสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการของหัวหน้าครอบครัว หมายถึง ทุกคนในครัวเรือนนั้นได้เป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินด้วย

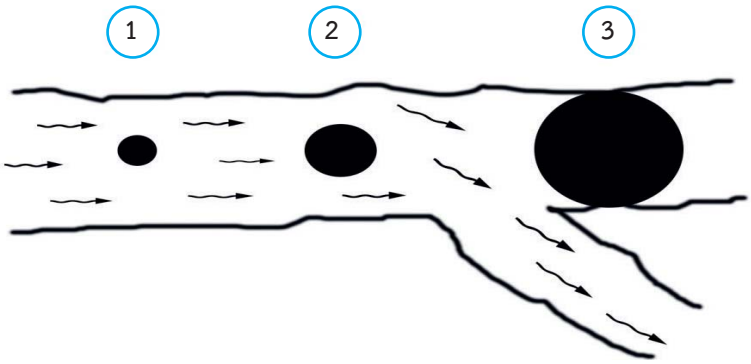
การให้ครัวเรือนสมาชิกมาจากความสมัครใจนั้น จะทำให้ต่อไปนี้กองทุนแม่ของแผ่นดินจะมีทุนทางสังคมที่ชัดเจนเป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการของคณะกรรมการไม่ใช่ต้องดำเนินการทั้งหมู่บ้าน ซึ่งอาจจะทำให้มีปัญหากับผู้ไม่สมัครใจแต่ก็เปิดโอกาสให้มีการรับสมัครสมาชิกเพิ่มเติมได้ทุกเดือน เมื่อเขามีความศรัทธาขึ้นในภายหลัง

เพื่อให้กองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบของชุมชนเข้มแข็งได้ จึงควรมีสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 หากหมู่บ้าน/ชุมชนใด มีขนาดใหญ่มากให้พิจารณาดำเนินการเฉพาะส่วนที่ทำได้ โดยแยกเป็นพื้นที่ ๆ ไปก่อน

เริ่มต้นกองทุนแม่ฯ ร้อยละ 30 และขยายออกไปทั้งหมู่บ้านในที่สุดให้ได้

จากภาพจะเห็นว่าคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องรณรงค์หาสมาชิกให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 30 ของหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้กลุ่มสมาชิกมีจำนวนมากพอที่จะต้านกระแสการแพร่ระบาดของยาเสพติดและกระแสสังคมอื่น ในหมู่บ้าน/ชุมชนได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น จึงขอเสนอภาพกระแสน้ำกับเกาะกลางน้ำเป็นภาพเปรียบเทียบในการจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งดังนี้

อธิบายภาพ :

เกาะ 1 - มีขนาดเล็กเกินไปหรือน้อยกว่า 30% ไม่สามารถต้านกระแสน้ำได้

เกาะ 2 - มีขนาด 30% สามารถต้านกระแสน้ำได้ในระยะเวลาหนึ่ง

(เป็นเป้าหมายขั้นต้นของการมีสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน)

เกาะ 3 - มีขนาด 100% สามารถเปลี่ยนทิศทางของกระแสน้ำได้ (เป็นเป้าหมายสูงสุดของกองทุนแม่ของแผ่นดินที่จะทำให้กระแสการแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่มีผลกระทบต่อหมู่บ้าน/ชุมชนนี้)

ข้อเน้นย้ำ

เป็นการรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ **(ใบสมัครฯ ตามแบบฟอร์มที่ 3 ภาคผนวก)** ไม่มีการบังคับให้มาสมัครเข้าร่วมโครงการไม่จำเป็นต้องรับสมัครสมาชิกครบทุกหลังคาเรือน ในเดือนแรกให้ดำเนินการรับสมัครอย่างน้อย 30% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมู่บ้าน โดยให้กรรมการไปหาสมาชิกให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มของตนเอง ในเดือนแรกกรรมการอาจจะมีสมาชิกเข้าร่วมในกลุ่มเพียง 3 ครัวเรือน (รวมครัวเรือนตนเองด้วย) ก็ไม่เป็นไรตามหลักการ ในเดือนต่อ ๆ ไป ผู้ที่ยังไม่เข้าร่วมโครงการฯ จะมาสมัครเข้าร่วมโครงการเอง เมื่อมีการขับเคลื่อนโครงการไปตามลำดับเมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการและรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินดำเนินการสรุปจำนวนคณะกรรมการและสมาชิกฯ ลงในแบบฟอร์มทะเบียนคุมความรับผิดชอบ (ทะเบียนคุมฯ ตามแบบฟอร์มที่ 4 ภาคผนวก) เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม/ตรวจสอบ จำนวนคณะกรรมการ, จำนวนสมาชิกเป็นครัวเรือน และจำนวนบุคคล

ขั้นที่ 4 จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง

การรวมตัวกันของคนที่ต้องการสร้างชุมชนใหม่ซ้อนหมู่บ้านเดิมขึ้นมาให้เข้มแข็งตามที่ได้ดำเนินการในขั้นที่ 3 นั้น จะดำเนินการโดยสันติวิธี เพราะฉะนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องเสนอให้มีกฎในการอยู่ร่วมกัน มาตรการทางสังคม กฎชุมชน ระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้านซึ่งเป็นข้อตกลงกันในกลุ่มว่าจะใช้ในการดูแลกันเป็นกฎพิเศษที่บังคับใช้แทนกฎหมาย ซึ่งใช้กับเฉพาะผู้ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกด้วยกันเท่านั้น ไม่ได้ใช้กับคนที่ไม่ใช่สมาชิก

สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกคนจะต้องทราบกฎชุมชน ท่องจำได้ว่ามีอะไรบ้างและอยู่ในข้อตกลงในการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องยอมรับกฎชุมชน

กฎชุมชนเข้มแข็งจะเป็นเครื่องมือช่วยคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินในการเสริมสร้างให้ชุมชนที่รวมตัวกันด้วยความสมัครใจจากขั้นที่ 3 แล้ว ให้มีความเข้มแข็งมีความเชื่อมั่นในการรวมตัวกันมากขึ้น

กฎชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย กฎหลัก และ กฎรอง (กฎหลักตามภาพที่ 1 และกฎรองตามภาพที่ 2 ภาคผนวก) โดยกฎหลักเป็นกฎที่กำหนดให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีกองทุนแม่ของแผ่นดินนำไปใช้ปฏิบัติเป็นอันเดียวกันทั้งประเทศ และกฎรองเป็นกฎที่ชุมชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นตามความเหมาะสมของสถานการณ์

กฎหลัก ของชุมชนเข้มแข็งกำหนดให้ใช้เหมือนกันทุกกองทุน ในทางพุทธเรียกว่า หลักอปริหานิยธรรม มี 7 ประการ ประกอบด้วย

ข้อ 1 สมาชิกร่วมประชุมกันเป็นนิตย์
ข้อ 2 สมาชิกหมั่นเริ่มประชุมและเลิกประชุมพร้อมกัน ทำกิจที่พึงกระทำโดยพร้อมเพรียงกัน
ข้อ 3 สมาชิกยอมรับมติส่วนใหญ่ของที่ประชุมในการแก้ไขปัญหาก่อน
ข้อ 4 สมาชิกให้การยอมรับและเคารพผู้อาวุโส
ข้อ 5 สมาชิกให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม เช่น เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และคนที่ยากจนกว่า
ข้อ 6 สมาชิกส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
ข้อ 7 สมาชิกช่วยกันทำนุบำรุงศาสนา

คณะกรรมการอาจมีการใช้จ่ายเงินกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือกองทุนแม่ของแผ่นดินหรือมีการดำเนินการทุกอย่างเพื่อที่จะดำรงรักษากฎชุมชนเข็มแข็งนี้ไว้ เพราะหากชุมชนมีความเข้มแข็งแล้วจะสามารถแก้ไขปัญหาทุกเรื่องได้เอง และจะสามารถป้องกันปัญหาในอนาคตที่จะเกิดขึ้นได้อีกด้วย

กฎรอง เป็นกฎซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านยาเสพติดเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน แต่การกำหนดกฎใด ๆ ต้องไม่ขัดกับหลักการสันติวิธีอย่างเด็ดขาด เช่น กำหนดให้มีการลงโทษทางสังคมที่ทำให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจของสมาชิก หรือให้มีการตัดสิทธิ์ในชุมชน ฯลฯ ควรกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้สึกในเชิงบวกต่อสมาชิกเท่านั้น

ข้อเน้นย้ำ

กฎชุมชน/กฎระเบียบหมู่บ้านประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องนำสมาชิกฯ ท่องทุกครั้งในการเปิดประชุมก่อนทำกิจกรรมเพื่อเป็นการย้ำเตือนให้สมาชิกระวังในการทำผิดกฎชุมชนและเมื่อมีผู้กระทำผิดกฎจะต้องแจ้งให้ที่ประชุมทราบทุกครั้ง ให้มีการทบทวนกฎระเบียบหมู่บ้านอยู่เป็นประจำ โดยทุกครัวเรือนร่วมกันทบทวนให้ทันสมัย และไม่ควรนำกฎตำบลเข้ามาดำเนินการแก้ไขในระดับหมู่บ้าน

ขั้นที่ 5 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

ในการขับเคลื่อนของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยพลังของชุมชนนั้น จำเป็นต้องให้มีการรวมตัวของคนในชุมชนที่เห็นทุกข์ร่วมกัน เห็นทุกข์ภัยของยาเสพติดในทิศทางเดียวกันก่อน โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนต้องให้ทุกคนมีมุมมองในปัญหายาเสพติดร่วมกัน หากต่างมุมมองกันการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกันอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้

สมาชิกที่รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริง โดยคณะกรรมการอาจเชิญวิทยากรจากภายนอกหรือไม่ก็ได้ ซึ่งมีเรื่องสำคัญที่สมาชิกควรรู้ดังนี้

1. โทษพิษภัยของยาเสพติด และลักษณะของคนใช้ยาเสพติด
2. คนเราติดยาเสพติดได้อย่างไร และหากเสพแล้วจะเลิกได้อย่างไร
3. ประเภทและชนิดของยาเสพติด

4. กฎหมายยาเสพติดที่ควรรู้

5. การแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐ

6. ปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยเงิน หรือด้วยการปราบปรามเพียงอย่างเดียว หรือด้วยการบำบัดรักษา (สายเกินไป)

7. ความเชื่อมั่นว่าชุมชนมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลังของชุมชนเอง ตามแนวทางสันติวิธี มีการให้อภัยกันเองต่อทุกคนที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่ในสังคมที่อบอุ่นของชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจที่สำคัญที่สุด

ความรู้ความเข้าใจตามประเด็นต่าง ๆ จะทำให้สมาชิกมีทิศทางในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในแนวทางเดียวกัน คือการใช้แนวทางให้อภัยทางสังคมดีกว่าการลงโทษทางสังคม และการใช้มาตรการเด็ดขาดโดยกฎหมาย สังคมที่จะใช้มาตรการให้อภัยทางสังคมได้นั้น ก็ต้องเป็นสังคมของชุมชนเข้มแข็งเท่านั้น

คณะกรรมการอาจเชิญวิทยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาให้ความรู้อย่างเป็นประจำ เช่น เชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หรือเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ มาให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติด โดยมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในทุกโอกาส

ขั้นที่ 6 จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด

กองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็น **“กองทุนทางสังคม”** จึงไม่ให้เน้นการจัดตั้งกองทุนจากทุนทรัพย์เป็นหลักแต่การจัดตั้งกองทุนนี้เป็นการทดสอบศักยภาพของทุนทางสังคมที่มีในชุมชนโดยแสดงออกมาเป็นกองทุนแห่งความสามัคคีเพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาทางสังคมซึ่งต้องแก้ไขหรือป้องกันด้วยพลังทางสังคม เมื่อชุมชนต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริงแล้ว การจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นก็เพื่อเป็นอุบายในการดำเนินการเพื่อให้เกิดทุนทางสังคมขึ้น

ทุนศรัทธา : เป็นทุนตั้งต้นของกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยทุนนี้จะแสดงถึงศรัทธาของสมาชิกว่าหากต้องการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ได้อย่างต่อเนื่องแล้วจำเป็นที่พวกเราจะต้องมีศรัทธาอย่างต่อเนื่องด้วย โดยในการจัดตั้งกองทุนนี้จะเป็นลักษณะคล้ายกับการซื้อประกันภัยยาเสพติด ซึ่งมีราคาเพียง 1 บาท/คน/สัปดาห์ เท่านั้น เช่น หากครัวเรือนใดมีสมาชิก 5 คน (จากสมาชิกในขั้นตอนที่ 2 - 5) ก็ให้บริจาค 5 บาท/สัปดาห์ ให้กับกรรมการ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อให้ทุกคนมีการคิดห่วงใยกันเรื่องยาเสพติดในครอบครัวทุก 7 วันนั่นเอง จากนั้นคณะกรรมการนำเงินบริจาคดังกล่าวมาจัดตั้งเป็นกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการเปิดสมุดบัญชีธนาคารใช้ ชื่อว่า **“กองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด บ้าน.....หมู่ที่.....”** โดยมีตัวแทนของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 3 คน ได้แก่ ประธาน, รองประธาน และเหรัญญิกไปดำเนินการเปิดบัญชี ซึ่งในการเบิก - ถอน เงินจากธนาคาร ให้ระบุชื่อผู้เปิดบัญชี 2/3 คนในการเบิก-ถอน และเพื่อเป็นการฝึกให้กองทุนฯ ใช้จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเพื่อรองรับทุนศักดิ์สิทธิ์ต่อไป

ทุนศักดิ์สิทธิ์ : เป็นส่วนของเงินที่ได้รับพระราชทานจาก สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานให้กับหมู่บ้านที่มีความพร้อมและผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดเพื่อเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งหมู่บ้านที่จะได้รับเงินพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือ **“ทุนศักดิ์สิทธิ์”** นั้นจะนำเงินศรัทธาที่มีอยู่มารวมกับทุนศักดิ์สิทธิ์ เปลี่ยนชื่อสมุดบัญชีเป็น **“กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้าน....หมู่ที่.....”** โดยสามารถนำเงินที่มีอยู่ไปใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิก/หมู่บ้าน/ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งปัญหาความเดือดร้อนอื่น ๆ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนวิถีชีวิต

แห่งความพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการสมทบทุนช่วยเหลือการบำบัดรักษาของผู้เสพยาเสพติด การส่งเสริมอาชีพ การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด และกิจกรรมเกี่ยวกับเยาวชน การเฝ้าระวังและรักษาพื้นที่ การจัดหาธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด (ในขั้นตอนที่ 9) การสนับสนุนทุนการศึกษาของเยาวชน การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชน จนแทบจะกล่าวได้ว่ากองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ กองทุนที่รวมจิตใจของผู้คน เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ยาก นับเป็นทุนตั้งต้นแห่งความดีงามและความสามัคคีของชุมชนโดยมีเป้าหมายที่จะขจัดยาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน ด้วยพลังของประชาชนเอง

ทุนปัญญา : เมื่อคณะกรรมการนำเงินทุนศรัทธาและทุนศักดิ์สิทธิ์มารวมกัน คณะกรรมการต้องมีการพิจารณาเพื่อนำเงินทุนดังกล่าวไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกฉะนั้นจำเป็นต้องมีการ**ขยายกองทุน**ด้วยปัญญาของคณะกรรมการและสมาชิกแต่ละกองทุนเป็นการช่วยกันใช้ปัญญาที่มีอยู่ ระดมความคิดในการที่จะหาวิธีการหาเงินเข้ามาสมทบทดแทนไม่ให้เงินทุนดังกล่าวนั้นหมดไปจากบัญชีด้วยวิธีการต่างๆ ตามแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนจะร่วมกันคิดหาวิธีการ เช่น จากการบริจาคสมทบจากสมาชิก, การทอดผ้าป่า, จัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อหารายได้ในแนวทางสุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และไม่ให้บุคคลอื่นแอบอ้างใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเครื่องมือในการบริจาคเงินสมทบ เป็นต้น

หมายเหตุ ถ้าหากการจัดตั้งหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดให้วิทยากรดูความพร้อมความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม อาจจะมีการสมทบทุน ระดมทุนในขั้นตอนนี้ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

ข้อเน้นย้ำ ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 6 ทีมวิทยากร, หน่วยงานบูรณาการจะต้องเข้ามาให้คำแนะนำอย่างถูกวิธี ให้ความรู้จนผู้นำและคณะกรรมการกล้าที่จะตัดสินใจดำเนินงานได้เอง และแน่ใจว่าหมู่บ้าน/ชุมชน เกิดความเข้มแข็ง เมื่อผู้นำเกิดความมั่นใจก็จะพร้อมที่จะก้าวเดินต่อไป พร้อมที่จะเป็นเจ้าของโครงการฯ สำหรับการขับเคลื่อนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 7 - 9 จะมอบความรับผิดชอบการตัดสินใจเป็นของผู้นำและคณะกรรมการฯ ให้มากที่สุด ทีมวิทยากรและหน่วยงานบูรณาการ จะคอยเป็นองค์กรพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

การใช้จ่ายเงินกองทุน : กำหนดกรอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างมีคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 4 กรอบใหญ่ ๆ ได้แก่

1. **การจัดหาธงสัญลักษณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อรับรองครัวเรือนปลอดภัย**
2. **การสนับสนุนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อกลุ่มเป้าหมาย**
3. **การใช้จ่ายเพื่อรักษากฎชุมชนเข้มแข็ง**
4. **การจัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์**

ทั้งนี้ อาจมีการใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานต่าง ๆ ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้งานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อีกรายการหนึ่ง เช่น การจัดทำเอกสาร การเดินทางไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ฯลฯ หรือตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

ในการรับเงินจากกองทุนแม่ของแผ่นดินคณะกรรมการจะต้องจัดโต๊ะหมู่บูชาพระฉายาลักษณ์พร้อมด้วยเครื่องราชสักการะและพานวางเงินกองทุนที่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือหรือผู้ที่จะนำเงินไปทำประโยชน์ตามที่ได้อนุมัตินั้น แสดงความเคารพพระฉายาลักษณ์และเข้ารับเงินจากพานนั้น โดยมีคณะกรรมการร่วมเป็นพยานในพิธีด้วยเสมอ

ขั้นที่ 7 ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี

ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากโดยหลังจากที่เราได้ทดสอบพลังของทุนทางสังคมด้วยการให้มีการบริจาค ร่วมทุนแห่งศรัทธามาระยะเวลาหนึ่งแล้ว (โดยประมาณ 4 สัปดาห์ หรือ 4 ครั้ง) ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความรักความไว้วางใจกันไม่มีการหวาดระแวงกันในเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันอีกต่อไปพร้อมที่จะทำประชาคมคัดแยกผู้ค้า - ผู้เสพ – ผู้อยู่ในข่ายต้องสงสัยโดยสันติวิธีแล้ว

ในการทำประชาคมครั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาคมเป็นผู้บอกว่าใครเป็นปัญหาของชุมชนบ้างที่ชุมชนจะต้องช่วยกันแก้ไข ทั้งผู้เสพ - ผู้ค้า หรือผู้อยู่ในข่ายต้องสงสัย เพื่อจะได้ดำเนินการด้วยวิธีการของชุมชนเข้มแข็งต่อไป ไม่ส่งต่อผู้ที่เป็นปัญหาให้กับคนนอกชุมชนหรือเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการ ในชั้นนี้จะทำให้เราได้ทราบจำนวนผู้เสพ – ผู้ค้าในชุมชนที่ค้นพบ โดยประชาคมหมู่บ้านว่าเพิ่มขึ้น/ลดลงอย่างไร เป็นรายเดือน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่แท้จริงเป็นการทราบสถานการณ์ยาเสพติดในระดับหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการประมาณสถานการณ์การแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

การจัดเตรียมอุปกรณ์

คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินจัดเตรียมอุปกรณ์ ดังนี้

1. บัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. คูหา/ปากกา ใช้ในการเขียนชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. กล่องสำหรับหย่อนบัตร
4. ใบสรุปบัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยกผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. เชิญสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินหลังคาเรือนละ 1 คน เข้าร่วมทำกิจกรรมในขั้นตอนที่ 7
2. เมื่อสมาชิกฯ เดินทางมาถึงสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดำเนินการลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมแจกบัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยกผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้สมาชิก 1 ใบ ต่อ 1 ครัวเรือน
3. ทำพิธีเปิดการประชุมโดยการเชิญผู้อาวุโสที่เข้าร่วมกิจกรรมจุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัย จากนั้นเปิดกรวยเครื่องสักการะต่อหน้าพระฉายาลักษณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จากนั้นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี 1 จบ จากนั้นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินนำกล่าวกฎชุมชนเข้มแข็ง (กฎหลัก) และกฎระเบียบหมู่บ้าน (กฎรอง) กล่าวจบเชิญสมาชิกฯ นั่ง
4. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินกล่าวจุดประกายในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนในขั้นตอนที่ 7 โดยเน้นย้ำให้ร่วมมือร่วมใจในการเขียนชื่อผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดตามแบบฟอร์มที่ได้รับแจก เขียนเฉพาะสมาชิก / ครอบครัว กองทุนแม่ฯ ที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น ห้ามเขียนชื่อผู้ที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกฯ เขียนตามความจริงเท่าที่รู้ เขียนเสร็จไม่ต้องลงชื่อผู้เขียน พับให้เรียบร้อย นำไปหย่อนในกล่องต่อหน้าพระฉายาลักษณ์ฯ (ถวายความเคารพ 1 ครั้ง แล้วหย่อนบัตรลงกล่อง แล้วถวายความเคารพอีก 1 ครั้ง) เสร็จแล้วกลับมานั่งที่เดิม ดำเนินการเขียนและหย่อนทุกคนจนครบ
5. เมื่อหย่อนบัตรครบทุกคน ให้ที่ประชุมเสนอรายชื่อผู้ที่จะเปิดดูรายชื่อในกล่องที่หย่อนบัตร โดยให้สมาชิกเสนอได้ตามที่เห็นว่าเป็นผู้ที่ไว้วางใจที่สุด เมื่อเปิดดูรายชื่อแล้วจะไม่นำรายชื่อไปแจ้งให้ผู้บังคับใช้กฎหมายมาดำเนินการจับกุมผู้ที่มีรายชื่อยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้เสนอมากกว่า 2 คน จากนั้นให้สมาชิกได้ทำประชาคมโดยการยกมือให้ได้ผู้ที่มีคะแนน ลำดับที่ 1 และที่ 2 เอาแค่ 2 คน
6. จากนั้น 2 คนที่ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิก ยกกล่องบัตรต่อหน้าพระฉายาลักษณ์ (ถวายความเคารพ 1 ครั้ง แล้วยกกล่อง แล้วถวายความเคารพอีก 1 ครั้ง) ไปดำเนินการเปิด 2 คน ห้ามมิให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต

เข้าร่วม โดยใช้แบบฟอร์มบัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยกผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (แบบการคัดแยกฯ และบัญชีฯ ตามภาพที่ 3 ภาคผนวก) มาใช้ในการสรุป ทำลักษณะการนับคะแนนการเลือกตั้งโดยมีคะแนนผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในช่องคะแนนด้วย เพื่อเป็นการยืนยันว่ามีผู้ลงคะแนนให้ผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวนเท่าใด

7. เมื่อทำการคัดแยกเรียบร้อยแล้วให้เก็บใบสรุปการประชาคมคัดแยกไว้เป็นความลับ จากนั้นนำบัตรที่สมาชิกร่วมกันเขียนชื่อผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มาเผาต่อหน้าสมาชิกทีละใบให้หมดเพื่อป้องกันไม่ให้ทราบว่าเป็นลายมือของผู้ที่เขียนจะได้ไม่เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง

8. ก่อนจะปิดการทำกิจกรรมให้ผู้ที่ดำเนินการเปิดดูรายชื่อผู้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแจ้งจำนวนผู้เสพ/ค้า/สงสัยให้ประธานฯ จากนั้นประธานแจ้งจำนวนผู้เสพ/ค้า/สงสัยให้สมาชิกทราบผลที่ได้ในการแจ้งเพื่อเป็นการปฏิบัติการทางด้านจิตวิทยากับผู้เสพ/ค้า/สงสัย ให้ระมัดระวังในการกระทำหรือกลัวต่อการกระทำ

ข้อเน้นย้ำ

1. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องแจ้งให้สมาชิกทราบว่า การทำประชาคมครั้งนี้จะไม่มีการนำรายชื่อผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดออกจากหมู่บ้าน/ชุมชนโดยเด็ดขาด เราจะแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

2. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องไม่รีบดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะต้องดำเนินการขั้นตอนที่ 1 - 6 ให้เรียบร้อยโดยเฉพาะขั้นตอนในการที่ให้กรรมการดำเนินการจัดเก็บเงินแห่งศรัทธาจากสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบเป็นเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อให้เกิดการไว้ใจซึ่งกันและกันเสียก่อน การทำขั้นตอนที่ 7 จึงจะเกิดผลสำเร็จ

3. หากมีสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องคิดวิธีการในการแก้ไขปัญหา ว่าจะดำเนินการในรูปแบบใดกับผู้ที่เขียนหนังสือไม่ได้ เช่น การแจกแบบฟอร์มการเขียนให้ก่อนล่วงหน้า เพื่อให้บุตรหลานหรือบุคคลที่ตนเองไว้ใจช่วยเขียนให้ เป็นต้น

4. การดำเนินการขั้นตอนที่ 7 สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่

ขั้นที่ 8 การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันของสมาชิก (อย่างต่อเนื่อง)

เมื่อได้กลุ่มปัญหาที่เป็นเป้าหมายในการแก้ไขของชุมชนแล้วชุมชนก็จะร่วมกันทำกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นลำดับแรก และต่อกลุ่มเสี่ยงเป็นลำดับที่สองโดยให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีการใช้จ่ายเงินกองทุนในการนี้เป็นสำคัญ

การดำเนินการในขั้นนี้เป็นประเด็นที่นำมาแทรกต่อจากการทำประชาคมคัดแยกแล้วเพื่อให้การทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีกลุ่มเป้าหมายหลักที่ชัดเจนโดยให้กำหนดบุคคลที่มีรายชื่อจากบัญชีในขั้นที่ 7 เป็นเป้าหมายในการให้การดูแลอันดับแรกเพราะครอบครัวที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกองทุนแม่ของแผ่นดินนั้นมีความต้องการให้กองทุนแม่ของแผ่นดินดูแลช่วยเหลืออย่างเต็มใจอยู่แล้ว

ให้แบ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะทำกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้ค้ายาเสพติด (แยกเป็นรายสำคัญ และรายย่อย)
2. ผู้เสพ (แยกเป็นเสพติดหนัก เสพติด เสพยังไม่ติด)
3. ผู้ต้องสงสัย (กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมต้องสงสัยว่าอาจไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด)
4. ครอบครัวของกลุ่มปัญหาทั้ง 3 กลุ่มข้นต้น

กิจกรรมที่ดำเนินการต่อกลุ่มปัญหาหลักนั้นให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาตามความเหมาะสม ได้แก่

1. การให้กำลังใจด้วยการที่คณะกรรมการไปสร้างความเข้าใจว่าสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกคน พร้อมให้กำลังใจในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีของเขา

2. การช่วยเหลือด้วยการสงเคราะห์ให้กับผู้ที่เป็นกลุ่มปัญหาและครอบครัวของเขา ซึ่งหากต้องใช้เงินก็ให้คณะกรรมการพิจารณาใช้เงินจากกองทุนแม่ของแผ่นดิน และให้มีการรับความช่วยเหลือจากหน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตามขั้นตอนที่คณะกรรมการกำหนด

3. การพบปะเยี่ยมเยียนอย่างใกล้ชิดของกรรมการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับกลุ่มปัญหาว่ากองทุนแม่ของแผ่นดินมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือเขา

4. สำหรับผู้เสพติดมากที่ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแล้วให้กลับมาฟื้นฟูที่ชุมชนโดยเร็ว

สำหรับการจัดกิจกรรมต่อกลุ่มเสี่ยงที่อาจเป็นกลุ่มปัญหาในอนาคตของชุมชนนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกของกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นลำดับสองต่อจากการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มปัญหาโดยตรง ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมการส่งเสริมด้านกีฬา การศึกษานันทนาการต่าง ๆ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น ให้มีการกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อต้องการให้เกิดความรักความสามัคคี ของกลุ่มสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน

นอกเหนือจากกิจกรรมดังกล่าว ยังมีอีกกิจกรรมที่ต้องนำมาดำเนินการ คือ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ถูกต้อง ตรงจุด โดยสันติวิธี โดยการให้อภัยทางสังคม นั่นก็คือการนำผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนที่ 7 การประชาคมคัดแยกโดยสันติวิธี ให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันแก้ไขปัญหา

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. เชิญคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ตามอัตราส่วน 1/4) เข้าร่วมประชุมทำกิจกรรมร่วมกัน

2. เมื่อคณะกรรมการ เดินทางมาถึงสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดำเนินการลงทะเบียน เข้าร่วมกิจกรรม

3. ทำพิธีเปิดการประชุม โดยการเชิญผู้อาวุโสที่เข้าร่วมกิจกรรม จุดเทียนธูป บูชาพระรัตนตรัย จากนั้นเปิดกรวยเครื่องสักการะ ต่อหน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จากนั้นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี 1 จบ จากนั้นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน นำกล่าวกฎชุมชนเข้มแข็ง (กฎหลัก) และกฎระเบียบหมู่บ้าน (กฎรอง) กล่าวจบ เชิญสมาชิกฯ นั่ง

4. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินกล่าวจุดประกายเพื่อกระตุ้นให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินสำนึกถึงความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

5. จากนั้นเริ่มทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาผู้ค้า/ผู้เสพ/ผู้สงสัย ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยนำผลจากการดำเนินการขั้นตอนที่ 7 ซึ่งมีสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับการไว้วางใจให้เปิดดูรายชื่อในการทำประชาคม โดยในขั้นตอนที่ 8 จะนำรายชื่อมาแจ้งให้คณะกรรมการ ได้ทราบว่ามีกี่คนที่ ค้า/เสพ/สงสัย

6. ประธานกองทุนแม่ฯ จัดโต๊ะประชุมเป็นรูปครึ่งวงกลมประธานกองทุนแม่ฯ นำแบบฟอร์มบัญชีรายละเอียดการประชาคมมาแจ้งให้ที่ประชุมได้ร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขเป็นราย ๆ ไป

7. โดยแจ้งชื่อผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและแจ้งจำนวนคะแนนให้ที่ประชุมทราบ การแจ้งคะแนนจะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีส่วนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมากน้อยขนาดไหนถ้าคะแนนยิ่งมากแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีการดำเนินการจริง เพราะมีสมาชิกรู้เห็นเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าคะแนนมีน้อยให้มองว่าอาจจะถูกกลั่นแกล้งให้ดูพฤติกรรมของบุคคลนั้น

8. สมมติว่า นาย ก. มีชื่อเป็น ผู้ค้า มีคะแนน 70 คะแนน จากจำนวนสมาชิก 100 คน แสดงให้เห็นว่า นาย ก. น่าจะเป็นผู้ค้าจริง เพราะมีคนเขียนชื่อ 70 คน

9. จากนั้นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินถามในที่ประชุมว่า “ท่านใดรับผิดชอบดูและครัวเรือน นาย ก.” ในที่ประชุมจะมี 1 คนที่ยกมือ เพราะกรรมการทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุมทุกคนดูแลสมาชิกตามอัตราส่วน (1/4) เมื่อมีกรรมการแสดงความรับผิดชอบในการดูแลครัวเรือน นาย ก. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ถามต่อว่า “สามารถไปขอความร่วมมือกับ นาย ก.ให้เลิกค้ายาได้หรือไม่” สมมติว่ากรรมการท่านนี้แจงว่า “ได้ครับ..... เพราะว่า นาย ก. เป็นลูกเขยผมเอง” ในที่ประชุมรับทราบว่าให้กรรมการท่านนี้ไปดูแลขอความร่วมมือ นอกจากนี้ยังเปิดให้กรรมการท่านอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย เพื่อที่จะหาวิธีการช่วยเหลือให้ นาย ก. กลับตัวกลับใจโดยการให้อภัยทางสังคม

10. แต่ถ้าเกิดกรณีไม่มีกรรมการท่านใดไปพูดคุยขอความร่วมมือกับนาย ก. ให้เลิกพฤติกรรมได้เลย สามารถมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ไปขอความร่วมมือ โดยการนำกฎระเบียบหมู่บ้านไปแจ้งให้ นาย ก. ตามข้อตกลงที่สมาชิกที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามขั้นตอนที่ 3

11. ดำเนินการแก้ไขเป็นรายบุคคล โดยมอบหมายให้กรรมการได้ขอความร่วมมือจนครบ

ข้อเน้นย้ำ

1. การดำเนินการในขั้นตอนที่ 8 จะมีความละเอียดอ่อน เพราะฉะนั้นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องควบคุม การประชุมการแสดงความคิดเห็นของกรรมการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นในที่ประชุม โดยการให้อภัยทางสังคมและสันติวิธี

2. การดำเนินการขั้นตอนที่ 8 ให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกว่า ผู้ค้า/ผู้เสพ/สงสัย จะเลิกหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อาจจะใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ประมาณ 1 เดือน

ขั้นที่ 9 รับรองครัวเรือนปลอดภัย

เป็นการจัดการประชุมคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อให้ความเห็นในการรับรองครัวเรือนที่ปลอดภัยจากยาเสพติดเดือนละ 1 ครั้ง และจัดพิธีรับมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยต่อหน้าพระฉายาลักษณ์ฯ โดยธงสัญลักษณ์ดังกล่าวต้องจัดหาโดยเงินจากกองทุนแม่ของแผ่นดินเท่านั้น ซึ่งจะทำให้ธงมีความสำคัญอย่างมากต่อครัวเรือนที่ได้รับ และมีความศักดิ์สิทธิ์สื่อถึงพระบารมีแม่ของแผ่นดินที่ทำให้ครอบครัวของเขาได้รับการรับรองความปลอดภัยไม่ต้องหวาดระแวงใครในชุมชนเรื่องยาเสพติดอีกต่อไป เป็นพื้นฐานในการสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ให้กับประชาชนด้วยงานแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย

การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การรับรองครัวเรือน และการมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัย ดังนี้

1. การรับรองครัวเรือน

การรับรองครัวเรือนเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญการรับรองในครั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการมีความสำคัญมากเป็นเหมือนตัวแทนของพระองค์ท่าน ในการรับรองครัวเรือนสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ผ่านหรือไม่ผ่าน โดยใช้วิธีการถามทีละครัวเรือน และให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้ยกมือรับรอง สำหรับการยกมือรับรองครัวเรือนของคณะกรรมการจะต้องยกมือ 100% จึงจะถือว่าผ่านการรับรอง จากนั้นมีการลงลายมือชื่อของคณะกรรมการในใบรับรองครัวเรือน เพื่อมอบให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. เชิญคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ตามอัตราส่วน 1/4) เข้าร่วมประชุมทำกิจกรรมร่วมกัน

2. เมื่อคณะกรรมการเดินทางมาถึงสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดำเนินการลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม

3. ทำพิธีเปิดการประชุม โดยการเชิญผู้อาวุโสที่เข้าร่วมกิจกรรมจุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัย จากนั้นเปิดกรวยเครื่องสักการะต่อหน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จากนั้นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี 1 จบ จากนั้นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน นำกล่าวกฎชุมชนเข้มแข็ง (กฎหลัก) และกฎระเบียบหมู่บ้าน (กฎรอง) กล่าวจบเชิญสมาชิกฯ นั่ง

4. ประธานกองทุนแม่ฯ กล่าวจุดประกายปลุกจิตสำนึกให้คณะกรรมการในการรับผิดชอบต่อการดำเนินการในขั้นตอนนี้และให้สำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของพระองค์ พร้อมจัดเตรียมแบบฟอร์มใบรับรองครัวเรือน

5. ประธานกองทุนแม่ฯ นำทะเบียนคุมสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในขั้นตอนที่ 2, 3 มาอ่านให้คณะกรรมการ ได้รับรองโดยการยกมือทีละครัวเรือน จนครบทุกครัวเรือน

6. ประธานกองทุนแม่ฯ ใช้คำพูด “ครัวเรือนนาย ก. ปลอดยาเสพติดหรือไม่” เมื่อจบคำถามของประธานกองทุนแม่ฯ คณะกรรมการทั้งหมดใช้ดุลพินิจของตนเองตัดสินในว่า ครัวเรือนของ นาย ก. ปลอดยาเสพติดจริงหรือไม่ ถ้าปลอดยาเสพติด ก็ยกมือ แต่ถ้าเห็นว่ายังมีสมาชิกในครัวเรือน นาย ก. ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ปลอดยาเสพติด ก็ไม่ยกมือ ประธานกองทุนแม่ฯ ตรวจดูการยกมือของกรรมการ ถ้ามีการยกมือ 100 % ถือว่าครัวเรือนนั้น ผ่านการรับรอง แต่ถ้ามีกรรมการท่านใดท่านหนึ่งไม่ยกมือถือว่าครัวเรือนนั้นไม่ผ่านการรับรอง อ่านทุกครัวเรือนพร้อมบันทึกในเอกสาร ผ่านหรือไม่ผ่าน (บัญชีรายชื่อฯ ตามแบบฟอร์มที่ 5 ภาคผนวก)

ข้อเน้นย้ำ

1. ประธานกองทุนแม่ฯ ให้สังเกตการณ์ให้ความร่วมมือของกรรมการว่ามีการระมัดระวังในการยกมือรับรองหวั่นเกรงต่ออิทธิพลหรือไม่ ถ้าสังเกตเห็นคณะกรรมการไม่มั่นใจ ไม่เข้มแข็ง ให้หาวิธีการแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดแถวเก้าอี้เป็นสองแถวหันหลังชนกัน การใช้ผ้าสามเหลี่ยมปิดตา ฯลฯ เป็นต้น

2. การรับรองครัวเรือน จะดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยทุก 1 เดือน จะต้องมีการรับรองครัวเรือนเป็นประจำ เพื่อเป็นการรักษาสถานครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง พร้อมบันทึกลงในบอร์ดขั้นตอนที่ 10

2. การมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัย

พิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดเป็นพิธีที่จะต้องจัดอย่างสมพระเกียรติ สร้างความศักดิ์สิทธิ์โดยน้อมนำสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เข้าร่วมอย่างสมบูรณ์แบบปลูกจิตสำนึกให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน และผู้เข้าร่วมพิธีได้เห็นถึงพลังและความศักดิ์สิทธิ์ของธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด พร้อมมีการมอบใบรับรองครัวเรือน (ใบรับรองฯ ตามแบบฟอร์มที่ 6 ภาคผนวก) ซึ่งคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ได้ร่วมกันลงนามรับรอง

การเตรียมการ

1. การจัดสถานที่กระทำพิธีฯ จัด ณ สำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งโดยปกติจะมีการจัดสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นการถาวร ดังได้กล่าวมาข้างต้นอยู่แล้ว เพียงแต่มีการตกแต่งเพิ่มเติมให้เหมาะสมตามสมควร

2. การเชิญส่วนราชการเข้าร่วมเท่าที่ชุมชนจะมีขีดความสามารถ เช่น เชิญผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ส่วนราชการที่อยู่ในพื้นที่ เข้าร่วมเพื่อเป็นพยานในการประกาศไม่ยุ่งกับยาเสพติด

3. จัดเตรียมธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด ให้มีการประชุมในการจัดทำธงฯ ตามแบบที่กำหนด (แบบธงฯ ตามภาพที่ 4 ภาคผนวก) ระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ตามแต่ขีดความสามารถของหมู่บ้าน/ชุมชน หรือนำเงินจากบัญชีกองทุนแม่ของแผ่นดินใช้จัดหาธงฯ ก็สามารถดำเนินการได้

4. มีการซักซ้อมลำดับพิธีขบวนแห่ฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งพิธีกร ประธานกองทุนแม่ฯ และสมาชิกกองทุนแม่ฯ (กำหนดการพิธีฯ ตามแบบฟอร์มที่ 7 ภาคผนวก)

5. จัดเตรียมคำกล่าวของประธานในพิธี ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ตัวอย่างคำกล่าวฯ ตามแบบฟอร์มที่ 8 และ 9 ภาคผนวก)

6. การแต่งกายของสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน และผู้เข้าร่วมพิธี ให้ดูสวยงามเรียบร้อย มีพลัง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. เริ่มจากขบวนแห่อัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด โดยแห่ใช้เส้นทางในหมู่บ้าน เป็นขบวนเดินประกอบด้วย วงเครื่องดนตรีดุริยางค์, กลองยาว, ดนตรีพื้นเมือง ตามขีดความสามารถของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามด้วยป้ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน อัญเชิญพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง, พานพุ่มเงินพุ่มทอง, พานอัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด, แถวสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบแถวธงชาติ ธงตราสัญลักษณ์ เริ่มตั้ง ณ จุดเริ่มต้น (การจัดขบวนแห่ฯ ตามภาพที่ 5 ภาคผนวก)

2. เมื่อประธานในพิธีเดินทางมาถึงสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้การต้อนรับท่านประธานในพิธีฯ

3. ขบวนแห่เริ่มขบวนเดินตามลำดับในข้อ 1 แห่มายังสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4. เมื่อขบวนแห่อัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดมาถึง ณ บริเวณสำนักงานฯ ให้ผู้ที่ถือ หรือ อัญเชิญพระฉายาลักษณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง, พานพุ่มเงินพุ่มทอง, พานอัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดนำมาวางยังที่ที่จัดเตรียมไว้โดยเมื่ออัญเชิญพระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เข้าบริเวณสำนักงานพิธีกรกล่าว “ถวายความเคารพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทั้งหมดตรง” ผู้เข้าร่วมพิธี และสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินลุกขึ้นยืนถวายความเคารพฯ จากนั้นผู้ที่อัญเชิญพระฉายาลักษณ์นำพระฉายาลักษณ์วางยังจุดที่เตรียมไว้ผู้ถือพานพุ่มเงินพุ่มทองและพานอัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดวางตามลำดับ เมื่อเรียบร้อยพิธีกรบอกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งลง

5. พิธีกรกล่าวนำเล่าเรื่องกองทุนแม่ของแผ่นดินพอสังเขป

6. จากนั้นพิธีกรดำเนินการตามลำดับกำหนดการ

ขั้นที่ 10 รักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง

การขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่มีหยุด แม้ว่าจะมีการมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดแล้วก็ยังคงต้องดำเนินการต่อไป สำหรับธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดให้สมาชิกนำไปแขวนไว้หน้าบ้านเพื่อแสดงออกและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ทั้งยังเป็นสิ่งไว้เตือนใจสมาชิกในครัวเรือนไม่ให้กระทำผิดกฎ

เพื่อเป็นการติดตั้งระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชนเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นชุมชนที่สามารถควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดของชุมชนได้ตลอดไปด้วยชุมชนเอง ในขั้นนี้จึงถือเป็นขั้นตอนการเสริมความมั่นคงโดยเป็นการที่สมาชิกยอมให้คณะกรรมการพิจารณาลงความเห็นต่อครัวเรือนที่เคยผ่านการรับรองแล้วว่าหากปล่อยให้คนในครัวเรือนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออยู่ในข่ายสงสัยอีกจะยอมให้ยกเลิกการรับรองและปลดสัญลักษณ์คืนให้กับคณะกรรมการ ซึ่งจะมีการพิจารณาทุกรอบ 1 เดือน โดยเป็นการพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการต่อจากวาระการพิจารณารับรองครัวเรือนประจำเดือน

เมื่อมีการติดตั้งระบบนี้ได้แล้วจะทำให้ครัวเรือนช่วยกันดูแลครัวเรือนเองอย่างมั่นคง ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนดูแลชุมชนเอง ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันภัยยาเสพติดได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเน้นย้ำ

1. การรับรองครัวเรือนปลอดภัยโดยคณะกรรมการ จะต้องดำเนินอย่างต่อเนื่อง เดือนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งมีการบันทึกข้อมูลลงในบอร์ดขั้นตอนที่ 10 (บอร์ดการบันทึกฯ ตามภาพที่ 6 ภาคผนวก) เพื่อเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

2. จะต้องจัดกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่องในหมู่บ้านชุมชนเป็นการต่อยอดความเข้มแข็งของชุมชน

‘ กองทุนแม่ของแผ่นดิน ทุนตั้งต้นแห่งความดีงาม ’

การใช้จ่ายเงิน และการสมทบทุน กองทุนแม่ของแผ่นดิน

เงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย

1. ทุนศรัทธา จากการร่วมบริจาคสมทบจากสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. ทุนศักดิ์สิทธิ์ จากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่พระราชทานให้
3. ทุนปัญญา จากการหาวิธีในการหาเงินสมทบ

หลักเกณฑ์ในการใช้จ่ายเงิน

1. กิจกรรมเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน
2. กิจกรรมป้องกันกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มที่เคยค้ายาเสพติดในชุมชน มิให้กลับไปมีพฤติกรรมเช่นเดิมอีก
3. กิจกรรมสร้างความดี ในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้เป็นแบบอย่าง
4. กิจกรรมเสริมสร้างความคิด ความรู้ การรวมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. กิจกรรมสนับสนุน การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ในหมู่บ้าน/ชุมชน
6. กิจกรรมสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน หรือผู้ทุกข์ยากในหมู่บ้าน/ชุมชน
7. กิจกรรมในการจัดหาธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด

หมายเหตุ โดยที่กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ดังนั้น จึงไม่สมควรที่จะนำกองทุนนี้ให้กู้ยืม คิดดอกผลจากการกู้ยืมเช่นเดียวกับกองทุนอื่น ๆ เว้นแต่การสนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์ และผู้ที่ได้รับการสงเคราะห์ จะส่งคืนพร้อมอาจสมทบเงินจำนวนหนึ่งเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดินด้วยความสมัครใจ

ข้อเน้นย้ำ

1. การมอบเงินช่วยเหลือให้กับสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องทำพิธีมอบต่อหน้าพระฉายาลักษณ์ เพื่อให้ผู้ได้รับการช่วยเหลือสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่ให้การช่วยเหลือ ในฐานะเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. จะต้องมีการนำเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

การหาเงินสมทบ

1. จากการบริจาคสมทบของสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. จากการจัดทำกิจกรรมเพื่อหารายได้อื่น ๆ

ข้อเน้นย้ำ

การใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีการหมุนเวียนเงินในบัญชีนำมาใช้จ่ายตามแนวทางและหาเงินสมทบอย่างต่อเนื่อง อย่าให้หมดจากบัญชี

พิธีแห่อัญเชิญเงินขวัญถุงพระราชทาน/แลกเงินขวัญถุง

เมื่อประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน รับพระราชทานเงินขวัญถุง (ทุนศักดิ์สิทธิ์) เรียบร้อยแล้ว หมู่บ้านจะต้องจัดพิธีแห่อัญเชิญเงินขวัญถุง และแลกเงินขวัญถุง เพื่อเป็นการต่อยอดเงินขวัญถุง และเป็นสิริมงคลแก่สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินโดยพิธีจะจัดอย่างสมพระเกียรติ การแลกเงินขึ้นอยู่กับสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินจะมีมติตกลงกัน เช่น ธนบัตรฉบับละ 20 บาท อาจจะแลก 50 บาท, ธนบัตรฉบับละ 50 บาท อาจจะแลก 100 บาท เป็นต้น สำหรับลำดับพิธีการแห่อัญเชิญเงินขวัญถุงพระราชทานให้ดำเนินการเช่นเดียวกับพิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดต่างกันตรงพานอัญเชิญธงสัญลักษณ์ เป็นพานอัญเชิญเงินขวัญถุงพระราชทานเท่านั้น

ตัวอย่างการนำธนบัตรเคลือบพลาสติกใส

การตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ระดับหมู่บ้าน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในภาพรวม

2. เพื่อทราบสถานะของกองทุนแม่ของแผ่นดินว่าเข้มแข็งในระดับใด

3. เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนพัฒนากองทุนของแผ่นดิน ให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เป้าหมาย

กองทุนแม่ของแผ่นดินทุกแห่ง

กลไกการดำเนินงาน

1. กรมการพัฒนาชุมชนโดยคณะทำงานฝ่ายแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรมการพัฒนาชุมชน ศอ.ปส.พช. จัดทำคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. จังหวัด โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัดเป็นคณะอำนวยการ กำกับติดตาม และรายงานผลระดับจังหวัด

3. อำเภอ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นคณะอำนวยการ กำกับติดตาม และรายงานผลระดับอำเภอ และจัดชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4. อำเภอ โดยเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นคณะดำเนินการสนับสนุน และร่วมชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

5. พื้นที่โดยคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน บริหารจัดการและขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

6. พื้นที่โดยชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 7 – 10 คน ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้แทน ศป.ปส.อ. เป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ผู้แทนวิทยากรกระบวนการ ผู้แทนเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นทีมปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เป็นเลขานุการชุดปฏิบัติการ

ขั้นตอน/วิธีการ

1. กรมการพัฒนาชุมชนจัดทำคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. จังหวัดและอำเภอ ศึกษาและดำเนินการตามคู่มือ ดังนี้

2.1 จัดตั้งและทบทวนคณะทำงานในระดับต่าง ๆ

1) จังหวัด จัดตั้งและทบทวนคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด, สนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด

2) อำเภอ จัดตั้งและทบทวนคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ, สนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ, ตั้งชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2.2 ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดำเนินการ

1) จัดเตรียมแบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เพียงพอ

2) จัดประชุมคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้าน เพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินงานและตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินตามเกณฑ์ที่กำหนดด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม และตรวจเอกสาร

3) นำข้อมูลจากแบบตรวจสุขภาพบันทึกลงในโปรแกรมตรวจสุขภาพผ่านเว็บไซต์พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของข้อมูล

4) ประมวลผลและรายงานผลการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน เสนอต่อคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ

2.3 คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ ดำเนินการ

1) พิจารณาให้คำรับรองผลการตรวจสุขภาพ

2) ร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ วางแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูหรือส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้สอดคล้องกับผลการตรวจสุขภาพ

3) รายงานผลการตรวจสุขภาพและแผนปฏิบัติการเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด

2.4 คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัดรายงานผลเสนอต่อกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

เครื่องมือ

1. แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. โปรแกรมตรวจสุขภาพออนไลน์ในเว็บไซต์กรมการพัฒนาชุมชน

(แบบตรวจสุขภาพฯ และขั้นตอนการบันทึกข้อมูลฯ ตามฟอร์มที่ 10 และ 11 ภาคผนวก)

ข้อมูลแบบตรวจสภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินสถานะเพื่อพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดิน

ประกอบด้วยข้อคำถาม 19 ข้อ 4 ประเด็น ดังนี้

1. การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 5 ข้อ
2. การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 4 ข้อ
3. การดำเนินงานด้านยาเสพติด จำนวน 6 ข้อ
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 4 ข้อ

แต่ละข้อความคำถาม ประกอบด้วย 4 ตัวเลือก

แต่ละตัวเลือก มีค่าคะแนน 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค/ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

การคิดค่าคะแนน

1. รวมคะแนนที่ได้แต่ละข้อ ดังนี้

ข้อที่ตอบตัวบ่งชี้ช่องแรก มีค่าคะแนน = 3

ข้อที่ตอบตัวบ่งชี้ช่องถัดไป มีค่าคะแนน = 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

2. ปรับคะแนนที่ได้ เป็นร้อยละ $\frac{\text{ค่าคะแนนรวมที่ได้ X 100}}{\text{ค่าคะแนนเต็ม}}$

ตอบข้อคำถามทั้ง 19 ข้อ

ปรับคะแนนที่ได้เป็นร้อยละ ดังนี้ $\frac{\text{ค่าคะแนนรวมที่ได้ X 100}}{57}$

(19 ข้อ X 3 คะแนน= 57)

การจัดระดับสุขภาพของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ระดับสุขภาพของกองทุนแม่ฯ	ค่าคะแนนที่ได้	หมายถึง
A	มากกว่า หรือ เท่ากับร้อยละ 80	กองทุนแม่ของแผ่นดินเข้มแข็ง หมู่บ้านชุมชนมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืนสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้
B	มากกว่า หรือ เท่ากับ ร้อยละ 50 แต่ไม่ถึงร้อยละ 80	กองทุนของแม่ของแผ่นดินเข้มแข็ง หมู่บ้านชุมชนมีการเฝ้าระวังหากได้รับการพัฒนาศักยภาพในบางด้านจะสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ได้
C	น้อยกว่าร้อยละ 50	กองทุนของแม่ของแผ่นดินที่ต้องมีการปรับปรุง

วิธีการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินใช้แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดระดับสุขภาพของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามแนวทางดังนี้

1. การเลือกกลุ่มบุคคลในการให้ข้อมูลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้มีบทบาทในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการฝ่ายต่าง ๆ สมาชิกกองทุน ผู้เคยได้รับการช่วยเหลือจากกองทุน รวมถึงผู้ที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันให้ข้อมูลตามประเด็นคำถามในแบบตรวจสุขภาพที่จัดทำไว้ โดยควรนัดหมายกลุ่มเป้าหมาย พร้อมสถานที่นัดหมายเอาไว้ล่วงหน้า

2. ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชี้แจงความเป็นมาแนวคิดของการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และวัตถุประสงค์ของการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตามประเด็นคำถามในแบบตรวจสุขภาพที่สร้างเอาไว้ทีละข้อ และให้ขอตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย

4. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ให้ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจตามประเด็นคำถามจากผู้ให้ข้อมูลหลังการสัมภาษณ์กลุ่มรายข้อ เพื่อยืนยันความรู้ความเข้าใจและผลการประเมินสุขภาพของกองทุนอีกครั้ง

เอกสารที่ขอตรวจ

1. ระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้าน.....(ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน).....
2. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน
3. บันทึกรายงานการประชุม
4. บันทึกบัญชีกองทุนแม่ของแผ่นดิน
5. สมุดบัญชีธนาคาร
6. ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (เช่น ภาพถ่าย เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน เป็นต้น)

การส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน

เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ระดับหมู่บ้านทุกปี

กลไกการดำเนินงาน

1. กรมการพัฒนาชุมชน โดยคณะทำงานคณะทำงานฝ่ายแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรมการพัฒนาชุมชน ศอ.ปส.พช. จัดทำคู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. จังหวัด โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด เป็นคณะอำนวยการ กำกับติดตาม และรายงานผลระดับจังหวัด

3. อำเภอ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นคณะอำนวยการ กำกับติดตาม และรายงานผลระดับอำเภอ และจัดชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4. อำเภอ โดยเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นคณะดำเนินการสนับสนุน และร่วมชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

วิธีการ/ขั้นตอน

1 คัดเลือกชุมชนเป้าหมาย

1. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
2. สำรวจคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์

2 ขยายความคิด

1.ทำความเข้าใจทุกครัวเรือน
2 จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ
3.รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

3 พิชิตปัญหายาเสพติด

1. จัดตั้งกฎชุมชนเข็มแข็ง
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด
3. จัดตั้งกองทุนแก้ปัญหายาเสพติด
4. ประชาคมคัดแยกด้วยสันติ

4 รักษาชีวิตชุมชนเข้มแข็ง

1.จัดกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง
2.รับรองครัวเรือนปลอดภัย
3.รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง

1. คัดเลือกชุมชนเป้าหมาย

1.1 พิจารณาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเป็นลำดับแรก

1.2 สำรวจคุณสมบัติของหมู่บ้าน/ชุมชน ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังนี้ เนื่องจากกองทุนแม่ของแผ่นดินถือเป็นกองทุนที่มีความศักดิ์สิทธิ์ หมู่บ้าน/ชุมชนใดที่จะได้รับพระราชทานนั้น จำเป็นจะต้องคัดเลือกเฉพาะหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีคุณภาพ ไม่ได้เน้นว่าจะต้องมีจำนวนมาก ซึ่งต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบหลักที่ใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ต่อไปนี้

1) มีการพัฒนาหรืออบรมผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน มีความเข้มแข็ง สามัคคีกัน และมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

3) มีกฎระเบียบหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องยาเสพติดมีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง

4) มีการประชุมหารือในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นนิตย์โดยเริ่มและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน

5) มีการรวมกลุ่มกิจกรรมในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างหลากหลาย

6) มีการเฝ้าระวังในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเป็นระบบ และมีการมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน เช่น การจัดเวรยาม ดูแลความไม่สงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ชุมชน

7) มีการสำรวจปัญหายาเสพติดและยอมรับผลไม่ปิดบัง

8) มีการจัดกลุ่มกิจกรรมเยาวชน มีเยาวชนเข้าร่วมมาก

9) มีกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ตรงกับสถานการณ์และสาเหตุของปัญหา

10) มีประชามติของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เห็นชอบต่อการเข้าร่วมกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างกว้างขวาง

11) มีกองทุนยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนหรือกองทุนอื่น ๆ ภายในหมู่บ้าน/ชุมชนที่นำมาใช้ในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกองทุนที่มีอยู่เหล่านี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบริหารจัดการที่ดี

12) คนในหมู่บ้าน/ชุมชนกระตือรือร้นที่จะไปศึกษาเรียนรู้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินแห่งอื่น

13) มีกิจกรรมขยายทุนทางสังคมในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

14) ได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนหลายรางวัล

15) มีการบูรณาการอย่างเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรชุมชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

2. ขยายความคิด

2.1 ทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน (ขั้นที่ 1 กองทุนแม่ฯ)

2.2 จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ขั้นที่ 2 กองทุนแม่ฯ)

2.3 รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ (ขั้นที่ 3 กองทุนแม่ฯ)

3. พิชิตปัญหายาเสพติด

3.1 จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง (ขั้นที่ 4 กองทุนแม่ฯ)

3.2 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด (ขั้นที่ 5 กองทุนแม่ฯ)

3.3 จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด (ขั้นที่ 6 กองทุนแม่ฯ)

3.4 ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี (ขั้นที่ 7 กองทุนแม่ฯ)

4. รักษาชีวิตชุมชนเข้มแข็ง

4.1 จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันของสมาชิก (ขั้นที่ 8 กองทุนแม่ฯ)

4.2 รับรองครัวเรือนปลอดภัย (ขั้นที่ 9 กองทุนแม่ฯ)

4.3 รักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง (ขั้นที่ 10 กองทุนแม่ฯ)

ตัวชี้วัดหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน

การคัดเลือกหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้เกณฑ์ตัวชี้วัด 12 ข้อ ดังนี้ (แบบประเมินคัดเลือกฯ และขั้นตอนการนำเข้าข้อมูลฯ ตามฟอร์มที่ 12 และ 13 ภาคผนวก)

1. ผู้นำเข้มแข็ง มีกิจกรรมรูปธรรม

ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีความสำคัญในกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนให้เป็นหมู่บ้านชุมชนที่เข้มแข็ง วิทยากรจะต้องให้องค์ความรู้กับผู้นำชุมชนอย่างถ่องแท้เมื่อผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ฯ ก็จะสามารถกล้าคิด กล้าทำ ในการดำเนินงานตามแนวทางหรือองค์ความรู้ เพราะฉะนั้นตัวชี้วัดที่ 1 เกณฑ์ชี้วัดอยู่ที่ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อที่จะขับเคลื่อนแผนการพัฒนาหมู่บ้านไปตามแผนที่ได้วางไว้ นำไปสู่การเป็นหมู่บ้านชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

2. สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ความร่วมมือ

การเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในหมู่บ้านซึ่งเมื่อผู้นำคิดแผนงานจะดำเนินการเพียงแค่กลุ่มของผู้นำย่อมไม่สำเร็จต้องอาศัยสมาชิกในหมู่บ้านในการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม สังเกตได้จากการจัดกิจกรรมในทุก ๆ ด้านของหมู่บ้าน/ชุมชน สมาชิกในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกันหรือไม่

3. ประชุมหารือในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องยาเสพติดอยู่เป็นนิตย์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมแก้ไขปัญหา

การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชนมีความจำเป็นที่จะต้องให้หมู่บ้าน/ชุมชนได้รู้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง โดยการประชุมหารือในหมู่บ้าน/ชุมชน นำปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชนมาหารือเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด จะต้องมีการบันทึกการประชุมแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิง

4. กิจกรรมในหมู่บ้าน/ชุมชนดำเนินการโดยยึดหลักการพึ่งตนเอง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่

• กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา

• คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

• คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ในการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน หลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเมื่อทุกครัวเรือนยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พออยู่ พอมีพอกิน สมาชิกในครัวเรือนก็จะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติด

5. มีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติดและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวทางกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาตรการทางสังคม มาใช้กับสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน เพราะเป็นการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสันติวิธี เพราะฉะนั้นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินจะต้องนำมาตรการสังคมมาใช้ มีการปรับปรุงมาตรการทางสังคมให้เป็นปัจจุบัน สมาชิกในหมู่บ้านจะต้องมีส่วนร่วมในการตั้งกฎชุมชน

6. มีกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเป็นระบบและมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน

หมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นการฝึกให้ชุมชนได้ดูแลชุมชนกำหนดมาตรการการเฝ้าระวังปัญหาของชุมชนในทุก ๆ ด้าน โดยนำกำลังประชาชนที่มีอยู่ เช่น ชรบ., อปพร. ฯลฯ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

7. มีการค้นหาผู้เสพ ผู้ค้าอยู่เสมอโดยไม่ปิดบัง

หมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการประชาคมค้นหาปัญหายาเสพติดอยู่เสมอ ซึ่งจะตรงกับขั้นตอนที่ 7 ของการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อหาวิธีการในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เป็นตัวชี้วัดที่ต้องมีผลการดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

8. มีกิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถดำเนินการได้หลาย ๆ กิจกรรม ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการคิดริเริ่มของผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน นำสมาชิกในหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกเรื่องปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นตัวชี้วัดที่ต้องมีผลการดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

9. กิจกรรมประชามติคนในหมู่บ้าน/ชุมชนยินดีเข้าร่วม

การจะสมัครเข้าร่วมโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน จะต้องทำประชามติของคนในชุมชนว่าเห็นชอบเข้าร่วมเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพราะการดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมจะดำเนินงานเฉพาะผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนไม่ได้ จะต้องอาศัยคนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ความร่วมมือ เป็นตัวชี้วัดที่ต้องมีผลการดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

10. มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีการบริหารจัดการกองทุนด้วยความเรียบร้อย

การจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นทุนศรัทธาที่จะร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับทุนศักดิ์สิทธิ์ เป็นตัวชี้วัดที่ต้องมีผลการดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

11. มีการบูรณาการกับองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ

มีความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเข้มแข็งเป็นรูปธรรม

12. มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดีอย่างสม่ำเสมอ

หมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีอย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของชาติอยู่เป็นประจำ คนในหมู่บ้านมีความสำนึกในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ขอเน้นย้ำ

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ได้แก่ ข้อ 7, 8, 9, 10

การดำเนินการเมื่อหมู่บ้านได้รับคัดเลือกให้รับพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. กิจกรรมการดำเนินงานในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อเตรียมรับกองทุนแม่ของแผ่นดิน

เมื่อผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้แทนดังกล่าวอัญเชิญกองทุนแม่ของแผ่นดินกลับสู่หมู่บ้าน/ชุมชน ของตนในวันเดียวกัน และให้มีการดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

1.1 หมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้จัดพิธีการต้อนรับการอัญเชิญกองทุนแม่ของแผ่นดินเข้าสู่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยจัดในสถานที่ที่เหมาะสมในหมู่บ้าน/ชุมชน มีประชาชนในหมู่บ้านพอสมควรเข้าร่วม ทั้งนี้ ให้มีการเชิญผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งที่เป็นผู้นำทางการ ผู้นำธรรมชาติ ผู้นำกลุ่มจัดตั้งต่าง ๆ เข้าร่วมพิธีอย่างพร้อมเพรียง

1.2 พิธีการสำคัญในหมู่บ้าน/ชุมชน มีดังนี้

1) ให้หมู่บ้าน/ชุมชนประกอบพิธีต้อนรับกองทุนแม่ของแผ่นดินโดยมีพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตั้งอยู่พร้อมจัดตั้งพานทองวางหน้าพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์ (ในพื้นที่ที่นับถือศาสนาพุทธอาจนิมนต์พระสงฆ์ในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าร่วม สำหรับหมู่บ้านที่นับถือศาสนา อื่น เช่น ศาสนาอิสลาม ขอให้ประยุกต์ตามความเหมาะสมหรือตามหลักศาสนานั้น ๆ)

2) เมื่อผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชนที่อัญเชิญถุงหรือซองบรรจุกองทุนแม่ของแผ่นดินเดินทางมาถึงให้ประชาชนที่เข้าร่วม ณ สถานที่นั้นลุกขึ้นยืนด้วยความเคารพ และอัญเชิญกองทุนแม่ของแผ่นดินวางไว้บนพาน

3) พิธีกรเรียนเชิญผู้เป็นประธานในพิธีการ (ซึ่งขึ้นอยู่กับหมู่บ้านชุมชนนั้น ๆ จะเป็นผู้เลือกตามที่เห็นสมควร) กล่าวให้โอวาทหรือกล่าวมอบแนวทางกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4) หากเป็นความประสงค์ของประชาชน ณ ที่นั้น ที่ต้องการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีและพลังของชุมชนเอง จะจัดให้มีการร่วมระดมทุนในชุมชนเพื่อสมทบกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ ก็จะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรปฏิบัติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามความสมัครใจ และเห็นพ้องต้องกันของชุมชน

1.3 สถานที่เก็บรักษากองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้าน/ชุมชนภายหลังเสร็จสิ้นพิธีการ ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชนทั้งชุมชน

2. การรับมอบกองทุนแม่ของแผ่นดินในจังหวัด

2.1 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนได้รับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกอบพิธี และมอบให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยเร่งด่วนตามห้วงเวลาที่จังหวัดเห็นสมควร

2.2 ให้จังหวัดใช้ศาลากลางจังหวัดหรือสถานที่อื่นที่เหมาะสมเป็นสถานที่ประกอบพิธีมอบเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธีและผู้แทนของหมู่บ้าน /ชุมชนที่ได้รับคัดเลือกมาเป็นผู้รับมอบกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2.3 พิธีการรับมอบกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้แต่ละจังหวัดพิจารณาจัดขึ้นอย่างสมพระเกียรติ โดยมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

1) ในวันจัดพิธีควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมวลชนจำนวนหนึ่งเข้าร่วมงาน

2) ให้จัดตั้งพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในสถานที่ประกอบพิธีที่จุดด้านหน้าเวทีหรือที่เหมาะสมและบริเวณหน้าพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์ให้จัดตั้งพานทองสำหรับวางถุงทองหรือซองสีฟ้า ซึ่งจังหวัดจะต้องจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดวางถุง/ซองดังกล่าว ครั้งละ 1 ถุง/ซองต่อ 1 หมู่บ้าน

3) เมื่อผู้เข้าร่วมพิธีการพร้อม ณ บริเวณที่จัด พิธีกรเรียนเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดเปิดกรวยและถวายความเคารพต่อพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์

4) พิธีกรเชิญผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินต่อหน้าพระฉายาลักษณ์หรือพระสาทิสลักษณ์ และกลับเข้าประจำที่จนครบทุกคน

ทั้งนี้ เมื่อรับถุง/ซองกองทุนแม่ของแผ่นดินแล้ว ให้ผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน นั้น ๆ พึงระลึกว่าเป็นสิ่งของพระราชทาน จึงควรระมัดระวังและถือถุง/ซองดังกล่าวไว้อย่างเหมาะสม

5) ประธานในพิธีกล่าวให้โอวาทต่อผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับเลือกเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน

6) ทุกคนขับร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีพร้อมกัน

ทั้งนี้ หากจังหวัดใดจะเพิ่มพิธีการอื่นใดนอกเหนือจากนี้หรือปรับขั้นตอนการดำเนินงานสามารถกระทำได้ตามที่เห็นสมควร เช่น การให้วิทยากรกระบวนการ หรือ ผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินในปีก่อน ๆ ที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นมาเล่าประสบการณ์ให้รับฟัง เพื่อเป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนต่อไป เป็นต้น

3. กิจกรรมการจัดระบบกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน

3.1 ในช่วงวันเวลาที่เหมาะสม ภายหลังการรับมอบกองทุนแม่ของแผ่นดิน แล้วให้ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้รับทราบรายละเอียดของกองทุนแม่ของแผ่นดินโดยจะมีสื่อประกอบการชี้แจง

3.2 ในช่วงเดียวกัน ให้มีการจัดระบบกองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้าน/ชุมชนแห่งนั้น มีสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการประกอบด้วยการวางกรอบแนวทางการดำเนินงาน การจัดทำร่างระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดิน การยอมรับระเบียบการเลือกตั้งกรรมการดูแล ฯลฯ และให้ที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านรับรองระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์พระราชทาน “รู้รักสามัคคี” ดังนั้น การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในวงกว้างจึงเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด

3.3 แนวทางการปฏิบัติของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

1) กิจกรรมเฝ้าระวังยาเสพติด เช่น สนับสนุนการเดินเวรยาม จุดตรวจหมู่บ้าน/ชุมชน

2) กิจกรรมป้องกันกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มที่เคยค้ายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนมิให้กลับไปมีพฤติกรรมเดิมอีก

3) กิจกรรมเสริมสร้างความดีในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่าง

4) กิจกรรมเสริมสร้างความคิด ความรู้ การรวมกลุ่ม การสร้างความตื่นตัว การประชุม และการแลกเปลี่ยนความรู้ในลักษณะของศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เกิดกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน/ชุมชน

5) กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) กิจกรรมการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อนหรือผู้ตกทุกข์ได้ยากในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อลดทอนหรือขจัดความเดือดร้อนตามหลักเมตตาธรรม เช่น อาจเป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือในรูปของตัวเงิน หรือวัตถุสิ่งของ ซึ่งผู้ได้รับการสงเคราะห์จะคืนกลับมาหรือไม่แล้วแต่กรณี หรือตามแต่จะตกลงกัน

3.4 เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับพระราชทานเงินขวัญถุงมีแนวทางในการปฏิบัติ จึงจัดให้มีแนวทางการจัดทำระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดิน 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์

หมวดที่ 3 เงินสมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน

หมวดที่ 4 แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน

หมวดที่ 5 แนวทางการบริหารกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(1) ว่าด้วยสมาชิกกองทุน

(2) ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(3) ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน

(4) ว่าด้วยการประชุม

(5) ว่าด้วยการดำเนินการด้านการเงินและบัญชี

หมวดที่ 6 บทเฉพาะกาล

โดยระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดินนี้ ได้มาจากการตกลงกันของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นเอง โดยสามารถนำตัวอย่างของหมู่บ้านอื่นมาเป็นแนวทางการปฏิบัติตามความเหมาะสมของสถานการณ์แต่ละหมู่บ้านได้

4. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน

เมื่อหมู่บ้าน/ชุมชนได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินเรียบร้อยแล้วเห็นสมควรให้ ศอ.ปส.จ. ร่วมกับวิทยากรกระบวนการหรือผู้มีบทบาทขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในจังหวัดได้จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินงานให้กับทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประมาณ 1 – 2 วัน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการดำเนินงานในหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยกัน

ทั้งนี้ เพื่อให้หมู่บ้านชุมชนเกิดการพึ่งพาและพัฒนาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความสมานสามัคคี และบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. แนวคิดเรื่องศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ความหมายของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชนเป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้การถ่ายทอดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของชุมชนโดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นศูนย์เรียนรู้ของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่าศูนย์เรียนรู้ชุมชนในความคาดหวังของกรมการพัฒนาชุมชนไม่ใช่ศูนย์ฝึกอบรมประจำหมู่บ้านที่รอรับการนัดหมายจากวิทยากรภายนอก แต่จะเป็นสถานที่ที่จะสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชนกับเรื่องราวของเขาเองเป็นสำคัญ

หลักการสำคัญของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

เป็นแหล่งเรียนรู้ทุกด้านทุกรูปแบบไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน เป็นศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความเข้าใจความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

ภารกิจของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน

เป็นศูนย์รวมของข้อมูล เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค แหล่งน้ำ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ รวมทั้งข่าวสารสาระความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เท่าทันสถานการณ์โลก

รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายในชุมชนและจัดการให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรรม ที่ประชาชนสามารถข้าไปสืบค้นศึกษาและเรียนรู้ได้ทุกเวลา

เป็นศูนย์กลางในการจัดการความรู้ที่ดำเนินการโดยประชาชนและประชาชนเป็นศูนย์ประสานและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนภาคประชาชน ได้แก่ ผู้นำกลุ่ม/องค์กร เครือข่ายภาคเอกชน และภาคีการพัฒนาภาครัฐ

เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นสถานที่ที่มีโครงสร้างเป็นอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ก็ได้ ที่มีองค์ความรู้ สามารถให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่ต้องการความรู้ สามารถเข้าถึงได้

องค์ประกอบ

1. วิธีการก่อเกิด

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนจะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนเพราะจะเป็นสมบัติของชุมชน จึงควรนำแนวคิดเข้าเวทีประชุมประชาคมของหมู่บ้านเผยแพร่ความคิดโน้มน้าวสร้างการยอมรับและชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีแหล่งเรียนรู้ของชุมชนการจัดเก็บองค์ความรู้ประวัติชุมชนและภูมิปัญญาของชุมชน

อย่างเป็นระบบ การแสดงข้อมูลข่าวสารของชุมชนให้ได้เรียนรู้กันอย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สม่ำเสมอ โดยเริ่มจากการจัดระเบียบแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและให้เป็นไปตามกำลังที่ชุมชนจะสามารถดำเนินการได้อีกทั้งให้มีขอบเขตและลักษณะตามความเห็นของชุมชน

2.โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

2.1 คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กร เครือข่ายองค์กรชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัคร ฯลฯ โดยมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านเองและชาวบ้านให้การยอมรับซึ่งคณะกรรมการจะร่วมมือกันวางแผนและดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้ร่วมกันกำหนด เพื่อระดมพลังให้เกิดการเรียนรู้และบริหารจัดการในศูนย์เรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ที่ปรึกษา เป็นภาคีการพัฒนาภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชน การศึกษานอกโรงเรียน เกษตร สาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ระเบียบข้อบังคับ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารศูนย์ฯ

2.4 สถานที่ เล็กใหญ่ไม่สำคัญอาจจะอยู่ในห้องของอาคารองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านผู้นำ บ้านปราชญ์ชาวบ้าน ศาลาวัด ใต้ต้นไม้ ศาลากลางบ้านซึ่งเป็นสถานที่ให้พบปะ ประชุม ทำงานกันได้ตลอดเวลา ให้เป็นสถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์ของการรวมตัวกันเพื่อการเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องหางบประมาณมาก่อสร้างศูนย์ใหม่

2.5 การบริหารจัดการศูนย์ฯ คณะกรรมการฯ ที่ได้รับการคัดเลือกมีการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์ฯ สามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปรรรม

2.6 งบประมาณ เพื่อพัฒนาคณะกรรมการฯ ของศูนย์เรียนรู้ชุมชนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชน

โครงสร้างทั้งหมดนี้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นมาครบถ้วนในระยะเริ่มแรก

3.กิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

3.1 สถานที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ อาจเกิดการเรียนรู้ดำเนินการได้ทั้งในอาคารศูนย์ฯ และนอกอาคารศูนย์ฯ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน เช่น บ้านปราชญ์ชาวบ้าน ในไร่นาเพื่อสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การปลูกผักการเลี้ยงสัตว์

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียน/การสอน การจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ ขนบประเพณี วัฒนธรรม การรับความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน การจัดเวทีประชาคมเพื่อการเรียนรู้และการตัดสินใจร่วมกัน การเรียนรู้ผ่าน E - learning การสาธิต การจัดนิทรรศการ จัดสัมมนาอภิปราย ฯลฯ

4. เนื้อหาสาระข่าวสารความรู้ ประกอบด้วย

4.1 ข้อมูล ได้แก่ข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค ทะเบียนผู้นำกลุ่ม/องค์กร ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น อัตลักษณ์ของชุมชน แผนชุมชน โครงการกิจกรรม ฯลฯ

4.2 ข่าวสาร (สารสนเทศ) ได้แก่

1) สารสนเทศชุมชน 13 องค์ประกอบ ได้แก่ ประวัติหมู่บ้าน แผนที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ (ภูมิอากาศ/ฤดูกาล) ลักษณะของประชากร (อัตราความหนาแน่น/โครงสร้างประชากร) ลักษณะการประกอบอาชีพของชุมชน (เกษตร/อุตสาหกรรม/รับจ้าง ฯลฯ) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของหมู่บ้าน ศิลปะ/วัฒนธรรม/ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่บริการ การคมนาคม (การเดินทางไปยังหมู่บ้าน) ประเพณี/เทศกาลประจำปี ทักษะ/ฝีมือ/แรงงานของหมู่บ้านอื่น ๆ

2) ข่าวสารเพื่อชีวิต

3) ข่าวสารเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน

4.3 ความรู้ ได้แก่ ความรู้ด้านวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์ความรู้ที่ชุมชนต้องการ เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน ความรู้ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ความรู้ข่าวสารจากภายนอก

ขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน

จัดเวทีประชาคมเผยแพร่ความคิด ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ชุมชน สรรหาแกนนำแต่งตั้งคณะทำงานของหมู่บ้าน สำรวจและจัดทำจุดเรียนรู้ แกนนำเก็บข้อมูล คนเก่ง ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ในเรื่องต่าง ๆ แกนนำค้นหาผู้รู้ที่จะบอกเล่าประวัติของหมู่บ้านได้ จัดทำแผนที่จุดเรียนรู้ของหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 1 จัดเวทีประชาคม เพื่อรับรองความเที่ยงตรงขององค์ความรู้ภูมิปัญญา ประวัติหมู่บ้าน และข้อมูล และชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อเก็บรักษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ประวัติหมู่บ้าน และข้อมูลให้อยู่ในสถานที่ที่ทุกคนในชุมชนจะใช้ประโยชน์ได้ พร้อมกับสรรหาคณะกรรมการบริหารและดำเนินการศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมร่วมแกนนำ อาสาสมัคร และคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เพื่อออกแบบการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน และวางแผนปฏิบัติการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน ในขั้นตอนนี้ต้องให้ทราบได้ว่าอาคารที่จะใช้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนจะใช้อาคารที่มีอยู่ในชุมชน หรือจะก่อสร้างอาคารใหม่ ถ้าจะก่อสร้างใหม่จะใช้ที่ใด มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ต้องใช้งบประมาณเท่าใด จะหาเงินจากที่ใด ถ้าใช้อาคารที่มีอยู่แล้วจะต้องปรับปรุง เพื่อใช้งานเพียงใด ต้องใช้งบประมาณเท่าใด จะหาเงินจากที่ใด

ขั้นตอนที่ 3 สำรวจแหล่งงบประมาณ ศึกษาระเบียบการของแหล่งงบประมาณ เขียนโครงการเสนอขอรับการสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4 สร้าง/ปรับปรุงอาคาร แล้วบรรจุข้อมูลข่าวสารความรู้ไว้ในอาคาร

ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 คณะกรรมการบริหารศูนย์ กำหนดระเบียบการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชน โดยให้มีประเด็นสำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง คือ การดูแลบำรุงรักษาอาคารศูนย์ฯ จะทำอย่างไร และการใช้อาคารจัดกิจกรรมจะต้องทำอย่างไร

2. ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

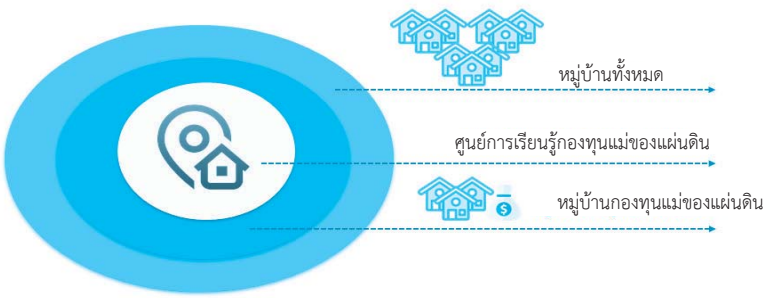
วัตถุประสงค์ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. เสริมสร้างให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ขึ้น เพื่อเป็นตัวอย่างในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์แก่พื้นที่อื่น ๆ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา แลกเปลี่ยน และเผยแพร่องค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมายศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินซึ่งมีรูปแบบประสบการณ์การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สามารถเป็นแบบอย่างให้พื้นที่อื่นได้เรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น ๆ และมีความพร้อมความสมัครใจในการที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้ เพื่อการศึกษาดูงานในอนาคตต่อไปได้ ในพื้นที่ 878 อำเภอ 76 จังหวัด อย่างน้อยอำเภอละ 1 ศูนย์ (878 ศูนย์)

กลไกการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินและเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เป็นผู้คัดเลือกกองทุนของแผ่นดินแม่ดีเด่นและสนับสนุนการดำเนินงาน

2. คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งและบริหารงานตามแนวทางที่กำหนด

ลักษณะประสบการณ์/องค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. ข้อมูลสารสนเทศของชุมชน

2. แผนผังแสดงโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน และบทบาทหน้าที่

3. วิธีการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน/กิจกรรม และวิธีการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ดำเนินการภายในชุมชน เช่น กระบวนการแก้ปัญหายาเสพติดที่ชุมชนดำเนินการ ทั้งด้านการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษา และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุน

4. ผลงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

5. สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติดรูปแบบต่าง ๆ

6. ทำเนียบวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

7. บุคคลต้นแบบด้านต่าง ๆ เช่น บุคคลต้นแบบในการต่อต้านยาเสพติด ผู้ค้า ผู้เสพที่กลับตัวกลับใจเป็นพลังของแผ่นดิน

8. จุดเรียนรู้ หรือสถานที่ในการเฝ้าระวัง ป้องกันกลุ่มเสี่ยง เช่น ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น ลานกีฬา ลานดนตรี ฯลฯ

9. นิทรรศการแสดงผลงานด้านต่าง ๆ ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

10.อื่น ๆ

ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

1. คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ จัดให้มีการประชาคมเผยแพร่ความคิดวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ แก่คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกกองทุน

2. คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอร่วมกับเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระดับอำเภอคัดเลือกหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีความพร้อมที่จะเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ ทั้งนี้ให้พิจารณาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีศูนย์เรียนรู้ชุมชนอยู่แล้วเป็นลำดับแรก

3. สร้างความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้กับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ

4. คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินและสมาชิกร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชน จำนวนตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่รวมทั้งการคัดเลือกที่ปรึกษาศูนย์เรียนรู้ฯ ซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้นำชุมชนระดับตำบลก็ได้

5. วางแผนการดำเนินงาน จัดหางบประมาณ

6. จัดทำระเบียบศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอกชุมชน

7. ปรับปรุงอาคารสถานที่

8. สรุปข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน/ชุมชน

9. สรุปวิธีการและกิจกรรมดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

10. สรุปผลงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

11. จัดทำสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

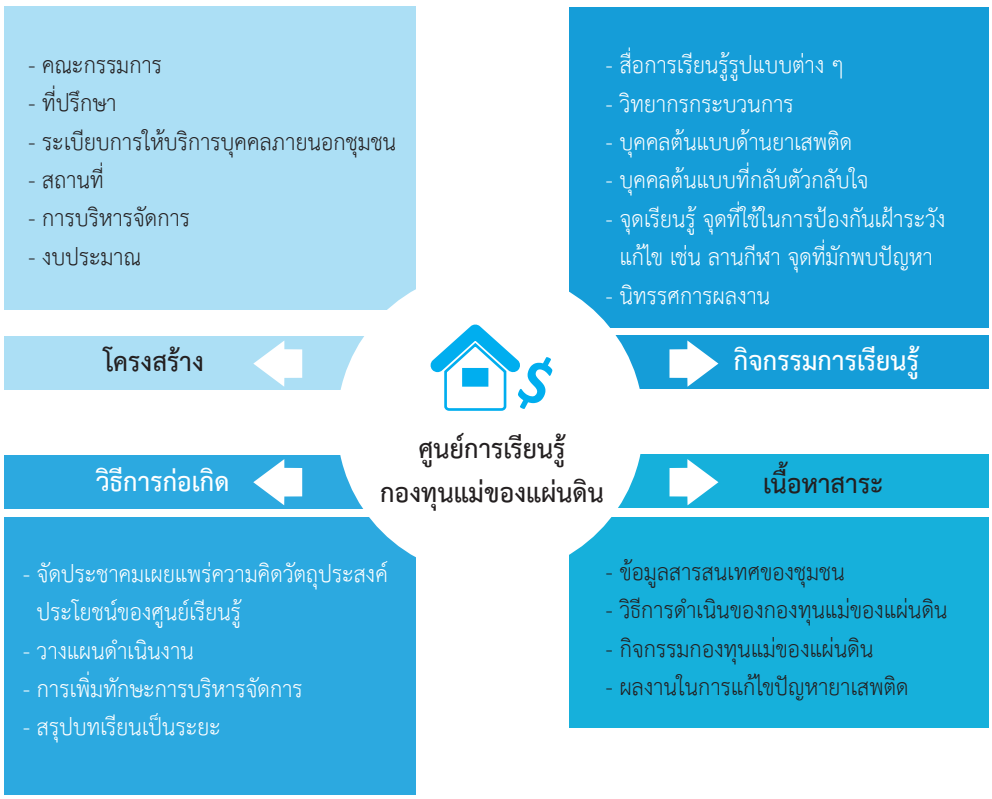
12. บรรจุข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ สื่อต่าง ๆ ไว้ในอาคาร

13. พัฒนาวิทยากร ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้

14. จัดให้มีบุคคลต้นแบบ/จุดเรียนรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

15. จัดให้มีการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้

16. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ

ตัวชี้วัดความสำเร็จการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ: ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินมีกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด

เกณฑ์การวัดความสำเร็จ: ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินมีกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้งหมดมีกลไกและเครื่องมือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดครบทั้ง 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กลุ่มสมาชิก หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวนอย่างน้อยร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. คณะกรรมการ หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวนอย่างน้อย 10 คน/กองทุน

3. กฎระเบียบ/กติกา หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีระเบียบกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อควบคุมสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความสัมพันธ์กันภายใต้แบบแผนและกฎเกณฑ์เดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

4. กิจกรรม หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวนอย่างน้อย 5 กิจกรรม/หมู่บ้าน จากกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ ดังนี้

1) ขยายผลรับสมัครสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2) ทอดผ้าป่า/จัดหาทุนเพิ่มให้กองทุนแม่ของแผ่นดิน
3) รับรอง/ขยายผล ครัวเรือนปลอดยาเสพติด
4) จัดสวัสดิการให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน เช่น เด็กเกิด เจ็บป่วย เสียชีวิต ทุนการศึกษา
5) ศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน
6) Mobile Unit ในชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดินและการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
7) จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น กิจกรรมวันแม่แห่งชาติวันพ่อแห่งชาติ ฯลฯ
8) ดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
9) เชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน
10) แข่งขันกีฬาเยาวชนต้านยาเสพติด
11) ตั้งด่านตรวจและเวรยาม
12) สนับสนุนกิจกรรมการตรวจปัสสาวะและการตั้งด่านตรวจ
13) สนับสนุนกิจกรรม To Be Number One
14) สนับสนุนการส่งผู้ติดยาเสพติดเข้าค่ายบำบัด ทั้งแบบสมัครใจบำบัดและบังคับบำบัด
15) สนับสนุนอาชีพผู้ผ่านการบำบัดตามความสมัครใจ
16) มอบธงสัญลักษณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินให้ครัวเรือนต้นแบบสีขาว
17) พัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

5. กองทุน หมายถึง หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินต้องมีการระดมทุน/เงินเพื่อจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน และให้กองทุนมีความมั่นคงและยั่งยืนเพื่อใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ภายในหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของกรมการพัฒนาชุมชน (เดือนธันวาคม 2554 ถึงปัจจุบัน)

กรมการพัฒนาชุมชนขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 ถึงปัจจุบัน โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดินเดิมร่วมกับการส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ มีผลการดำเนินงานและมุ่งผลลัพธ์ให้กองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. การตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2547 ถึงปัจจุบัน เพื่อประเมินสถานะและจัดลำดับความเข้มแข็งใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารเงินกองทุน ด้านการดำเนินงานด้านยาเสพติด และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุน ผลการประเมินกองทุน มีทุกระดับ ดังนี้

ระดับ A คือ กองทุนที่เข้มแข็ง มีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ได้

ระดับ B คือ กองทุนที่เข้มแข็งปานกลาง มีระบบเฝ้าระวัง ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม

ระดับ C คือ กองทุนที่ต้องมีการปรับปรุง

2. การพัฒนาศักยภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกกองทุนโดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้แทนคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อพัฒนาทักษะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการบริหารจัดการกองทุน การวิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพกองทุน และการกำหนดแผนงานกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้ส่งเสริมให้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เข้มแข็ง (ระดับ A) ทุกอำเภอใน 76 จังหวัด เป็นแหล่งเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ให้มีชีวิต การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ดำเนินการโดยชุมชนเอง

4. การสร้างวิทยากรชุมชนสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน และผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้ง 76 จังหวัด ได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยจัดฝึกอบรม หลักสูตร “วิทยากรชุมชนเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน”

5. การสร้างเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ/จังหวัด

กรมการพัฒนาชุมชนได้สร้างเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อสร้างพลังชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ จำนวน 878 เครือข่าย และระดับจังหวัด 76 เครือข่าย โดยกรมฯ ได้จัดทำตัวอย่างระเบียบคณะกรรมการ ขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด..... ว่าด้วย เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน จังหวัด..... พ.ศ. ..... (ตัวอย่างฯ ตามฟอร์มที่ 12 ภาคผนวก)

6. การส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน

กรมการพัฒนาชุมชนได้ส่งเสริมการจัดตั้งต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินปี พ.ศ. 2555 ถึงปัจจุบันและเตรียมความพร้อมหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อรองรับการรับพระราชทานเงินกองทุนด้วยกระบวนการ 10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

นอกจากนี้เพื่อเสริมสร้างกองทุนแม่ของแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน กรมการพัฒนาชุมชนได้สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมแบบบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อาทิ การประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดกิจกรรมบริจาคเงินทุนสมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดกิจกรรมให้ความรู้กับเยาวชนในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน การจัดกิจกรรมเฝ้าระวังและรักษาพื้นที่หมู่บ้านให้ปลอดยาเสพติด การพัฒนาขีดความสามารถเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด วันยาเสพติดโลก การส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่ผู้เลิกยาเสพติด กิจกรรมการประกวดกองทุนแม่ของแผ่นดิน/ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น และกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ เป็นต้น

ภาคผนวก

แบบฟอร์มที่ 1

ใบสมัคร

โครงการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

1. หมู่บ้าน/ชุมชน.....

2. ผู้ประสานงาน.....โทร.....

3. จำนวนประชากรในเขตพื้นที่ของหมู่บ้าน/ชุมชน

3.1 จำนวนครัวเรือน รวม.....ครัวเรือน

3.2 ประชากรชาย.....คน หญิง.....คน

3.3 ในจำนวนประชากรตามข้อ 3.2 มีเยาวชนอยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง.....คน

(อายุ 12 – 25 ปี) แยกเป็นชาย ..... คน หญิง ..... คน

4.สภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่

4.1 ชนิดยาเสพติดที่มีแพร่ระบาดในพื้นที่.....

4.2 ความรุนแรงของการแพร่ระบาด (มาก/ปานกลาง/น้อย/ยังไม่มีการแพร่ระบาด).....

5. ความประสงค์ที่ต้องการในการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (ตอบได้หลายข้อ)

แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน

อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ความต้องการให้โครงการฯ ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหมู่บ้าน/ชุมชน

จัดเจ้าหน้าที่วิทยากรไปสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดที่หมู่บ้าน/ชุมชน

สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงาน ป.ป.ส. (ระบุ).....

.....

อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ผู้ประสานงานหมู่บ้าน/ชุมชนยอมรับเงื่อนไขการสมัครร่วมโครงการดังนี้

7.1 ให้มีผู้นำร่วมเป็นคณะทำงานชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติดรวม 20 - 40 คน

7.2 ผู้ประสานงานรับได้ว่าจะมีครอบครัวเข้าร่วมโครงการได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของหมู่บ้าน/ชุมชน

7.3 จะสามารถดำเนินการให้สมาชิกโครงการร่วมกันจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อแสดงถึงทุนทางสังคมของกลุ่มสมาชิกได้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (อย่างน้อยครั้งละ 1 บาท/คน ในวันใดก็ได้)

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร/ผู้ใหญ่บ้าน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้รับรอง/ผู้นำท้องถิ่น

(.....)

แบบฟอร์มที่ 2

ใบสมัคร

เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

บ้าน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ข้าพเจ้า.....หมายเลขประจำตัวประชาชน.....

อยู่บ้านเลขที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขออาสาเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” โดยจะขอตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

1. รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. เป็นตัวอย่างในการแสดงความจงรักภักดีอย่างสูงสุด
3. ร่วมบริหารและดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินไม่ให้หยุดนิ่ง ให้มีความต่อเนื่องอยู่เสมอ
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปมีความศรัทธากองทุนแม่ของแผ่นดิน
5. ดูแลครัวเรือนสมาชิกของกองทุนตามที่ได้อาสาหรือได้รับมอบให้ดูแลอย่างใกล้ชิด
6. ร่วมพิจารณาการใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นไปตามปรัชญาแนวคิดของโครงการ
7. ดำเนินการจัดเก็บเงินกองทุนแห่งศรัทธาจากสมาชิกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
8. ร่วมพิจารณาการจัดกิจกรรมเพื่อขยายกองทุนตามแนวทางแห่งปัญญา
9. ร่วมขับเคลื่อนกองทุนให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนได้อย่างยั่งยืน
10. ดำเนินการใด ๆ ตามความริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอยอมรับว่า จะไม่ขอรับเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และค่าตอบแทนใด ๆ จากการปฏิบัติงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน นอกจากความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมสนองพระราชปณิธานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับแผ่นดิน

(ลงชื่อ) ..... ผู้สมัคร

(.....)

...../...../.....

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชัยชนะยาเสพติดที่ยั่งยืน สนองพระราชปณิธาน

แบบฟอร์มที่ 3

ใบสมัคร

ครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติดกองทุนแม่ของแผ่นดิน

บ้าน .....หมู่.....ตำบล..... อำเภอ .....จังหวัด.....

ข้าพเจ้า.....อยู่บ้านเลขที่ ..... บ้าน/ชุมชน.....

ตำบล.....อำเภอ .....จังหวัด.....

ขอนำครัวเรือนเข้าร่วมโครงการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติดกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยขอยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ในครัวเรือนของข้าพเจ้ามีสมาชิกที่ขออยู่ในความดูแลของกองทุนแม่ของแผ่นดินดังนี้

1. .....อายุ ..... ปี (หัวหน้าครอบครัว)
2. .....อายุ ..... ปี
3. .....อายุ ..... ปี
4. .....อายุ ..... ปี
5. .....อายุ ..... ปี
6. .....อายุ ..... ปี
7. .....อายุ ..... ปี
8. .....อายุ ..... ปี
9. .....อายุ ..... ปี
10. .....อายุ ..... ปี

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร
(.....)
...../...../.....

(ลงชื่อ).....ผู้รับรอง/กรรมการ
(.....)
...../...../.....

(ลงชื่อ).....ผู้รับสมัคร
(.....)
...../...../.....
ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แบบฟอร์มที่ 4

ทะเบียนคุมความรับผิดชอบ

คณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

บ้าน/ชุมชน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับ	ชื่อกรรมการ	ตำแหน่ง ในคณะกรรมการ	ตำแหน่ง ในหมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน ครัวเรือน ที่รับดูแล	บ้านเลขที่ ครัวเรือน ที่รับดูแล	รวม จำนวน (คน)

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แบบฟอร์มที่ 5

บันชีรายชื่อ
ครัวเรือนสมาชิกชุมชนเข้มแข็ง “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

บ้าน/ชุมชน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....
บัญชีรายชื่อนี้อยู่ในความดูแลของกรรมการชื่อ.....โทร.....

ที่	บ้านเลขที่	ชื่อ-สกุลหัวหน้าครัวเรือน	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ผ่านการรับรองเมื่อ	ยกเลิกการรับรองเมื่อ

แบบฟอร์มที่ 6

ใบรับรองครัวเรือนปลอดภัย

หมู่บ้าน/ชุมชน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

คณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งป้องกันภัยจากยาเสพติด “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” ได้มีมติร่วมกันเป็นเอกฉันท์เพื่อรับรองว่าครัวเรือนของ.....บ้านเลขที่.....มีความปลอดภัยจากยาเสพติด รับรองเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ขอให้ครัวเรือนนี้จงเป็นกำลังในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ ร่วมสนองพระราชปณิธานตลอดไป

ทั้งนี้คณะกรรมการได้ขอลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญด้วย

ลำดับ	กรรมการ	ลายเซ็น	ลำดับ	กรรมการ	ลายเซ็น

คำตอบรับ

หากปรากฏว่ามีบุคคลในครัวเรือนของข้าพเจ้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออยู่ในเครือข่ายต้องสงสัย ไม่ว่ากรณีใด ข้าพเจ้ายินดีให้คณะกรรมการยกเลิกผลการรับรองในครั้งนี้

(ลงชื่อ).....

(.....)

หัวหน้าครัวเรือนบ้านเลขที่.....

...../...../.....

แบบฟอร์มที่ 7

กำหนดการพิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด
วันที่.....
บ้าน.....หมู่ที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

.....น. - สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินพร้อม ณ จุดตั้งขบวนแห่ธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด
.....น. - ประธานในพิธีเดินทางถึงสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้าน.....
- ขบวนแห่ธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดเริ่มออกจากจุดตั้งขบวน มายังสำนักงานกองทุนแม่ฯ
- พิธีกรสั่ง “ถวายความเคารพพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทั้งหมด ตรง” ทั้งหมดลุกขึ้นยืนถวายความเคารพ ผู้อัญเชิญวางพระฉายาลักษณ์ /พานพุ่มเงิน พุ่มทอง / ธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด เข้าประจำที่

.....น. - พิธีกรเชิญประธานในพิธี จุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัย และเปิดกรวยถวายพระพร (ผู้เข้าร่วมพิธียืนพร้อมกัน)
- ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน นำกล่าว กฎชุมชนเข้มแข็ง และคำปฏิญาณไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
- เจ้าหน้าที่เปิดเพลงสรรเสริญพระบารมี (ทุกคนร่วมร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- ประธานเข้าประจำแท่นพิธี
- ผู้เข้าร่วมพิธีนั่ง
- ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กล่าวรายงาน และประกาศรายชื่อสมาชิกครัวเรือนรับธงครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด
- สมาชิกรับธงฯ ต่อหน้าพระฉายาลักษณ์
- ประธานในพิธีมอบใบรับรองครัวเรือนปลอดภัย
- พิธีกรเชิญประธานกล่าวให้โอวาท
- พิธีกรเชิญหัวหน้าส่วนราชการที่เข้าร่วมพิธีฯ พบปะวิทยากร/พัฒนาการอำเภอ ให้แนวทางการรักษาสถานะครัวเรือนปลอดภัย
- เสร็จพิธี/บันทึกภาพร่วมกัน/ร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน (ถ้ามี)

แบบฟอร์มที่ 8

(ตัวอย่างคำกล่าวรายงานของประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน)

เรียน ..... ประธานในพิธี

กระผม นาย.....ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....ขออนุญาตกล่าวรายงาน พิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด ดังนี้

บ้าน.....หมู่ที่.....จัดตั้งเมื่อปี..... โดยมีประวัติย่อ.....

อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่.....ปัจจุบันมีครัวเรือน.....ครัวเรือน

สถานการณ์ยาเสพติดที่ผ่านมาของหมู่บ้านซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด ตลอดจนกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีการใช้สารเสพติดตามกระแสสังคมแต่ เมื่อจัดตั้งเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน และได้รับพระราชทานเงินขวัญถุง เมื่อปี 25..... ราษฎรในหมู่บ้านได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านจึงได้ร่วมกันขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านโดยใช้หลักชุมชนดูแลชุมชน ใช้มาตรการตามกฎชุมชนเข็มแข็ง เกิดมาตรการทางสังคม ด้วยการให้อภัยซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กันไป โดยได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน จากส่วนราชการอาทิเช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ....., ชุดวิทยากรกองทุนแม่ของแผ่นดินที่..... ส่วนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 2 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนที่.....กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค..... ส่วนแยก..... รวมทั้งส่วนราชการอื่น ๆ จึงทำให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างยั่งยืน

ปัจจุบันมีครัวเรือน ..... ครัวเรือน สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน .....ครัวเรือน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนตามกระบวนการ 10 ขั้นตอนของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการมาถึงขั้นตอนที่ 9 การรับรองครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด และในวันนี้เป็นการมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด ซึ่งได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ว่าเป็นครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด จำนวน.....ครัวเรือน

ลำดับต่อไปขอเชิญท่านเป็นประธานในพิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด และมอบใบรับรองครัวเรือน ขอเรียนเชิญ.....ครับ

(อ่านรายชื่อสมาชิกที่ผ่านการรับรองขึ้นรับธงฯ ตามลำดับ)

ทุกท่านกล่าว กฎชุมชนเข้มแข็ง ตามข้าพเจ้า/

กฎชุมชนเข้มแข็ง /
กฎอันเป็นที่ตั้ง / แห่งความไม่เสื่อม / หากหมู่บ้านใด / ชุมชนใด / ปฏิบัติได้ /
จะเป็นประโยชน์ / ต่อชุมชน / แต่เพียงฝ่ายเดียว /

ข้อ 1 / สมาชิก / ร่วมประชุมกันเป็นนิตย์
ข้อ 2 / สมาชิก / เริ่มประชุม / และเลิกประชุมพร้อมกัน / ทำกิจที่พึงกระทำ / โดยพร้อมเพรียงกัน /
ข้อ 3 / สมาชิก / ยอมรับมติส่วนใหญ่ / ของที่ประชุม / ในการแก้ไขปัญหา / ของชุมชน /
ข้อ 4 / สมาชิก / ให้การยอมรับ / และเคารพ / ผู้อาวุโส /
ข้อ 5 / สมาชิก / ให้การสงเคราะห์/ และช่วยเหลือ / ผู้ด้อยโอกาสในสังคม / เช่น / เด็ก / สตรี /
คนชรา / คนพิการ / และคนที่ยากจนกว่า /
ข้อ 6 / สมาชิก / ส่งเสริมและรักษา / วัฒนธรรม / ประเพณีที่ดีงาม /
ข้อ 7 / สมาชิก / ช่วยกันทำนุบำรุง / ชาติ / ศาสนา / และพระมหากษัตริย์ /

ร่วมแรงทุกคน / ชุมชนเข้มแข็ง (3 ครั้ง)

ทุกท่าน กล่าวคำปฏิญาณตนเพื่อต่อต้านยาเสพติด ตามข้าพเจ้า
ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย / ขอให้สัตย์ปฏิญาณว่า /
ข้อ 1 / ข้าพเจ้า / จักเทิดทูนไว้ / ซึ่งสถาบันชาติ / ศาสนา / และพระมหากษัตริย์ /
ข้อ 2 / ข้าพเจ้า / จักไม่เสพ / ไม่ค้า / ไม่ผลิต / และไม่เกี่ยวข้อง / กับยาเสพติดทุกชนิด /
ข้อ 3 / ข้าพเจ้า / จักร่วมเป็น / พลังแผ่นดิน / เฝ้าระวัง / ไม่ให้ยาเสพติด / มาทำลายตัวเรา /
ครอบครัว / ชุมชน / และประเทศชาติของเรา /

(เจ้าหน้าที่เปิดเพลงสรรเสริญพระบารมี)

แบบฟอร์มที่ 9

(ตัวอย่างคำกล่าวเปิดของประธานในพิธี)
พิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด
วันที่..... เวลา.....น.
ณ สำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้าน.....
.....

.....หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกเป็นเกียรติ และยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาเป็นประธาน มอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด ในวันนี้

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงสุดต่อปวงชนชาวไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยต่อปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทยซึ่งมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ พระองค์จึงได้พระราชทาน พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้นำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงเป็นจุดกำเนิดของโครงการ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา

บ้าน..... หมู่ที่.....ตำบล..... เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่ง ที่ได้รับพระราชทานเงินขวัญถุงจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง แล้วร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนประสบผลสำเร็จส่งผลให้เป็นหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ขอให้สมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกคนที่ได้รับธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดในครั้งนี้ ได้รักษาสถานะเป็นครัวเรือนที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ตลอดไป

.....

.....

.....

สุดท้ายนี้ ขออาราธนา อำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งหลายที่ท่านเคารพนับถือตลอดจนเดชะพระบารมีอันแผ่ไพศาลแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดดลบันดาลพระราชทานพร ให้ผู้เข้าร่วมพิธีทุกท่าน จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีพลังกาย พลังใจ เพื่อเป็นพลังสำคัญของแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างยั่งยืนตลอดไป

แบบฟอร์มที่ 10

แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี.....

(ประเมินสถานะเพื่อการพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดิน)

กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

คำชี้แจง: 1) แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในภาพรวมเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการวางแผนพัฒนากองทุนให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ให้ชุดปฏิบัติการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินจัดประชุมคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินและให้คณะกรรมการช่วยกันตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านตนด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มและตรวจสอบเอกสาร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

1.1 หมู่บ้านนี้มีครัวเรือนทั้งสิ้น.....ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนตามข้อมูล จปฐ. ปี.....
สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน..... ครัวเรือน.....คน

1.2 หมู่บ้านนี้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด/อำเภอหรือไม่
ระดับจังหวัด ( ) เป็น ปีงบประมาณ..... ( ) ไม่เป็น
ระดับอำเภอ ( ) เป็น ปีงบประมาณ..... ( ) ไม่เป็น

1.3 ที่ตั้งหรือที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดินตั้งอยู่ที่เลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....จำนวนคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินรวมทั้งหมด.....คน แยกเป็น ชาย.....คน หญิง.....คน

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์ (มือถือ)
1.	ประธาน	
2.	รองประธาน	
3.	รองประธาน	
4.	เลขาฯ	
5.	กรรมการ	

1.4 หมู่บ้านนี้ได้รับพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 8,000 บาท เมื่อปี พ.ศ.....หมู่บ้านนี้ได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล จำนวน.....บาท เมื่อปี พ.ศ..... (หมายเหตุ : เงินสมทบจากรัฐบาล หมายถึง เงินที่รัฐบาลในอดีตสมทบเพิ่มขึ้น จาก 8,000 บาท เช่น เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2556 ต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ปี 2555 และ ปี 2556 ได้รับเงินสมทบจากรัฐบาลเพิ่มกองทุนละ 10,000 บาท เป็นต้น)
รวม 2 ครั้ง เป็นเงิน.....บาท

1.5 หมู่บ้านมีการสมทบทุน (ทุนศรัทธา) และ หรือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อสมทบทุน (ทุนปัญญา) เพิ่มเติมหรือไม่ รวมทั้งสิ้น.....แยกเป็น
( ) ไม่มี
( ) มี ราษฎรร่วมกันสมทบ จำนวน.....บาท
( ) มี ส่วนราชการสมทบ ระบุหน่วยงาน.....จำนวน.....บาท
( ) มี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบ จำนวน.....บาท
( ) มี อื่น ๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท

1.6 ปัจจุบันหมู่บ้านนี้มีการใช้เงินกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้งสิ้น.....บาท (เงินพระราชทาน + เงินสมทบ) คงเหลือเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน รวม.....บาท โดยมีการเก็บรักษาเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน

( ) เก็บไว้ที่คณะกรรมการ จำนวน.....บาท

( ) ฝากธนาคาร (ระบุ ธนาคารและสาขาที่ฝากในข้อ 1.7)

( ) อื่น ๆ ระบุ.....จำนวน.....บาท

1.7 ชื่อบัญชี.....ธนาคาร.....สาขา.....เลขที่บัญชี.....

1) ยอดเงินฝาก ณ วันที่ .....จำนวน.....บาท ผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินกองทุน ได้แก่ (ระบุชื่อ-สกุล ตำแหน่งในกองทุน)

(1) ชื่อ - สกุล.....ตำแหน่งในกองทุน.....

(2) ชื่อ - สกุล.....ตำแหน่งในกองทุน.....

(3) ชื่อ - สกุล.....ตำแหน่งในกองทุน.....

มีเงื่อนไขในการเบิกจ่าย (กี่คน).....

2) กรณีมีมากกว่า 1 บัญชี

ชื่อบัญชี .....ธนาคาร.....สาขา.....เลขที่บัญชี.....

ยอดเงินฝาก ณ วันที่.....จำนวน.....บาท

1.8 กองทุนแม่ของแผ่นดินมีกิจกรรมเพื่อสมาชิก/ชุมชนอะไรบ้าง (ตั้งแต่ได้รับเงินพระราชทาน)

ปีที่ดำเนินการ	ชื่อกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
ปี พ.ศ.....	1.	1. .....
ปี พ.ศ.....	2.	2. .....
ปี พ.ศ.....	3.	3. .....

(หากมีรายละเอียดมากให้แนบท้าย)

1.9 แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ.....

ที่	กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา
1.	1.	.....	.....
2.	2.	.....	.....
3.	3.	.....	.....

(หากมีรายละเอียดมากให้แนบท้าย)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินสถานะเพื่อการพัฒนากองทุนของแผ่นดิน (ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน			
	3	2	1	0
1. การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน				
1) การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ	☐ มี การจัดตั้งคณะกรรมการและทุกคนทำตามหน้าที่ของตนเอง	☐ มี การจัดตั้งคณะกรรมการและทำตามหน้าที่ของตนเองบางส่วน	☐ มี การจัดตั้งคณะกรรมการ แต่ไม่ทำตามหน้าที่ของตนเอง	☐ ไม่มี การจัดตั้งคณะกรรมการ
2) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปมีความศรัทธากองทุนแม่ฯ	☐ ประชาสัมพันธ์ด้วยการปฏิบัติเป็นตัวอย่างเชิญชวนประชาชนให้เกิดความศรัทธาและสมัครเป็นสมาชิกกองทุนแม่ฯ	☐ ประชาสัมพันธ์ด้วยการปฏิบัติเป็นตัวอย่าง	☐ ประชาสัมพันธ์ด้วยการเชิญชวนประชาชนให้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนแม่ฯ เพียงอย่างเดียว	☐ ไม่มี การประชาสัมพันธ์
3) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการดูแลครัวเรือนสมาชิกกองทุนแม่ฯ ตามที่ได้รับมอบหมาย	☐ ติดตาม ดูแลสมาชิกอย่างใกล้ชิดเป็นประจำทุกเดือน	☐ ติดตาม ดูแลสมาชิกตามที่ได้รับมอบหมายปีละ 4 – 6 ครั้ง	☐ ติดตาม ดูแลสมาชิกตามที่ได้รับมอบหมายปีละ 1 - 3 ครั้ง	☐ ไม่ได้ติดตามดูแลสมาชิกตามที่ได้รับมอบหมาย
4) ระเบียบบริหารจัดการกองทุนแม่ฯ ที่เป็นของหมู่บ้านเอง	☐ มี เป็นลายลักษณ์อักษรและถือปฏิบัติร่วมกันอย่าเคร่งครัด	☐ มี เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ไม่ได้ถือปฏิบัติ	☐ มี แต่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ถือปฏิบัติร่วมกัน	☐ ไม่มี
5) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทุกขั้นตอน (ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม และร่วมรับประโยชน์)	☐ สมาชิกมากกว่า ร้อยละ 80 มีส่วนร่วม	☐ สมาชิก ร้อยละ 50 - 80 มีส่วนร่วม	☐ สมาชิกน้อยกว่าร้อยละ 50 มีส่วนร่วม	☐ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมแต่อย่างใด

ประเด็น/ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน			
	3	2	1	0
2.การบริหารจัดการเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน				
6) จำนวนเงินพระราชทานขวัญถุง 8,000 บาท	☐ อยู่ครบเต็มจำนวน	☐ อยู่ไม่ครบเต็มจำนวน แต่คงเหลือมากกว่าร้อยละ 50 (ของจำนวนเงินฯ 8,000 บาท) เหลือเงินฯ จำนวน.....บาท	☐ อยู่ไม่ครบเต็มจำนวน และคงเหลือน้อยกว่าร้อยละ 50 (ของจำนวนเงินฯ 8,000 บาท) เหลือเงินฯ จำนวน.....บาท	☐ ไม่มีเงินคงเหลือแล้ว
7) การจัดทำบัญชีในการรับ – จ่ายเงินกองทุนแม่ฯ	☐ มี ถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน	☐ มี ถูกต้องตามหลักบัญชีแต่ไม่เป็นปัจจุบัน	☐ มี ไม่ถูกต้องตามหลักบัญชีแต่เป็นการจัดทำบัญชีอย่างง่าย	☐ ไม่มีการจัดทำบัญชี
8) การสมทบเงินทุนด้วยวิธีแห่งศรัทธา (การบริจาค)	☐ สมาชิกร่วมบริจาคในวันแรกเข้าและบริจาคเป็นรายเดือนหรือรายปีหรือตามที่เห็นร่วมกันเป็นประจำ	☐ สมาชิกร่วมบริจาคในวันแรกเข้าและบริจาคเพิ่มเติมบ้างเป็นครั้งคราว	☐ สมาชิกร่วมบริจาคในวันแรกเข้าเท่านั้น	☐ ไม่มีการสมทบเงินทุน
9) การสมทบเงินด้วยวิธีแห่งปัญญา เช่น การจัดงาน / กิจกรรม / การขอรับการสนับสนุนจากกองทุนอื่น ๆ / อบต. / NGOs / โครงการของรัฐ	☐ มี เป็นประจำทุกปีไม่น้อยกว่าปีละ 6 ครั้ง	☐ มี ปีละ 3 – 5 ครั้ง	☐ มี ปีละ 1 – 2 ครั้ง	☐ ไม่มีการสมทบเงินทุน

ประเด็น/ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน			
	3	2	1	0
3.การดำเนินงานด้านยาเสพติด				
10) กิจกรรมกองทุนแม่ฯ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (เช่นการให้ความรู้, ตั้งจุดตรวจ ฯลฯ)	☐ จัดเป็นประจำทุกเดือน	☐ จัดปีละ 4 – 6 ครั้ง	☐ จัดปีละ 1 – 3 ครั้ง	☐ ไม่มีการจัดให้ความรู้โดยกองทุนแม่ฯ
11) กิจกรรมกองทุนแม่ฯ เพื่อเด็ก เยาวชน และกลุ่มเสี่ยง (เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ฯลฯ)	☐ มี ปีละ 6 ครั้งขึ้นไป	☐ มี ปีละ 3 – 5 ครั้ง	☐ มี ปีละ 1 – 2 ครั้ง	☐ ไม่มีการจัดกิจกรรมโดยกองทุนแม่ฯ
12) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติด (เช่นเดินพาเหรด, จัดป้ายแจ้งเตือน ฯลฯ)	☐ กองทุนแม่ฯ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติดปีละ 7 ครั้งขึ้นไป	☐ กองทุนแม่ฯ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติดปีละ 4 - 6 ครั้ง	☐ กองทุนแม่ฯ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติดปีละ 1 -3 ครั้ง	☐ ไม่มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยกองทุนแม่ฯ
13) การค้นหา/สำรวจผู้เสพยาเสพติดที่อยู่ในหมู่บ้านด้วยสันติวิธี	☐ มีการค้นหา/สำรวจผู้เสพเพื่อบำบัดแก้ไขทุกเดือน	☐ มีการค้นหา/สำรวจผู้เสพเพื่อบำบัดแก้ไขปีละ 4 – 6 ครั้ง	☐ มีการค้นหา/สำรวจผู้เสพเพื่อบำบัดแก้ไขปีละ 1 – 3 ครั้ง	☐ ไม่มีการค้นหา/สำรวจผู้เสพเพื่อบำบัดแก้ไข
14) กองทุนแม่ฯ ช่วยเหลือผู้เสพที่กลับตัวหรือผ่านการบำบัดรักษาและเตรียมความพร้อมของชุมชนและครอบครัวเพื่อให้โอกาสคนกลุ่มนี้กลับเข้าสู่ชุมชน (เพื่อลดความเสี่ยงที่จะกลับไปมีพฤติกรรมเช่นเดิม)	☐ 14.1) ช่วยเหลือและมีการเตรียมความพร้อม ☐ 14.2) ภายในหมู่บ้านไม่มีผู้เสพ	☐ กองทุนแม่ฯ ช่วยเหลือให้ได้รับการบำบัดรักษาแต่ไม่มีการเตรียมความพร้อมปรับแนวคิดของชุมชนและครอบครัวเพื่อให้โอกาสคนกลุ่มนี้กลับเข้าสู่ชุมชน	☐ กองทุนแม่ฯ ไม่ได้ช่วยเหลือให้ได้รับการบำบัดรักษาแต่มีการเตรียมความพร้อมปรับแนวคิดของชุมชนและครอบครัวเพื่อให้โอกาสกลับเข้าสู่ชุมชน	☐ กองทุนแม่ฯ ไม่ได้ดำเนินการด้านนี้

ประเด็น/ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน			
	3	2	1	0
15) มีการส่งเสริมอาชีพเพิ่มทักษะด้านอาชีพเพื่อหางานให้ทำสำหรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจหรือบังคับบำบัด	☐ 15.1) มีการส่งเสริมอาชีพเพิ่มทักษะด้านอาชีพและมีงานให้ทำสำหรับทุกคน ☐ 15.2) ภายในหมู่บ้านไม่มีบุคคลที่ต้องเข้ารับการบำบัดรักษาฯ	☐ มีการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มทักษะด้านอาชีพ และมีงานให้ทำ สำหรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาฯ ไม่ครบทุกคน	☐ มีการส่งเสริมอาชีพ เพียงอย่างเดียวสำหรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาฯ	☐ กองทุนแม่ฯ ไม่ได้ดำเนินการด้านนี้
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน				
16) การเป็นแหล่งศึกษาดูงานกองทุนแม่ฯ ขององค์กรหรือหมู่บ้านอื่นๆ/คณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมู่บ้าน/หน่วยงานอื่นๆ **(ให้เลือกตอบระหว่างข้อ 16.1 หรือหนึ่ง 16.2 เพียงข้อเดียวเท่านั้น)**	☐ 16.1) องค์กรหรือหมู่บ้านอื่นมาศึกษาดูงานเป็นประจำ ปีละ 3 ครั้งขึ้นไป	☐ องค์กรหรือหมู่บ้านอื่นมาศึกษาดูงานเป็นประจำ ปีละ 2 ครั้ง	☐ องค์กรหรือหมู่บ้านอื่นมาศึกษาดูงานเป็นประจำ ปีละ 1 ครั้ง	☐ ไม่มีการเข้ามาศึกษาดูงานในกองทุนแม่ฯ
	☐ 16.2) มีคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมู่บ้าน / หน่วยงานอื่น ๆ ปีละ 6 ครั้งขึ้นไป	☐ มีคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมู่บ้าน/หน่วยงานอื่น ๆ ปีละ 4 – 6 ครั้ง	☐ มีคณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมู่บ้าน /หน่วยงานอื่นๆ ปีละ 1 - 3 ครั้ง	☐ คณะกรรมการกองทุนแม่ฯ ไม่ได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมู่บ้าน /หน่วยงานอื่นๆ **หรือ**ในหมู่บ้านไม่มีคณะกรรมการฯ ที่เป็นวิทยากรฯ
17) การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ฯ ของหมู่บ้านอื่น ๆ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรึกษาหารือให้ความร่วมมือในกิจกรรมร่วมกัน	☐ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ฯ ของหมู่บ้านอื่นมากกว่า 4 กองทุน	☐ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ฯ ของหมู่บ้านอื่น 3 – 4 กองทุน	☐ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ฯ ของหมู่บ้านอื่น 1 – 2 กองทุน	☐ ไม่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ฯ ของหมู่บ้านอื่นๆ

ประเด็น/ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน			
	3	2	1	0
18) วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ฯ ที่เป็นคนในชุมชน	☐ มีคนในชุมชนที่มีจิตอาสาเป็นวิทยากรและได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของวิทยากรอย่างเต็มที่	☐ มีคนในชุมชนที่มีจิตอาสาเป็นวิทยากรและได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของวิทยากรบ้าง	☐ มีคนในชุมชนได้รับคัดเลือกเป็นวิทยากรแต่ยังไม่ได้ทำหน้าที่	☐ ไม่มีใครในชุมชนเป็นวิทยากรกระบวนการฯ
19) การทบทวน สรุปบทเรียนและพัฒนาการทำงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ฯ	☐ มีการทบทวนวิเคราะห์สถานการณ์กิจกรรมผลที่เกิดขึ้นตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ	☐ มีการทบทวนวิเคราะห์สถานการณ์กิจกรรมผลที่เกิดขึ้นตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนบ้างพอสมควร	☐ มีการทบทวนวิเคราะห์สถานการณ์ที่ผ่านมาแต่ไม่ได้นำไปพัฒนาปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน	☐ ไม่เคยมีการสรุปทบทวนเลย

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ (หากมีรายละเอียดมากให้แนบท้าย)

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ผลการตรวจสุขภาพ พบว่า กองทุนแม่ของแผ่นดินกองทุนนี้ มีสุขภาพอยู่ในระดับ A ☐ B ☐ C ☐

ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ผู้ตรวจสุขภาพ

ลงชื่อ..... ลงชื่อ.....

(.....) (.....)

...../...../..... ...../...../.....

การคิดค่าคะแนน

1) รวมคะแนนที่ได้แต่ละข้อ ดังนี้

ข้อที่ตอบตัวบ่งชี้ช่องแรก มีค่าคะแนน = 3 ข้อที่ตอบตัวบ่งชี้ช่องถัดไป มีค่าคะแนน = 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

2) ปรับคะแนนที่ได้ เป็นร้อยละ $\frac{\text{ค่าคะแนนรวมที่ได้ X 100}}{\text{ค่าคะแนนเต็ม}}$

ค่าคะแนนเต็มคิดจากการตอบข้อคำถามทั้ง 19 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนสูงสุด 3 คะแนน (ค่าคะแนนเต็ม = 19 x 3 = 57)

ดังนั้น ปรับคะแนนที่ได้เป็นร้อยละ $\frac{\text{ค่าคะแนนรวมที่ได้ X 100}}{57}$

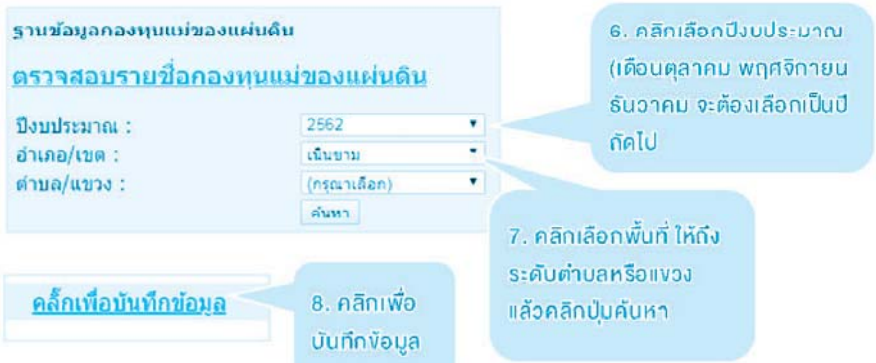
ระดับสุขภาพของกองทุนแม่ฯ	ค่าคะแนนที่ได้	หมายถึง
A	มากกว่า หรือ เท่ากับร้อยละ 80	กองทุนแม่ของแผ่นดินเข้มแข็ง หมู่บ้านชุมชนมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้
B	มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 แต่ไม่ถึงร้อยละ 80	กองทุนแม่ของแผ่นดินเข้มแข็งหมู่บ้านชุมชนมีการเฝ้าระวังหากได้รับการพัฒนาศักยภาพในบางด้านสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ได้
C	น้อยกว่าร้อยละ 50	กองทุนแม่ของแผ่นดินที่ต้องมีการปรับปรุง

ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน

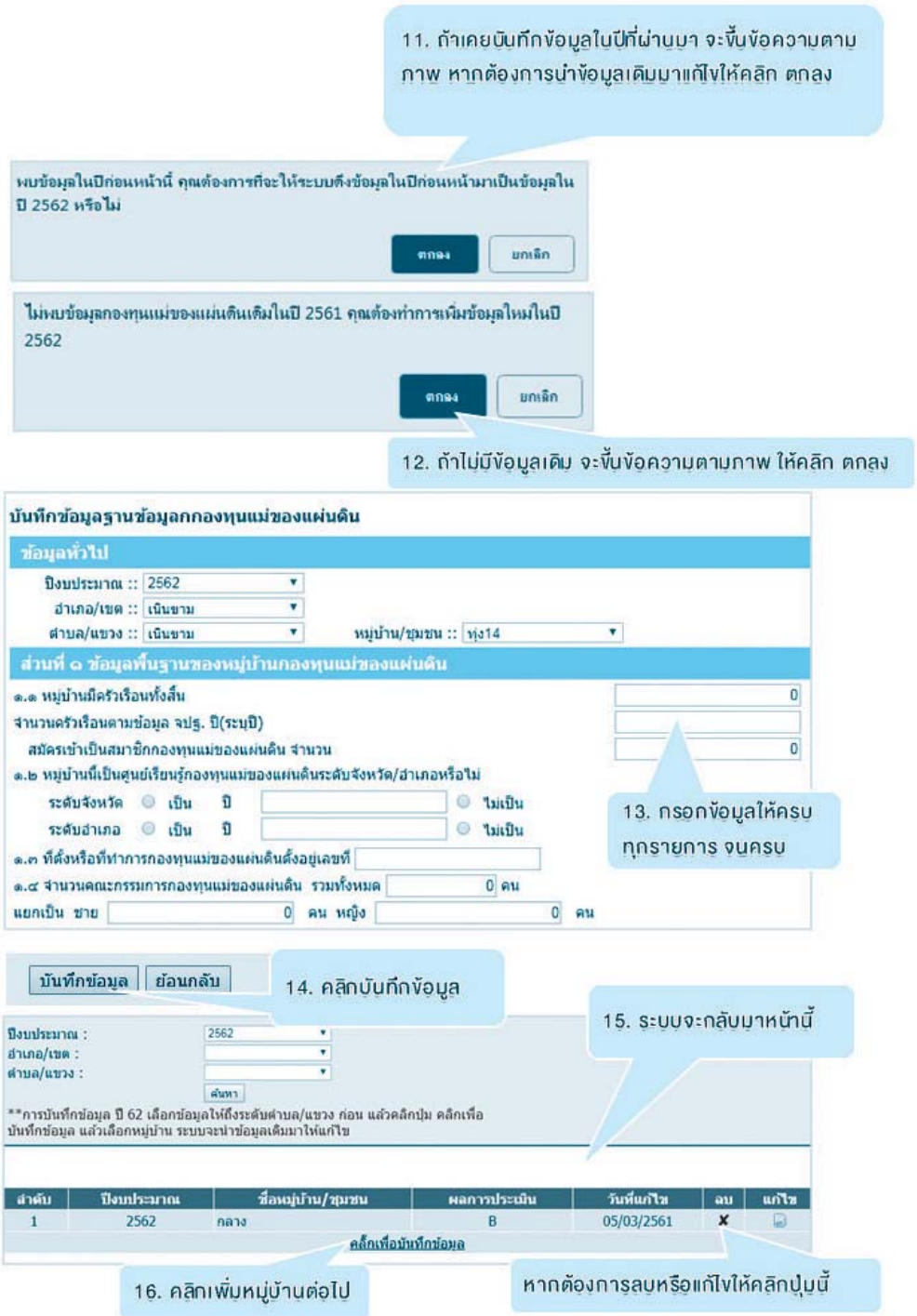
แบบฟอร์มที่ 11

ชื่อผู้ใช้ :
รหัสผ่าน :
เข้าสู่ระบบ
5. ใส่ชื่อผู้ใช้
ใส่รหัสผ่าน

ฐานข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ตรวจสอบรายชื่อกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ปีงบประมาณ : 2562
อำเภอ/เขต : เมืองยาม
ตำบล/แขวง : (กรุณาเลือก)
ค้นหา
6. คลิกเลือกปีงบประมาณ (เดือนตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม จะต้องเลือกเป็นปีถัดไป
7. คลิกเลือกพื้นที่ ให้ถึงระดับตำบลหรือแขวง แล้วคลิกปุ่มค้นหา
คลิ๊กเพื่อบันทึกข้อมูล
8. คลิกเพื่อบันทึกข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ปีงบประมาณ :: 2562
หมู่บ้าน/ชุมชน :: (กรุณาเลือก)
ตรวจสอบ
ย้อนกลับ
9. เลือกหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย
10. คลิกปุ่มตรวจสอบ

11. ถ้าเคยบันทึกข้อมูลในปีที่ผ่านมา จะขึ้นข้อความตามภาพ หากต้องการนำข้อมูลเดิมมาแก้ไขให้คลิก ตกลง
พบข้อมูลในปีก่อนหน้านี้ คุณต้องการที่จะให้ระบบดึงข้อมูลในปีก่อนหน้ามาเป็นข้อมูลในปี 2562 หรือไม่
ตกลง
ยกเลิก
ไม่พบข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดินเดิมในปี 2561 คุณต้องทำการเพิ่มข้อมูลใหม่ในปี 2562
ตกลง
ยกเลิก
12. ถ้าไม่มีข้อมูลเดิม จะขึ้นข้อความตามภาพ ให้คลิก ตกลง
บันทึกข้อมูลฐานข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ข้อมูลทั่วไป
ปีงบประมาณ :: 2562
อำเภอ/เขต :: เนินขาม
ตำบล/แขวง :: เนินขาม
หมู่บ้าน/ชุมชน :: ทุ่ง14
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน
๑.๑ หมู่บ้านมีครัวเรือนทั้งสิ้น 0
จำนวนครัวเรือนตามข้อมูล จปฐ. ปี(ระบุปี)
สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 0
๑.๒ หมู่บ้านนี้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด/อำเภอหรือไม่
ระดับจังหวัด เป็น ปี ไม่เป็น
ระดับอำเภอ เป็น ปี ไม่เป็น
๑.๓ ที่ตั้งหรือที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดินตั้งอยู่เลขที่
๑.๔ จำนวนคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน รวมทั้งหมด 0 คน
แยกเป็น ชาย 0 คน หญิง 0 คน
13. กรอกข้อมูลให้ครบทุกรายการ จนครบ
บันทึกข้อมูล
ย้อนกลับ
14. คลิกบันทึกข้อมูล
15. ระบบจะกลับมาหน้านี้
ปีงบประมาณ : 2562
อำเภอ/เขต :
ตำบล/แขวง :
ค้นหา
**การบันทึกข้อมูล ปี 62 เลือกข้อมูลให้ถึงระดับตำบล/แขวง ก่อน แล้วคลิกปุ่ม คลิกเพื่อบันทึกข้อมูล แล้วเลือกหมู่บ้าน ระบบจะนำข้อมูลเดิมมาให้แก้ไข
ลำดับ | ปีงบประมาณ | ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน | ผลการประเมิน | วันที่แก้ไข | ลบ | แก้ไข
1 | 2562 | กลาง | B | 05/03/2561 | ✘
คลิกเพื่อบันทึกข้อมูล
16. คลิกเพิ่มหมู่บ้านต่อไป
หากต้องการลบหรือแก้ไขให้คลิกปุ่มนี้

แบบฟอร์มที่ 12

แบบประเมินคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี.....

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน ..... หมู่ที่..... ตำบล/เทศบาลตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เทศบาลนคร เมือง/เขต.....จังหวัด .....

กิจกรรม / ขั้นตอน	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน					ผลการประเมิน
	A	B	C	D	F	
1. ผู้นำเข้มแข็งมีกิจกรรม	- ผู้นำเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชนทุกครั้ง - ผู้นำอำนวยความสะดวกและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเต็มที่ - ผู้นำสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ได้อย่างต่อเนื่อง	- ผู้นำเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชนบ่อยครั้ง - ผู้นำอำนวยความสะดวกและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชนตามสมควร - ผู้นำสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนได้ตามสมควร	- ผู้นำเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชนนาน ๆ ครั้ง - ผู้นำอำนวยความสะดวกและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน / ชุมชนนาน ๆ ครั้ง - ผู้นำสามารถผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนได้บ้างนาน ๆ ครั้ง	- ผู้นำมักจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชน - ผู้นำไม่เคยอำนวยความสะดวกและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน / ชุมชน	- ผู้นำไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชน - ผู้นำไม่เคยอำนวยความสะดวกและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน / ชุมชน	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
2. สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ความร่วมมือ	- ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนร้อยละ 80 ขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนร้อยละ 70 ขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนร้อยละ 60 ขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนร้อยละ 50 ขึ้นไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนน้อยกว่าร้อยละ 50 เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
3. ประชุมหารือในหมู่บ้าน/ชุมชนเรื่องยาเสพติดอยู่เป็นนิตย์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมแก้ไขปัญหา	- หมู่บ้าน/ชุมชนมีการประชุมหารือเรื่องยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	- หมู่บ้าน/ชุมชนมีการประชุมหารือเรื่องยาเสพติดอย่างน้อย 2 เดือน ครั้ง	- หมู่บ้าน/ชุมชนมีการประชุมหารือเรื่องยาเสพติดอย่างน้อย 4 เดือน ครั้ง	- หมู่บ้าน/ชุมชนมีการประชุมหารือเรื่องยาเสพติดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	- หมู่บ้าน/ชุมชนไม่มีมีการประชุมหารือเรื่องยาเสพติด	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F

กิจกรรม / ขั้นตอน	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน					ผลการประเมิน
	A	B	C	D	F	
4.กิจกรรมในหมู่บ้าน/ชุมชนดำเนินการโดยยึดหลักการพึ่งตนเอง	- กิจกรรมส่วนใหญ่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน กลไกการขับเคลื่อนงานหลัก คือ แกนนำชาวบ้านและคนในชุมชน โดยมีหน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน NGOs และองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลเป็นฝ่ายสนับสนุน	- กิจกรรมส่วนใหญ่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน กลไกการขับเคลื่อนงานหลัก คือองค์การพัฒนาเอกชน NGOs และองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลโดยดำเนินการร่วมกับแกนนำชาวบ้านและคนในชุมชน	- กิจกรรมส่วนใหญ่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน กลไกการขับเคลื่อนงานหลักคือ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน NGOs	- กิจการส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน กลไกการขับเคลื่อนงานหลัก คือ หน่วยงานภาครัฐ	- ไม่มีการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน / ชุมชน	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
5. มีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติดและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง	- ในหมู่บ้าน/ชุมชนมีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด - มีการกำหนดกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษร - มีการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องกฎทางสังคมยาเสพติด - มีการบังคับใช้กฎหมายทางสังคมเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจัง	- ในหมู่บ้าน/ชุมชนมีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด - มีการกำหนดกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษร -มีการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด	- ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด -มีการกำหนดกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษร	- ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีกฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด	- ในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่มีการใช้กฎทางสังคมเรื่องยาเสพติด	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F

กิจกรรม / ขั้นตอน	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน					ผลการประเมิน
	A	B	C	D	F	
6.มีกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเป็นระบบและมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน	- มีกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน /ชุมชน - มีการมอบหมายภารกิจเป็นลายลักษณ์อักษร - มีระบบการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม - มีการปรับปรุงระบบกลไกการเฝ้าระวังให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ	- มีกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน /ชุมชน - มีการมอบหมายภารกิจเป็นลายลักษณ์อักษร - มีระบบการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	- มีกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน /ชุมชน - มีการมอบหมายภารกิจเป็นลายลักษณ์อักษร	- มีกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ไม่มีกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติด	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
7. มีการค้นหาผู้เสพผู้ค้าอยู่เสมอโดยไม่ปิดบัง	- มีการทำประชาคม (โดยชุมชน) เพื่อค้นหาผู้เสพผู้ค้าหรือมีกิจกรรมสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด (การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน) เป็นประจำทุกเดือน	- มีการทำประชาคม (โดยชุมชน) เพื่อค้นหาผู้เสพผู้ค้าหรือมีกิจกรรมสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด (การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน) เป็นประจำทุก 3 เดือน	- มีการทำประชาคม (โดยชุมชน) เพื่อค้นหาผู้เสพผู้ค้าหรือมีกิจกรรมสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด (การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน) เป็นประจำทุก 6 เดือน	- มีการทำประชาคม (โดยชุมชน) เพื่อค้นหาผู้เสพผู้ค้าหรือมีกิจกรรมสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด (การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน) ทุก 1 ปี	- ไม่มีการค้นหาผู้เสพ ผู้ค้าหรือมีกิจกรรมสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด (การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสพผู้ค้าในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน)	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
8. มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติด	- มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติดต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน	- มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติดเฉลี่ยทุก 2 เดือน	- มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติดเฉลี่ยทุก 4 เดือน	- มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติดเฉลี่ยทุก 1 ปี	- ไม่มีกิจกรรมป้องกัน/แก้ไขปัญหายาเสพติด	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F

กิจกรรม / ขั้นตอน	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน					ผลการประเมิน
	A	B	C	D	F	
9. กิจกรรมประชามติคนในหมู่บ้าน/ชุมชนยินดีเข้าร่วม	-ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีประชามติยินดีเข้าร่วมดำเนินการตามแนวกองทุนแม่ฯ ร้อยละ 60 ขึ้นไป	-ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีประชามติยินดีเข้าร่วมดำเนินการตามแนวกองทุนแม่ฯ ร้อยละ 30 ขึ้นไป	-ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีประชามติยินดีเข้าร่วมดำเนินการตามแนวกองทุนแม่ฯ ร้อยละ 20 ขึ้นไป	-ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีประชามติยินดีเข้าร่วมดำเนินการตามแนวกองทุนแม่ฯ ร้อยละ 10 ขึ้นไป	-ไม่มีครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีประชามติ ยินดีเข้าร่วมดำเนินการตามแนวกองทุนแม่ฯ	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
10. มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติดของหมู่บ้าน / ชุมชนเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีการบริหารจัดการกองทุนด้วยความเรียบร้อย	- มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด - การจัดตั้งคณะกรรมการ - มีการกำหนดระเบียบการใช้จ่ายกองทุน - การจัดทำบัญชี/หลักฐานการใช้เงิน - นำเงินมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด - มีการระดมทุนอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยเดือนละครั้ง	- มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด -การจัดตั้งคณะกรรมการ - มีการกำหนดระเบียบการใช้จ่ายกองทุน - การจัดทำบัญชี/หลักฐานการใช้เงิน - นำเงินมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด -การจัดตั้งคณะกรรมการ -มีการกำหนดระเบียบการใช้จ่ายกองทุน	-มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด	-ไม่มีการจัดตั้งกองทุนยาเสพติด	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F

กิจกรรม / ขั้นตอน	ตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน					ผลการประเมิน
	A	B	C	D	F	
11. มีการบูรณาการกับองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ	- มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับองค์กรอื่นๆ ของหมู่บ้าน มากกว่า 4 องค์กร ขึ้นไป	- มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับองค์กรอื่นๆ ของหมู่บ้าน มากกว่า 3 องค์กรขึ้นไป	- มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับองค์กรอื่นๆ ของหมู่บ้าน มากกว่า 2 องค์กรขึ้นไป	- มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับองค์กรอื่นๆ ของหมู่บ้าน มากกว่า 1 องค์กรขึ้นไป	- ไม่มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับองค์กรอื่นๆ	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F
12. มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี อย่างสม่ำเสมอ	- (ในรอบปี) มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี 4 กิจกรรม ขึ้นไป	- (ในรอบปี) มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี 3 กิจกรรม	- (ในรอบปี) มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี 2 กิจกรรม	- (ในรอบปี) มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี 1 กิจกรรม	- (ในรอบปี) ยังไม่มีกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ F

เงื่อนไขการประเมิน

ประเมินจากการดำเนินกิจกรรมสำคัญของหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ จำนวน 12 กิจกรรม (ข้อ) โดยแต่ละข้อมีระดับการประเมิน 5 ระดับ ตามตัวบ่งชี้/ค่าคะแนน (A B C D F)

หมู่บ้าน/ชุมชนที่จะได้รับการรับรองและเสนอรายชื่อเป็น “หมู่บ้านชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน” **ต้องมีผลการประเมินภาพรวมเป็น A เท่านั้น** โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1. จากเกณฑ์การประเมินข้อ 12 **ต้องมีผลการประเมินเป็น A ไม่น้อยกว่า 7 ข้อ**
2. ใน 7 ข้อนั้นต้องมีกิจกรรมบังคับ**ข้อ 7, 8, 9 และ 10** โดยทั้ง 4 ข้อ**ต้องมีผลการประเมินเป็น A เท่านั้น** ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

กิจกรรมบังคับ 4 ข้อ (ข้อ 7, 8, 9 และ 10)	กิจกรรมข้ออื่น ๆ (ข้อ 1 - 6 และ 11 - 12)	ผลการประเมิน	การวัด
ได้ A ทุกข้อ	ได้ A อย่างน้อย 3 ข้อ	A	ผ่าน
ได้ A น้อยกว่า 4 ข้อ	ได้ B อย่างน้อย 3 ข้อ	B	ไม่ผ่าน
ได้ B ทุกข้อ	ได้ B อย่างน้อย 3 ข้อ	C	ไม่ผ่าน
ได้ต่ำกว่า B บางข้อ	ได้ B อย่างน้อย 4 ข้อ	D	ไม่ผ่าน
ได้ B ต่ำกว่า 7 ข้อ		F	ไม่ผ่าน

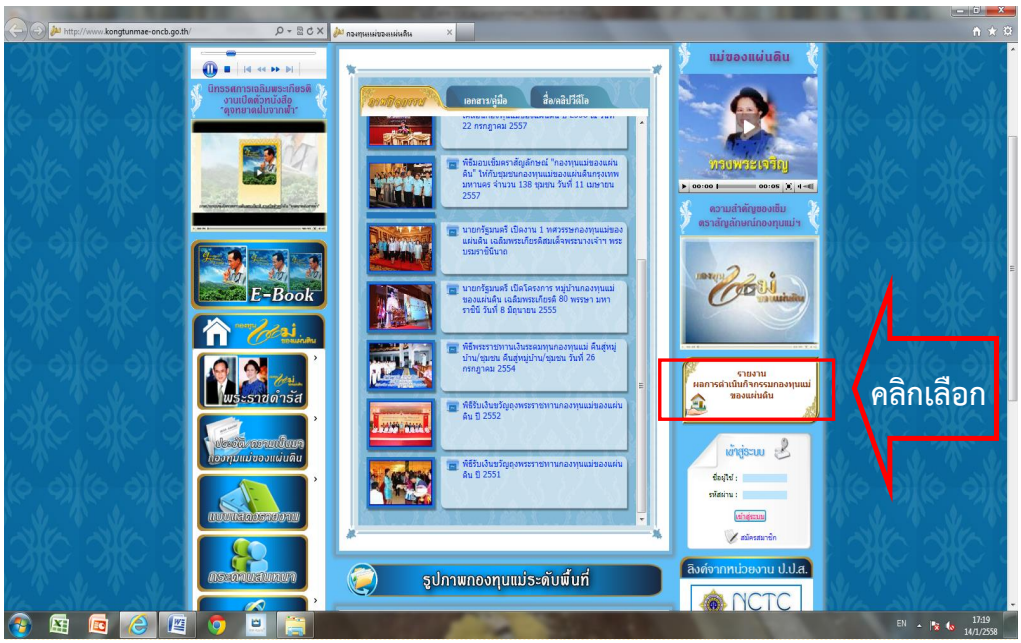
แบบฟอร์มที่ 13

ขั้นตอนการนำเข้าข้อมูลในเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

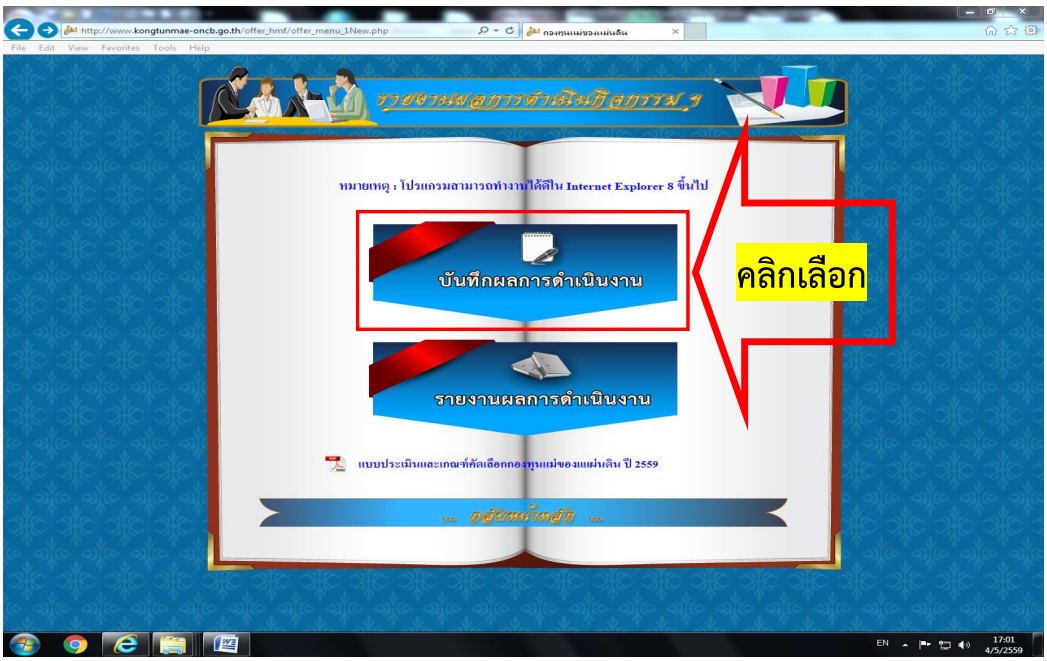
1. เข้าเว็บไซต์ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” โดยเลือกเปิดเว็บบราว์เซอร์ (Brower) พิมพ์ชื่อเว็บไซต์ http://www.kongtunmae-oncb.go.th จะเข้าสู่หน้าจอเว็บไซต์ตามภาพ

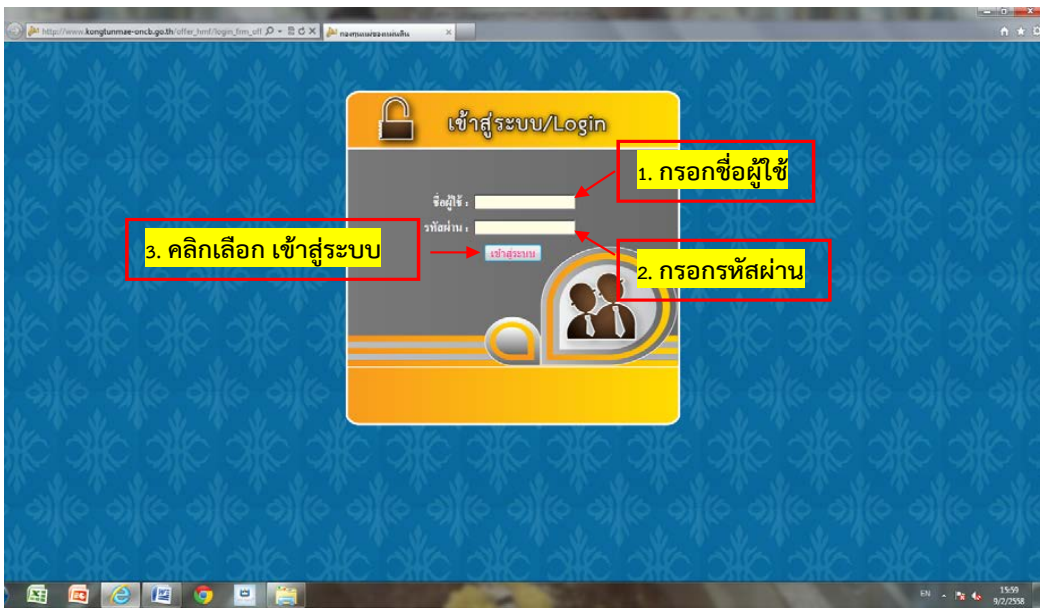
2. คลิกเลือก Button รายงานผลการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามภาพ

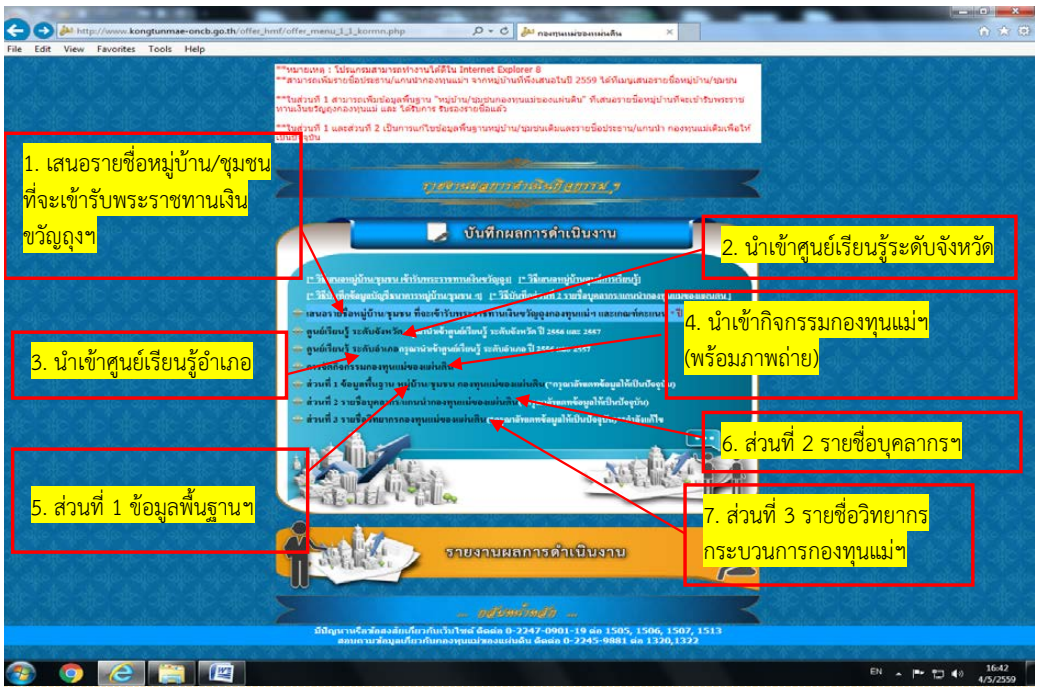
3. เมื่อเข้าสู่หน้าจอรายงานผลการดำเนินกิจกรรม คลิกเลือก Button บันทึกผลการดำเนินงาน ตามภาพ

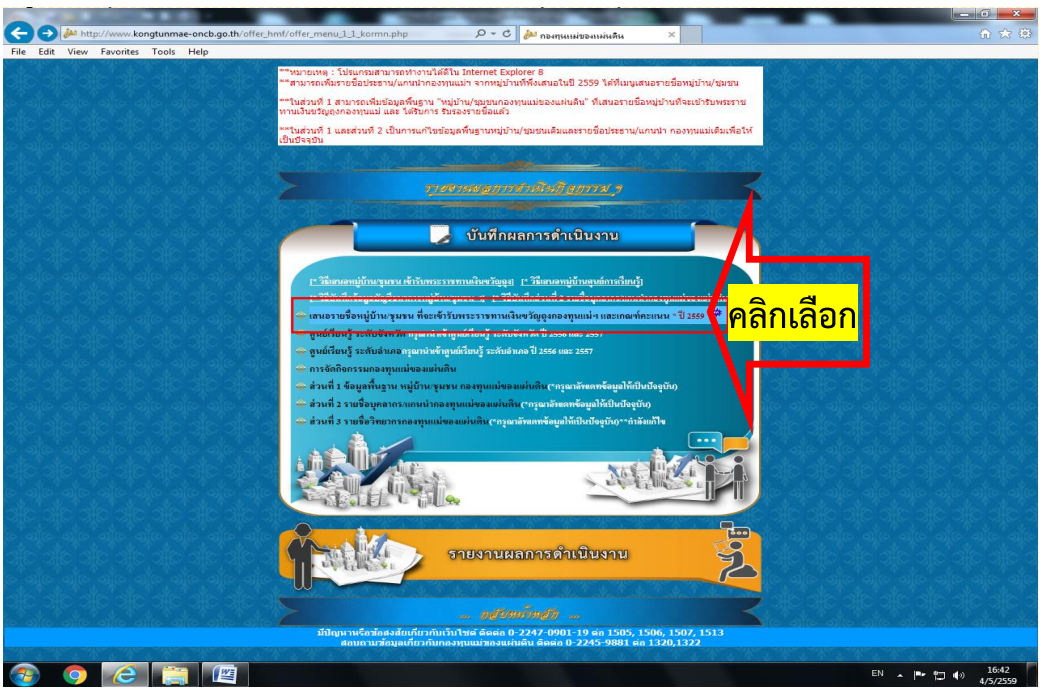
4. เมื่อคลิก Button บันทึกผลการดำเนินงานแล้ว จะได้หน้าจอเข้าสู่ระบบ/Login ผู้รายงานจะต้องกรอกชื่อผู้ใช้ (User name) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อเข้าสู่ระบบรายงาน **(ให้กรอกชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านตามที่ได้แจ้งแล้ว)**

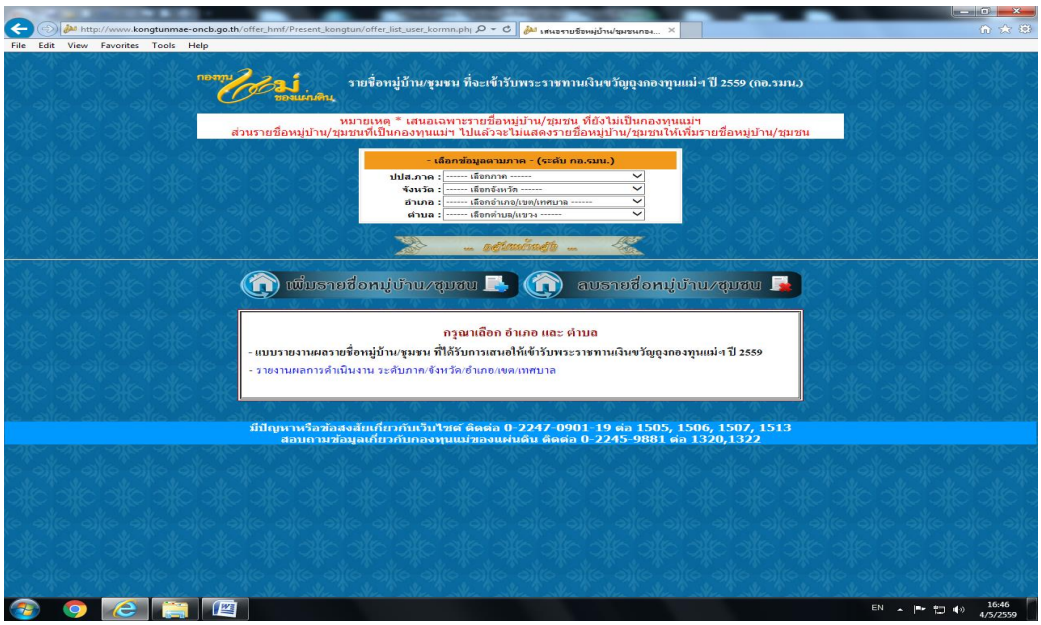
5. เมื่อ Login เข้าสู่ระบบแล้ว จะได้หน้าจอบันทึกผลการดำเนินงาน ซึ่งมีคำอธิบายการนำเข้าและแสดงหัวข้อการนำเข้าข้อมูล เพื่อให้ผู้รายงานผลเลือกรายการนำเข้า ตามภาพ

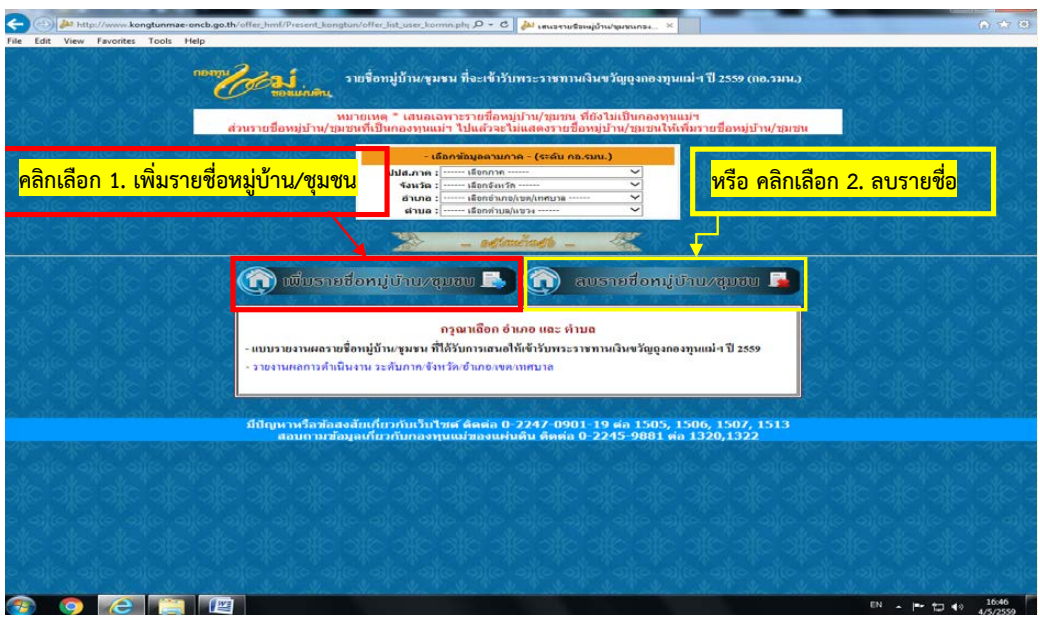
6. นำเข้าข้อมูลรายชื่อกองทุนแม่ของแผ่นดิน คลิกเลือกเมนู เสนอรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะเข้ารับพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ฯ และเกณฑ์คะแนน * ปี ..... ตามภาพ

7. เมื่อ คลิกเลือกเมนู**เสนอรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนฯ** แล้วจะได้หน้าจอซึ่งมีคำอธิบายการนำเข้ารายชื่อกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยมีตัวเลือกข้อมูลตามภาค (ปปส.ภาค/จังหวัด/อำเภอ/ตำบล) และมี Button เพิ่มรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน และลบรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ผู้รายงานเลือก ตามภาพ

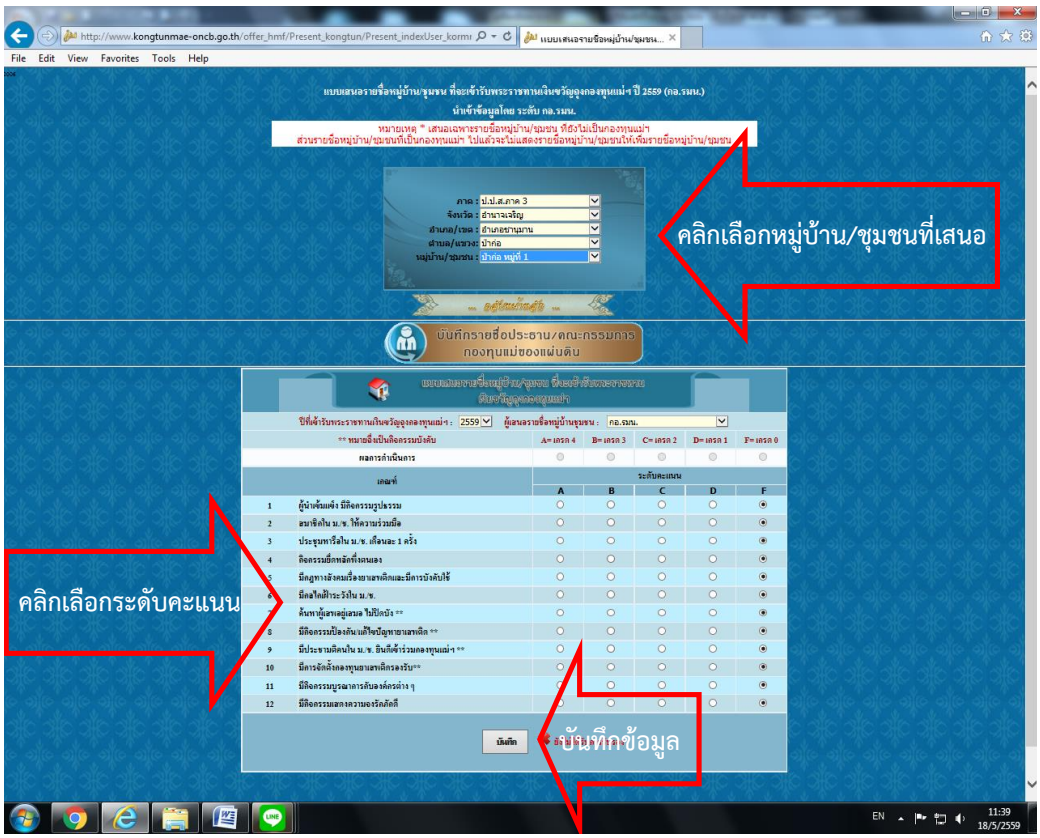

8. เมื่อต้องการเพิ่มรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน ให้คลิกเลือก **“เพิ่มรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน”** หรือหากต้องการลบรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน (กรณีพิมพ์ผิดหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล) เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ให้คลิกเลือก **“ลบรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน”**

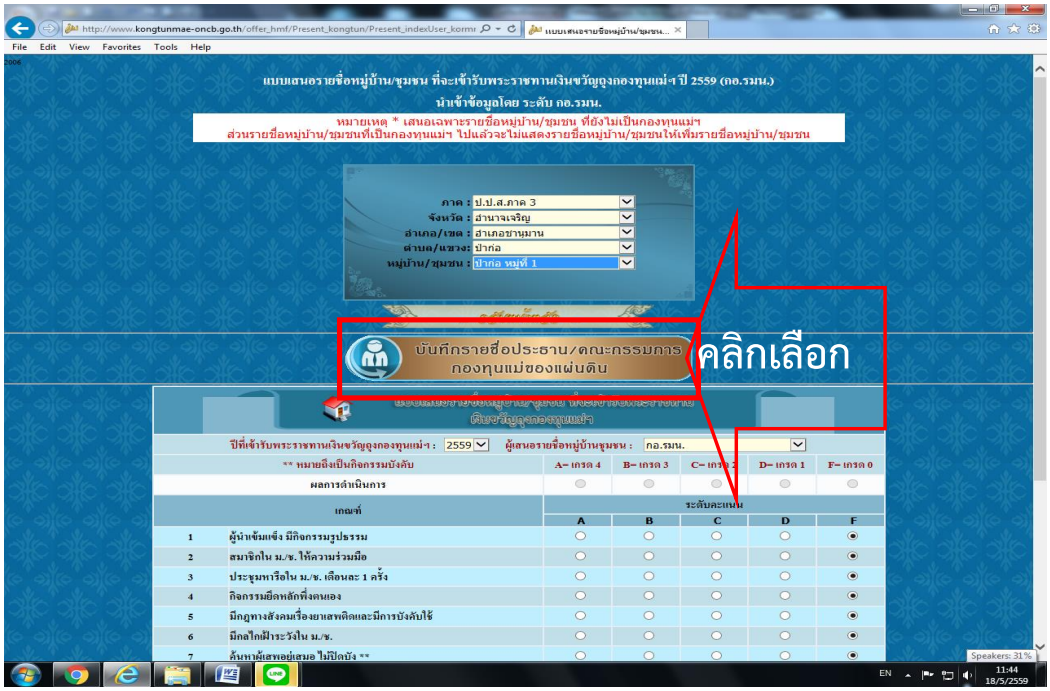
9. กรณีเพิ่มรายชื่อ ให้คลิกเลือก “เพิ่มรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน” แล้วเลือก ภาค จังหวัด อำเภอ/เขต ตำบล/แขวง และหมู่บ้าน/ชุมชนที่จะเสนอเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินในปีนั้น ๆ **(หมายเหตุ *เสนอเฉพาะรายชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน ที่ยังไม่เป็นกองทุนแม่ของแผ่นดิน ส่วนรายชื่อหมู่บ้าน / ชุมชนที่เป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินแล้ว จะไม่แสดงรายชื่อให้เพิ่ม)**

เมื่อเลือกข้อมูลต่าง ๆ ตามที่กล่าวข้างต้นครบแล้ว จะปรากฏหน้าจอแบบเสนอรายชื่อหมู่บ้าน / ชุมชนที่จะเข้ารับเงินพระราชทานขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้คลิกเลือกระดับคะแนน ตามเกณฑ์การเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งได้กรอกข้อมูลในแบบตามความเป็นจริงแล้ว (แบบประเมินและเกณฑ์คัดเลือกกองทุนแม่ของแผ่นดิน สามารถดาวน์โหลดได้ที่หน้าจอรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามข้อ 3.) และเมื่อกรอกคะแนนเสร็จให้กดปุ่มบันทึก ตามภาพ

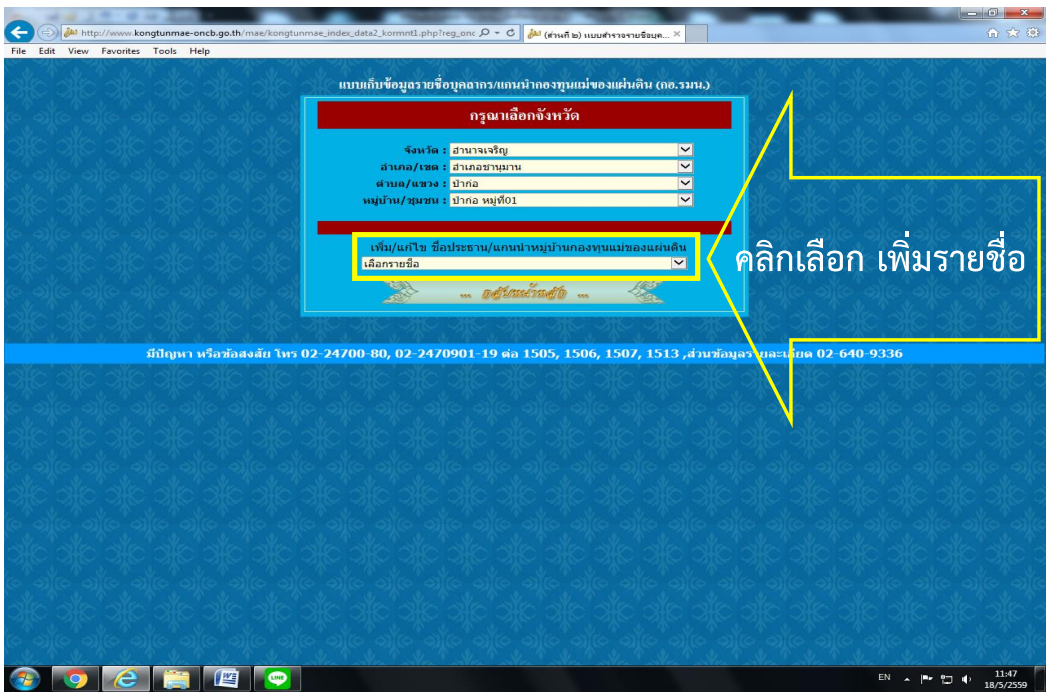

เมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว ระบบโปรแกรมจะประมวลผลหมู่บ้าน/ชุมชนว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์คัดเลือกหรือไม่ และสำนักงาน ป.ป.ส. ส่วนกลาง จะเป็นผู้รับรองสถานะเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในปีนั้น ๆ **(ทั้งนี้ หมู่บ้าน / ชุมชนที่จะได้รับการรับรองสถานะ ต้องผ่านเกณฑ์การคัดเลือกในระดับ A อย่างน้อย 7 ใน 12 ข้อ โดยมีเกณฑ์บังคับ 4 ข้อประกอบด้วย ข้อ 7, 8 ,9 และ 10)**

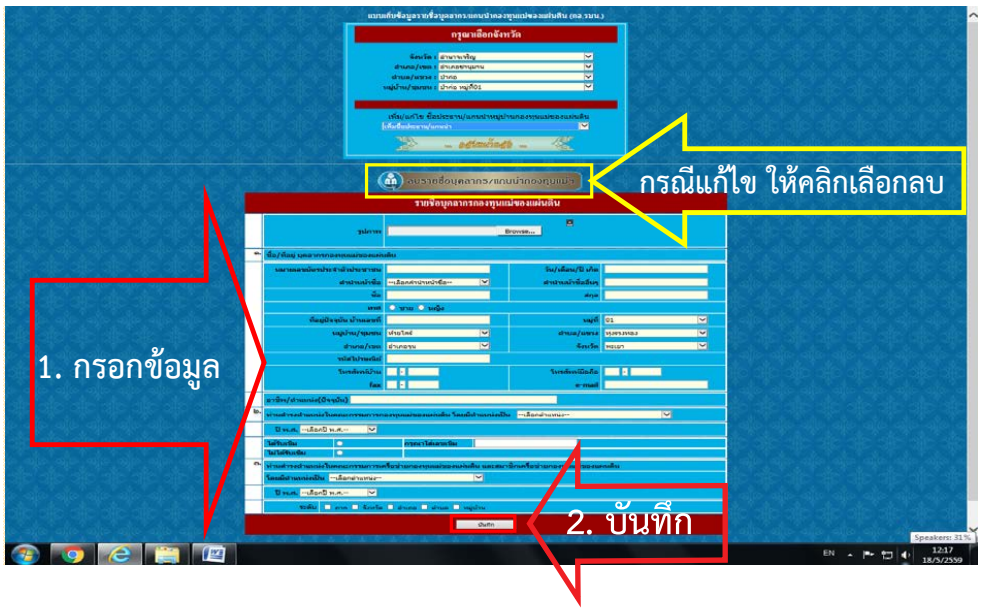
10. เมื่อบันทึกข้อมูลรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนแล้ว ให้คลิกเลือกบันทึกรายชื่อประธาน/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อนำเข้าข้อมูลประธานและแกนนำกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามภาพ

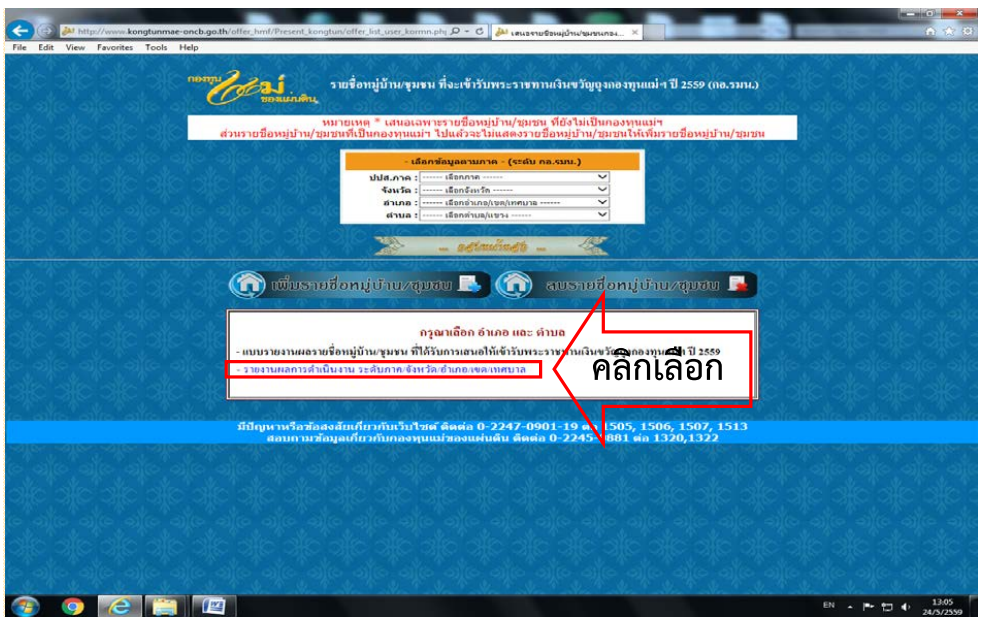
เมื่อเข้าสู่หน้าจอนำเข้ารายชื่อประธาน/แกนนำแล้ว ให้เลือกเมนูเพิ่มรายชื่อประธาน / แกนนำกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามภาพ

จากนั้น ดำเนินการเพิ่มชื่อประธาน/แกนนำกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยกรอกข้อมูลตามหัวข้อที่แสดงในหน้าจอ อาทิ ชื่อ-สกุล อาชีพ ตำแหน่ง ฯลฯ เมื่อกรอกข้อมูลเสร็จให้คลิกเลือกบันทึก และกรณีกรอกข้อมูลผิดหรือต้องการแก้ไข ให้คลิกเลือกลบรายชื่อฯ แล้วกรอกข้อมูลใหม่ ตามภาพ

11. เมื่อบันทึกข้อมูลต่างๆ เรียบร้อยแล้ว และต้องการดูข้อมูลที่ได้นำเข้าไว้ ให้คลิกเลือก รายงานผลการดำเนินงานระดับภาค/จังหวัด/อำเภอ/เขต/เทศบาล/ตำบล/แขวง ตามภาพ จากนั้น เลือก Open/เปิด (ถ้าเลือก Open ไม่ได้ ให้เลือก Save)

แบบฟอร์มที่ 14

(ตัวอย่าง)ระเบียบคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด.....

ว่าด้วย เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน จังหวัด.....พ.ศ.....

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดเกิดการเรียนรู้และมีกลไกการขับเคลื่อน คณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด.....จึงออกระเบียบคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด.....ว่าด้วย เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด.....พ.ศ.....ไว้ดังนี้

หมวดที่ 1
บททั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบริหารเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน จังหวัด.....”

ข้อ 2 เครื่องหมายของเครือข่ายฯ อัญเชิญตราประจำพระองค์ (สก) และมีตัวอักษร “เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน” ในลักษณะโค้งล้อมรอบอยู่เบื้องล่าง โดยมีตัวอักษร “จังหวัด.....” ลักษณะเส้นตรงอยู่ล่างสุดเป็นแนวยาว

ข้อ 3 สำนักงานศูนย์ประสานงานตั้งอยู่.....เลขที่.....ตำบล/แขวง.....เทศบาล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ข้อ 4 วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

4.1 ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในจังหวัด เพื่อสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

4.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่กองทุนแม่ของแผ่นดิน, องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ

4.3 เป็นศูนย์กลางประสานงานการดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล กิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูล ในระดับจังหวัดและรายงานผลดำเนินงานให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ

4.4 เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณหรืออื่น ๆ เพื่อสมทบ สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกองทุนฯ จากหน่วยงานองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ และเอกชน

4.5 เป็นเครือข่ายภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่น ๆ โดยใช้ยุทธศาสตร์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้รักสามัคคี

หมวดที่ 2
สมาชิก

ข้อ 5 สมาชิกของเครือข่ายมี 2 ประเภทคือ

5.1 สมาชิกสามัญ ได้แก่ คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระดับอำเภอของจังหวัด.....

5.2 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลผู้ทรงเกียรติ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้มีอุปการคุณแก่เครือข่ายฯ ทั้งส่วนราชการและส่วนเอกชนซึ่งคณะกรรมการเครือข่ายฯ ในระดับจังหวัดลงมติให้เชิญเป็นสมาชิกของเครือข่าย

ข้อ 6 สิทธิ์ของสมาชิก

6.1 ได้รับประโยชน์หรือสวัสดิการต่าง ๆ ที่เครือข่ายได้จัดทำขึ้น

6.2 มีสิทธิการรับเลือกตั้ง ออกเสียงเลือกตั้ง เป็นคณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ จังหวัด ตามข้อบังคับ

6.3 สมาชิกมีสิทธิ์ร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ เพื่อตรวจสอบเอกสารและบัญชีทรัพย์สินต่าง ๆ ของเครือข่ายได้

ข้อ 7 หน้าที่ของสมาชิก

7.1 มีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของเครือข่ายฯ อย่างเคร่งครัด

7.2 มีหน้าที่ประพฤติตนให้สมเกียรติที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย

7.3 มีหน้าที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายฯ

7.4 มีหน้าที่ร่วมกิจกรรมที่ทางเครือข่ายจัดขึ้น

7.5 มีหน้าที่เผยแพร่กองทุนแม่ของแผ่นดินและหลักการแนวทางการดำเนินงาน ให้เป็นที่รู้จักของบุคคลหรือองค์กรทั่วไป

7.6 มีหน้าที่ เทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เหนือสิ่งอื่นใด

ข้อ 8 การขาดสมาชิกภาพ

8.1 ตาย

8.2 ลาออก

8.3 โดยคณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ มีมติให้ลบชื่อออกจากทะเบียน เนื่องจาก ประพฤติตนไม่เหมาะสมนำความเสื่อมเสียมาสู่เครือข่ายฯ หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของเครือข่ายฯ

8.4 ขาดสมาชิกภาพจากการเป็นกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับอำเภอ

8.5 ขาดการประชุมติดต่อกันเกิน 3 คราวต่อเนื่อง ยกเว้นได้แจ้งให้ประธานเครือข่ายฯ ได้รับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

หมวดที่ 3
การดำเนินงานของเครือข่าย

ข้อ 9 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่บริหารงานของเครือข่ายฯ จำนวนอย่างน้อย.....คน และให้เลือกตั้งประธานเครือข่าย 1 คน รองประธาน ..... คน ซึ่งเลือกตั้งจาก ประธานเครือข่ายฯ ในระดับอำเภอ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ตำแหน่งละ 1 คน โดยให้ประธานฯ เป็นผู้แต่งตั้ง สำหรับตำแหน่งอื่น ๆ ให้บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งข้างต้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ และส่งเรื่องพร้อมวาระการประชุมให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป โดยมีตำแหน่งและหน้าที่โดยสังเขป ดังนี้

9.1 ประธานเครือข่ายฯ มีหน้าที่บริหารงานของเครือข่ายฯ เป็นผู้แทนในการติดต่อกับบุคคลภายนอก และทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมคณะกรรมการบริหารและการประชุมใหญ่

9.2 รองประธาน มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานในการบริหารงานของเครือข่ายฯ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย และเป็นประธานในที่ประชุมเมื่อประธานไม่อยู่หรือประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

9.3 เลขานุการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของเครือข่ายฯ ทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ประธานมอบหมาย และเป็นเลขานุการในการประชุมต่าง ๆ ของเครือข่าย

9.4 เหรัญญิก ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินทั้งหมดของเครือข่ายฯ เป็นผู้ทำบัญชีรายรับ รายจ่าย บัญชีงบดุล และเก็บเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินของเครือข่ายเพื่อการตรวจสอบ

9.5 นายทะเบียน ทำหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนสมาชิก และข้อมูลของกองทุนฯ

9.6 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่เผยแพร่กิจกรรมและการดำเนินงานให้แก่สมาชิกและบุคคลภายนอกได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

9.7 กรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็น ถ้าไม่กำหนดหน้าที่ ให้ตั้งเป็นกรรมการกลาง

ข้อ 10 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

10.1 บริหารงานของเครือข่ายฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มีอำนาจอื่น ๆ ตามข้อบังคับ

10.2 มีอำนาจออกระเบียบและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติ โดยไม่ขัดกับระเบียบบังคับฉบับนี้

10.3 มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการได้

10.4 มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมทั่วไปตามแต่การตกลงของคณะกรรมการ

10.5 มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ยังมิได้กำหนดในข้อบังคับนี้

10.6 เก็บรักษาเงินตามแต่ข้อตกลงของคณะกรรมการและอนุมัติสั่งจ่ายเงินของเครือข่ายฯ โดยมีเหรัญญิกและรองประธานร่วมลงนามอนุมัติสั่งจ่ายอีก 2 ท่าน หรือ 2 ใน 3 ท่านร่วมลงนาม

10.7 มีหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับที่กำหนดไว้

ข้อ 11 วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ และกรรมการอาจพ้นจากตำแหน่ง ดังนี้

11.1 ออกตามวาระ (2 ปี)

11.2 ตาย

11.3 ลาออก

11.4 ขาดสมาชิกภาพจากการเป็นกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับอำเภอ

11.5 ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยมติเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด

11.6 ขาดการประชุม 3 คราวติดต่อกันโดยไม่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

11.7 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่งเมื่อได้สอบสวนเห็นว่าบกพร่องในความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง

ข้อ 12 กรรมการที่ประสงค์จะลาออกจากตำแหน่ง ให้ยื่นใบลาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการและให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการมีมติให้ลาออก

ข้อ 13 ตำแหน่งกรรมการเครือข่ายฯ ถ้าว่างลงก่อนครบกำหนดวาระ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากกรรมการเข้าดำรงตำแหน่งแทน แต่ผู้ดำรงตำแหน่งแทนให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระของกรรมการคนที่ดำรงตำแหน่งแทนเท่านั้น

ข้อ 14 ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการผู้ประสานงานเพื่อร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการเครือข่ายฯ ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 15 การประชุมของคณะกรรมการ ถ้ามีการลงมติ จะต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงถือเป็นองค์ประชุม แต่ถ้าถึงเวลานัดประชุม กรรมการยังมาไม่ครบองค์ประชุม ให้ประธานในที่ประชุมแจ้งเลื่อนการประชุมคราวนั้นไป และนัดประชุมใหม่อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เวลาล่วงเลยมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 วัน ในการประชุมครั้งหลังมีกรรมการเข้าร่วมการประชุมเท่าใดถือว่าครบองค์การประชุม

ข้อ 16 มติที่ประชุมของคณะกรรมการ ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าเท่ากันให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มได้ 1 เสียง

ข้อ 17 ในการประชุมกรรมการ ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมให้กรรมการที่อยู่ในที่ประชุม เลือกกรรมการในที่ประชุมคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ข้อ 18 กรรมการไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 มีสิทธิ์ขอให้ประธานเครือข่ายฯ เรียกประชุมกรรมการได้เมื่อมีเหตุผล โดยประธานต้องเรียกประชุมในเวลาอันควร

หมวดที่ 4
การประชุมใหญ่

ข้อ 19 คณะกรรมการจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

ข้อ 20 การประชุมใหญ่สามัญประจำปีจะต้องมีวาระการประชุมอย่างน้อย ดังนี้

20.1 แถลงกิจกรรมการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบปี

20.2 แถลงบัญชีรายรับ รายจ่าย และงบดุลในปีที่ผ่านมาให้สมาชิกทราบ

20.3 เลือกตั้งกรรมการชุดใหม่เมื่อครบวาระ

20.4 เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อ 21 การแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่ ให้เลขานุการเป็นผู้แจ้งกำหนดการประชุมใหญ่ให้สมาชิกทราบโดยให้ระบุวัน เวลา และสถานที่ให้ชัดเจน และต้องแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน

ข้อ 22 การประชุมใหญ่ถ้ามีญัตติใด ๆ เว้นแต่เสนอโดยคณะกรรมการคนใดคนหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรอง อย่างน้อย 5 คน

ข้อ 23 กรรมการมีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ์เฉพาะตัว จะแต่งตั้งกรรมการท่านอื่นลงคะแนนแทนตนมิได้

ข้อ 24 การออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ ที่ประชุมใหญ่ เป็นผู้กำหนดวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ประจำปี

ข้อ 25 มติที่ประชุมใหญ่ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ประธานเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 26 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี จะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงถือเป็นองค์ประชุม แต่ถ้าถึงเวลานัดประชุม สมาชิกยังมาไม่ครบองค์ประชุมให้ประธานในที่ประชุมแจ้งเลื่อนการ ประชุมคราวนั้นไป และนัดประชุมใหม่อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เวลาล่วงเลยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 วัน ในการประชุมครั้งหลัง มีสมาชิกเข้าร่วมการประชุมเท่าใดถือว่าครบองค์การประชุม

ข้อ 27 ในการประชุมใหญ่ของเครือข่ายฯ ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่อยู่ในที่ประชุมเลือกกรรมการในที่ประชุมคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

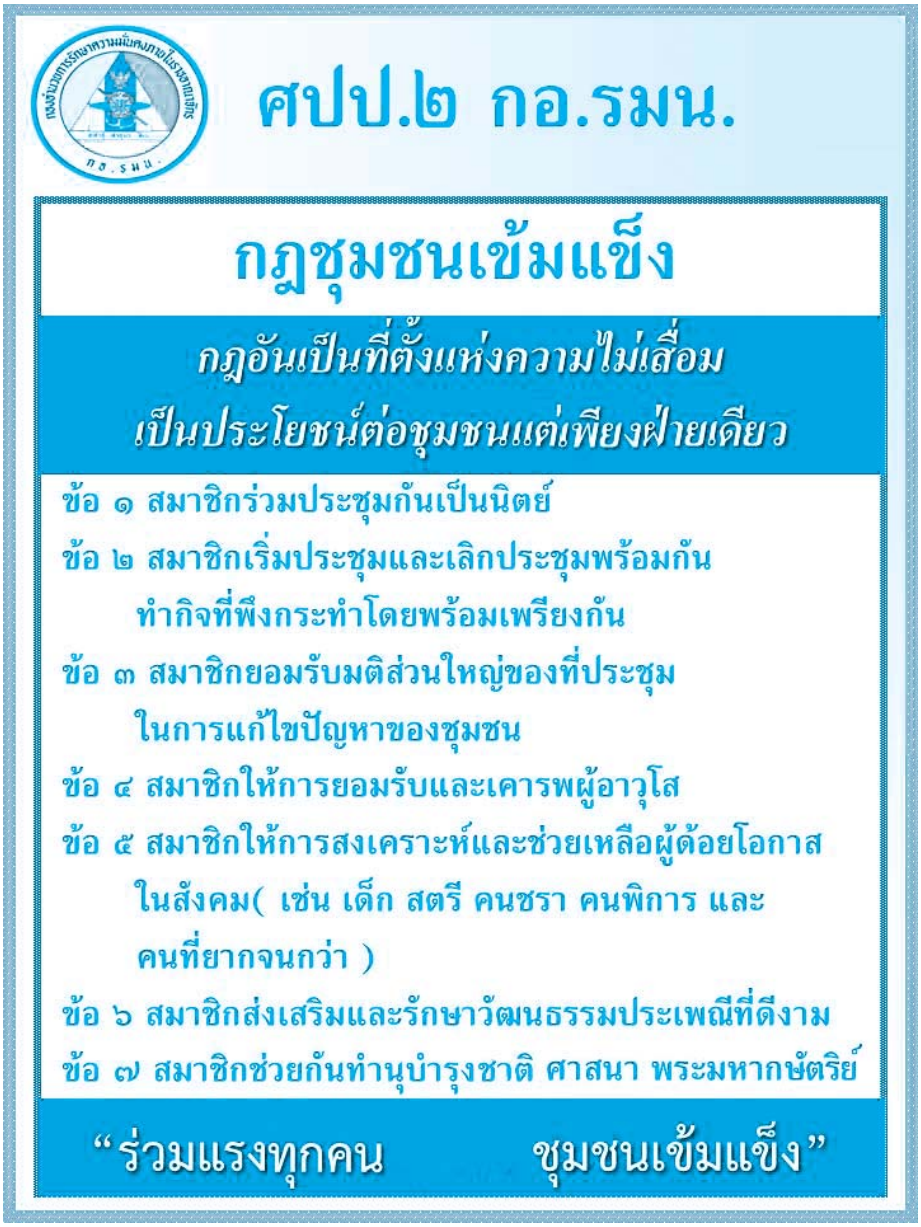
หมวดที่ 4
การประชุมใหญ่

ข้อ 28 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมข้อบังคับ ต้องเป็นมติที่ประชุมใหญ่ โดยการเสนอขอแก้ไขข้อบังคับทำได้ ดังนี้

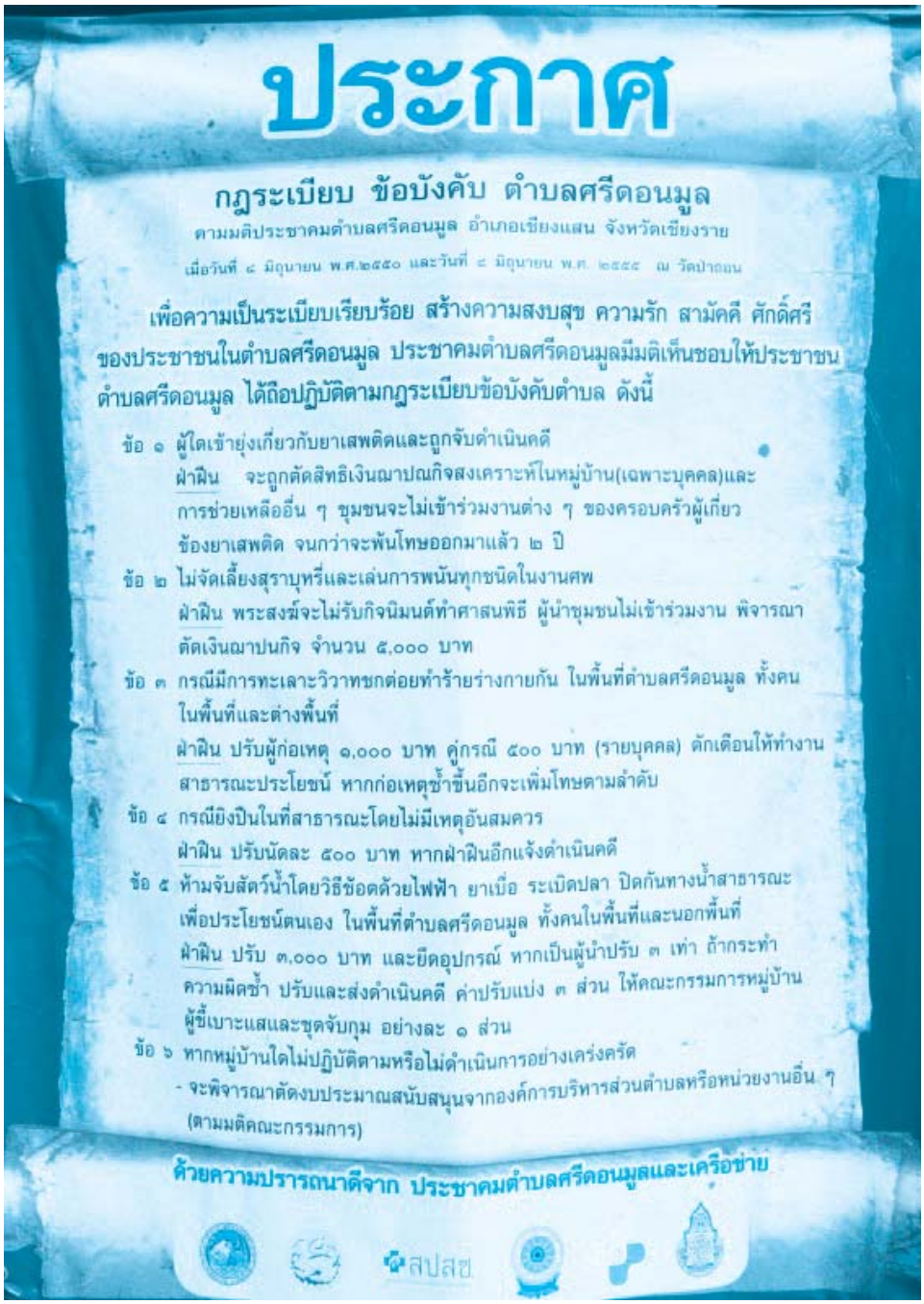
28.1 คณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ เสนอแก้ไข

28.2 สมาชิกเสนอขอแก้ไข โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 5 คน

ภาพที่ 1

ศปป.๒ กอ.รมน.
กฎชุมชนเข้มแข็ง
กฎอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม
เป็นประโยชน์ต่อชุมชนแต่เพียงฝ่ายเดียว
ข้อ ๑ สมาชิกร่วมประชุมกันเป็นนิตย์
ข้อ ๒ สมาชิกเริ่มประชุมและเลิกประชุมพร้อมกัน
ทำกิจที่พึงกระทำโดยพร้อมเพรียงกัน
ข้อ ๓ สมาชิกยอมรับมติส่วนใหญ่ของที่ประชุม
ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน
ข้อ ๔ สมาชิกให้การยอมรับและเคารพผู้อาวุโส
ข้อ ๕ สมาชิกให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
ในสังคม(เช่น เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และ
คนที่ยากจนกว่า)
ข้อ ๖ สมาชิกส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
ข้อ ๗ สมาชิกช่วยกันทำนุบำรุงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
“ร่วมแรงทุกคน ชุมชนเข้มแข็ง”

ภาพที่ 2

ประกาศ

กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตำบลศรีดอนมูล

ตามมติประชาคมตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๐ และวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ วัดป่าถอน

เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างความสงบสุข ความรัก สามัคคี ศักดิ์ศรี ของประชาชนในตำบลศรีดอนมูล ประชาคมตำบลศรีดอนมูลมีมติเห็นชอบให้ประชาชนตำบลศรีดอนมูล ได้ถือปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับตำบล ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดเข้ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและถูกจับดำเนินคดี
ฝ่าฝืน จะถูกตัดสิทธิเงินฌาปณกิจสงเคราะห์ในหมู่บ้าน(เฉพาะบุคคล)และการช่วยเหลืออื่น ๆ ชุมชนจะไม่เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของครอบครัวผู้เกี่ยวข้องยาเสพติด จนกว่าจะพ้นโทษออกมาแล้ว ๒ ปี

ข้อ ๒ ไม่จัดเลี้ยงสุราบุหรี่และเล่นการพนันทุกชนิดในงานศพ
ฝ่าฝืน พระสงฆ์จะไม่รับกิจนิมนต์ทำศาสนพิธี ผู้นำชุมชนไม่เข้าร่วมงาน พิจารณาตัดเงินฌาปนกิจ จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

ข้อ ๓ กรณีมีการทะเลาะวิวาทชกต่อยทำร้ายร่างกายกัน ในพื้นที่ตำบลศรีดอนมูล ทั้งคนในพื้นที่และต่างพื้นที่
ฝ่าฝืน ปรับผู้ก่อเหตุ ๑,๐๐๐ บาท คู่กรณี ๕๐๐ บาท (รายบุคคล) ตักเตือนให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ หากก่อเหตุซ้ำขึ้นอีกจะเพิ่มโทษตามลำดับ

ข้อ ๔ กรณียิงปืนในที่สาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ฝ่าฝืน ปรับนัดละ ๕๐๐ บาท หากฝ่าฝืนอีกแจ้งดำเนินคดี

ข้อ ๕ ห้ามจับสัตว์น้ำโดยวิธีช็อตด้วยไฟฟ้า ยาเบื่อ ระเบิดปลา ปิดกันทางน้ำสาธารณะเพื่อประโยชน์ตนเอง ในพื้นที่ตำบลศรีดอนมูล ทั้งคนในพื้นที่และนอกพื้นที่
ฝ่าฝืน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท และยึดอุปกรณ์ หากเป็นผู้นำปรับ ๓ เท่า ถ้ากระทำความผิดซ้ำ ปรับและส่งดำเนินคดี ค่าปรับแบ่ง ๓ ส่วน ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ชี้เบาะแสและชุดจับกุม อย่างละ ๑ ส่วน

ข้อ ๖ หากหมู่บ้านใดไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ดำเนินการอย่างเคร่งครัด
- จะพิจารณาตัดงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานอื่น ๆ (ตามมติคณะกรรมการ)

ด้วยความปรารถนาดีจาก ประชาคมตำบลศรีดอนมูลและเครือข่าย

ภาพที่ 3

แบบการคัดแยกโดยสันติวิธี (ขั้นตอนที่ 7)

ผู้ค้า 1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....
5. ..... 6. .....
ผู้เสพ 1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....
5. ..... 6. .....
ผู้ที่สงสัย (ค้า/เสพ) 1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....
5. ..... 6. .....

บัญชีรายละเอียดการประชาคมคัดแยกผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

บ้าน..... หมู่..... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

ผู้ค้า

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คะแนน	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
5			
6			

ผู้เสพ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คะแนน	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
5			
6			

ผู้สงสัย ค้า/เสพ

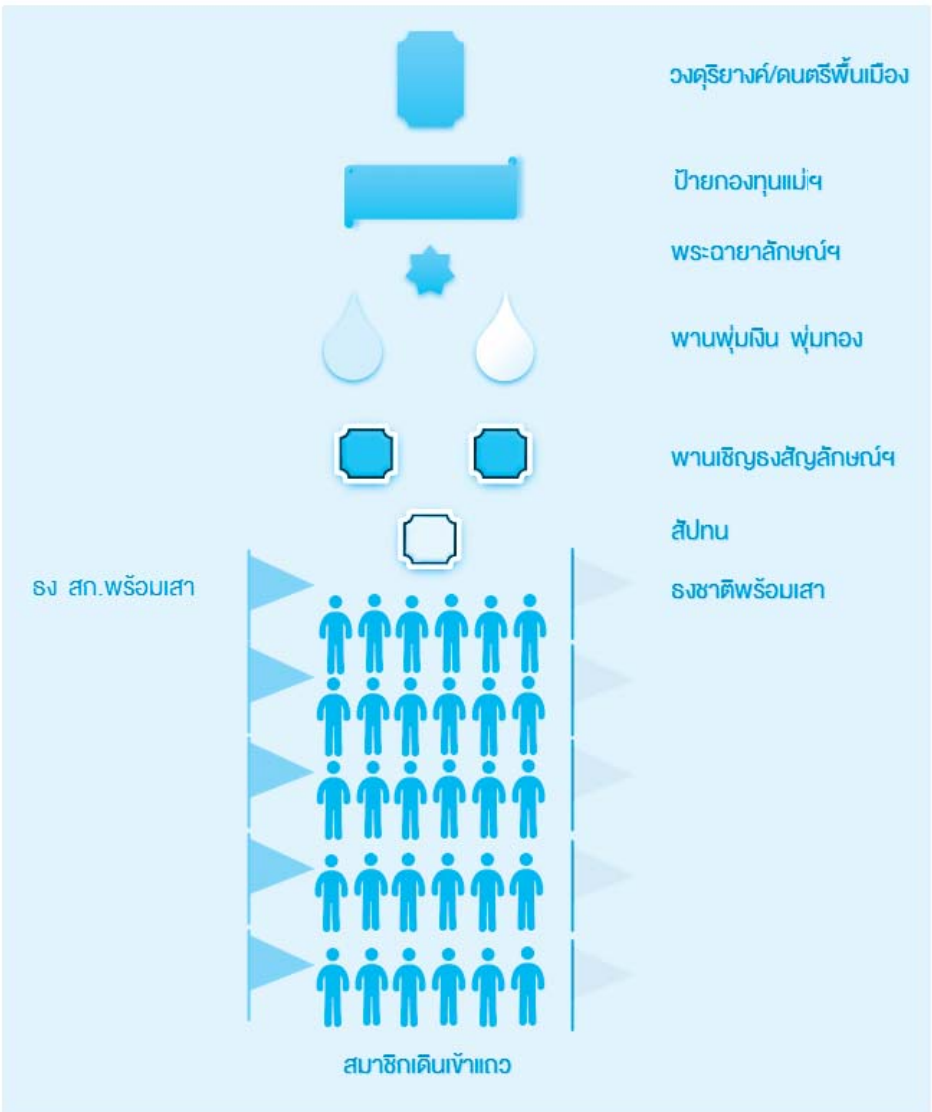
ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คะแนน	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
5			
6			

ภาพที่ 4

กองทุน แม่ ของแผ่นดิน
ขอรับรองว่า
ครัวเรือนนี้ปลอดภัยจากยาเสพติด
มอบโดย
คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ภาพที่ 5

การจัดขบวนแห่อัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด

ภาพที่ 6

การรักษาสถานะ
ชุมชนเข้มแข็งแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มชุมชนเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้าน หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

ครั้งที่	วันที่	จำนวนครัวเรือน			การคัดแยกแบบสันติวิธี				รับรองครัวเรือนปลอดภัย			มอบธง		เงินกองทุนคงเหลือ
		ทั้งหมด	สมาชิก	%	ผู้ค้า	ผู้เสพ	สงสัย	รวม	สมาชิก	ผ่าน	ไม่ผ่าน	มอบ	คืน	

ชวกม.08 สปส.ศปป.2 กอ.รมน.

ตัวอย่างการบันทึก

การรักษาสถานะ
ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

กลุ่มชุมชนเข้มแข็ง บ้านคชศิลา หมู่ที่ 4 ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา

ครั้งที่	วันที่	จำนวนครัวเรือน			การคัดแยกแบบสันติวิธี				รับรองครัวเรือนปลอดภัย			มอบธง		เงินกองทุนคงเหลือ
		ทั้งหมด	สมาชิก	%	ผู้ค้า	ผู้เสพ	สงสัย	รวม	สมาชิก	ผ่าน	ไม่ผ่าน	มอบ	คืน	
8	6/8/58	180	180	100	-	-	-	-	180	✓	-	-	-	43,163
9	6/9/58	180	180	100	-	-	-	-	180	✓	-	-	-	44,330
10	6/10/58	180	180	100	-	3	[illegible]	[illegible]	180	[illegible]	[illegible]	-	-	[illegible]
11	6/11/58	180	180	100	-	3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	-	-	-	[illegible]
12	6/12/58	180	180	100	-	3	6	9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	-	-	45,500
										คงเหลือ ปี 58				43,715.58
1	6/1/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	45,135
2	6/2/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	44,615
3	6/3/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	[illegible]
4	6/4/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	18,488
5	6/5/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	49085
6	6/6/59	180	180	100	-	3	6	9	180	177	3	-	-	

ภาพที่ 7

กิจกรรม 10 ขั้นตอนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

การจัดสำนักงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

พิธีเปิดการอบรมฯ

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจโครงการทุกครัวเรือน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ขั้นตอนที่ 3 การรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

กฎหลัก

กฎรอง

ขั้นที่ 4 จัดตั้งกฎชุมชนเข้มแข็ง

ขั้นตอนที่ 5 การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 6 การจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด

ขั้นตอนที่ 7 การประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี

ขั้นตอนที่ 8 การทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 9 การรับรองครัวเรือนปลอดภัย
ขั้นตอนที่ 9.1 การรับรองครัวเรือน

ขบวนแห่อัญเชิญธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 9.2 พิธีมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด

การปลดธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 10 การรักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง

เพลง แม่ของแผ่นดิน

คำร้อง : สุทธิพงษ์ สมบัติจินดี
ทำนอง : วุฒิชัย สมบัติจินดี
เรียบเรียง : เจษฎา สุขทรามร (โอ๋ ซีเปีย)

น้ำพระทัยไหลพร่างพรมชโลมถิ่น
ธรณินชุ่มชื้นทั้งผืนไทย
ทรงเป็นแสงแห่งความหวังมิจางไป
โอบป่าดง อุ้มพงไพร ทุกนาที
พระราชทรัพย์ พระราชทานเพื่อราษฎร
ดับไฟร้อนแผ้วถางเส้นทางดี
ดุจขวัญถุงจากมหาราชินี
ชุบชีวีให้สุขลูกหลานไทย

(ซ้ำ*) กองทุนแม่ของแผ่นดิน
เทิดทูนตราบสิ้นลมหายใจ
ลูกจะสืบสานปณิธานอันยิ่งใหญ่
ให้ผลิดอกออกใบนานเท่านาน

น้ำพระทัยไหลพร่างพรมชโลมถิ่น
ทั้งแผ่นดินฉ่ำเย็นเช่นสายธาร
ดุจอ้อมแขนโอบกอดไทยพ้นภัยพาล
เป็นมิ่งขวัญเป็นแสงทองของหัวใจ

ผองชาวไทย...ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

****

เพลง กองทุนแม่ของแผ่นดิน

คำร้อง/ทำนอง วีรวัฒน์ เต็งอำนวย
29 กรกฎาคม 2552

ดั่งสายฝนพรำ ให้ชื่นฉ่ำใจ
ด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมความการุณล้ำค่า
สร้างความเข้มแข็งชุมชน ทุกคนร่วมแก้ปัญหา
ด้วยความเมตตาพึ่งพาผูกพัน

จากฟ้าประทาน เพื่อท้องถิ่นไทย
เหมือนเป็นสายใยผูกใจเราไว้ด้วยกัน
ให้รู้รักสามัคคี ให้มีจิตใจใฝ่ฝัน
ช่วยกันรักกันเตือนกันให้ทำดี

* จะขอตั้งปณิธานด้วยใจ
ยากเย็นเพียงใดเปลี่ยนใจไปท้อไม่มี
เทิดไว้ ร่วมจิตร่วมใจให้เต็มที่
วันนี้ พรุ่งนี้ ตลอดไป

“ขวัญถุง” เป็นทุน พร้อมพรั่ง “ศรัทธา”
เสริมด้วย “ปัญญา” ช่วยพาให้เราสร้างบุญ
น้ำมือที่พร้อมจะให้น้ำใจแผ่เผื่อเกื้อหนุน
ด้วยความซาบซึ้งพระคุณกองทุนแม่ *

พวกเราซาบซึ้งพระคุณกองทุนแม่

****

เพลง กองทุนแม่ของแผ่นดิน (รำวงสี่ภาค)

บรรเลง : กองดุริยางค์ทหารบก
คำร้อง/ทำนอง/เรียบเรียงฯ: ร้อยเอก สุระชัย ถวิลไพร

(สร้อย) กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนแม่ของแผ่นดิน

(พร้อม) ขออวยชัย ในโครงการดี
ภัยยาเสพติด ขอให้หมดสิ้นไป (ซ้ำ)

พระราชินีท่านทรงห่วงใย
ทรงพระราชทานไว้กองทุนแม่ของแผ่นดิน (สร้อย)

(ภาคอีสาน)
หมู่เฮาอีสาน ได้สุขสำราญทั่วกัน
ปกป้องรักษา เสริมสร้างความเข้มแข็ง (ซ้ำ)

ชุมชนหมู่บ้าน ทุกคนมาร่วมแรง
ยาเสพติดคอยแอบแฝง ขจัดให้พ้นชุมชน (สร้อย)

(ภาคเหนือ)
ข้าเจ้าชาวเหนือ ได้พึ่งพลังตัวเอง
คอยเฝ้าระวัง ต่อต้านภัยจากยา (ซ้ำ)

ไม่หวาดกลัวเกรง ช่วยกันแก้ปัญหา
เหล่าปวงประชา รอดพ้นจากยามารุกราน (สร้อย)

(ภาคใต้) พี่น้องชาวใต้ มีขวัญและกำลังใจ
กองทุนของแม่ มีพระคุณล้ำค่า (ซ้ำ)

ด้วยน้ำพระทัย ที่ได้ทรงพระเมตตา
ปกป้องทวยหล้า ให้พ้นจากยาเสพติด (สร้อย)

(ภาคกลาง)
จะเป็นหลักชัย ของคนไทยทั้งชาติ
อยู่อย่างพอเพียง ไทยรุ่งเรืองทุกที่ (ซ้ำ)

ผองประชาราษฎร์ได้อยู่ดีกินดี
ด้วยพระบารมีเป็นมิ่งขวัญเมืองสืบไป (สร้อย)

(พร้อม) ขออวยชัย ในโครงการดี
ภัยยาเสพติด ขอให้หมดสิ้นไป (ซ้ำ)

พระราชินีท่านทรงห่วงใย
ทรงพระราชทานไว้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

****

คณะผู้จัดทำ พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2562

ที่ปรึกษา

นายสุทธิพงษ์	จุลเจริญ	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายโชคชัย	แก้วป่อง	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

หน่วยงานภาคีร่วมให้ข้อมูลการจัดทำ

1. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

คณะผู้จัดทำ

สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน

นายทรงพล	วิชัยขัทคะ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน
นางสาวจุฑาทิพย์	สมปราชญานันท์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริ
นางสมร	เพชรพรรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายโกวิทย์	ยอดวิทยา	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายธนพล	ทองแตง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นางสาวนฤมล	ปัจฉิม	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นางสาวเฉลิมศรี	แหยมพลับ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน

นายเสนาะ	แสงมณี	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

ผู้วิเคราะห์/เรียบเรียง

นางสมร	เพชรพรรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

กองแผนงาน

นางสาวยุภารัตน์	ฟองคำมูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

คณะผู้จัดทำ พิมพ์ครั้งที่ 2 ปี 2564

ที่ปรึกษา

นายวิชัย	ไชยมงคล	เลขาธิการ ป.ป.ส.
นายธนากร	คัยนันท์	รองเลขาธิการ ป.ป.ส.

คณะผู้จัดทำ

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

นางสาวอารีภักดิ์	เงินบำรุง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
หม่อมหลวงพรวิศิษฎ์	วรวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ
นายสุพพัต	หีบโอสถ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายพรภณ	พงษ์เพชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวจิระประภา	ศรีสุภา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นายณพชัย	ปัทมกุลชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นายอรัญรักษ์	ตระกูลชัยศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวชนากานต์	สังขณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวณัฐกานต์	ปัทมดิษฐ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวสิริมน	ศรีทองแท้	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นายกษิดิ์เดช	อัจฉริยะอนุชน	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ
นายภูวิศ	บุญประเสริฐ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

เดือน ปี ที่จัดพิมพ์ มีนาคม 2564

จำนวนที่พิมพ์ 15,000 เล่ม

ISBN 978-974-423-165-9

จัดพิมพ์โดย บริษัท โอ-วิทย์ (ประเทศไทย) จำกัด

คณะผู้จัดทำ พิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 2564

ที่ปรึกษา

นายวิชัย	ไชยมงคล	เลขาธิการ ป.ป.ส.
พันตำรวจตรี สุริยา	สิงหกมล	ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คณะผู้จัดทำ

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

นางสาวอารีภักดิ์	เงินบำรุง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
หม่อมหลวงพรวิศิษฎ์	วรวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ
นายสุพพัต	หีบโอสถ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายสมบัติ	เทพเสนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายพรภณ	พงษ์เพชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายณพชัย	ปัทมกุลชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวจิระประภา	ศรีสุภา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นายอรัญรักษ์	ตระกูลชัยศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางรัตนา	ถามั่งมี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวสิริมน	ศรีทองแท้	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นายกษิดิ์เดช	อัจฉริยะอนุชน	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

เดือน ปี ที่จัดพิมพ์ ธันวาคม 2564

จำนวนที่พิมพ์ 15,000 เล่ม

ISBN 978-616-7777-36-8

จัดพิมพ์โดย บริษัท โอ-วิทย์ (ประเทศไทย) จำกัด